

308945 ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం. ఆగస్టునెల 22 వ తేది బుధవారము } No. 119
సంపుటము. 4. } సింగనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస శుక్లపంచమి. } సంచిక ౧౧౯

గుణమునకు హామీ
మలబద్ధము, మందాగ్ని
మూలవ్యాధి **వర్ధక**
అగ్ని వర్ధక శూలనాస్తి
అజీర్ణము, పిత్తరోగము

ఈ త్రైత్యత్రయములు ఇంగ్లీషులోనే. (834)
APPLY
Manager, The Ayurvedic Medical Hall,
PULAPPATTA VIA OTTAPALAM,
MALABAR.

ఎంవైర్ ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరెన్సు కంపెని, లిమిటెడ్
యం. కె. రాజగోపాలాచారియారు, బొంబాయి. పోస్టుబాక్సు 1001, కీల్పాట్, మద్రాసు.
మద్రాసు రాష్ట్రముఖ్య ప్రతినిధి.
పాలిసి హోల్డర్లందరూ వారి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను, మద్రాసు రాష్ట్రము యం. కె. రాజగోపాలాచారియారుగారు, ఎంవైర్ ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరెన్సు కంపెని లిమిటెడ్ వారి ప్రధాన ప్రతినిధి, పోస్టుబాక్సు 1001, కీల్పాట్, మద్రాసు వారి విరునామాకు జరుపవలసినదనియు; మనిషుడొక్క పంపదలసినవారు, ధినుసాఫికల్ బ్యాంకు, ఆడిటర్, మద్రాసునకు పంపవలసినదనియు; స్వయముగ సాము చెల్లించుట గాని, మాట్లాడుట గాని, టౌన్ ఆఫీసు, న్యూ ఇండియా భవనము నెకండులైను లీచ్ మద్రాసునకు జరుపవలసినదనియు ఇందుమూలముగ తెలియజేయవలయునని.

328
అన్ని బస్తీలలోను, స్కూలులలోను యేజంటు కావలసియున్నది.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
యం. కె. రాజగోపాలాచారియారు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫికేషన్ - టెక్నికల్ - గార్డెన్ ఫ్రెష్ నీరు - సిక్కిం - కె. రాజగోపాలాచారియారు (892)
వి. ఈశ్వరప్ప లిందు నన్ను, విశాఖపట్టణము.

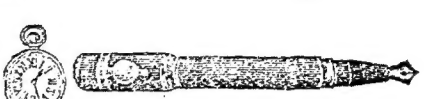
మోహిని జైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యుడైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు తాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12 0
అమృతాంజనం డిసో, 6, కంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.
రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

662
వై. విచారణాధికారులు: మెనర్సు ప్యారీ కంపెనియారు, చెన్న పట్నం,
ఈ, బోర్డు, ప్రతి, బాగాయ, చెయ, అంటి మొదలగు మాగాణి ఖనిషి, పయిల్లకున్న, మం, నలవృత్తు ములకున్న, మొక్క తీగలకొలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించువాడు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు కాయుజేయబడుచేతి ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అనుభూముల గుణగణములను అనుసరించి తయారుచేయించువాడు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసాంతర ప్రతికము ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు వివరముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క బిల్లాలోని బహుళ భాగమును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వై. చెప్పిన ప్రతికము, ఇంకా ఎరువు వివరముగా ఇతర అంశములను ఈక్రింద మదహరించియుండు వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.
Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

బహుమతి! కి రూపం నెలగల వాచ్, బహుమతి!!

ఈవిత్తరపులోగల సిగా అర్జక వ్రాయు అస్త్రియాదేశపు 14 క్యారట్ల గోల్డు పెటెడ్ నిబ్బుల ఫౌన్ టెక్ పెనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బు 1 కి పూనో వెలరు. 4-4-0. ఈపెనాను కొనుగోలుకు వై. చెప్పిన యిదొకము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ గార్డు కంపెని, (888) వై. నాబాబు రోడ్డు, మదరాసు.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,
[728] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.
కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచినస్తువులు విరుబజుచువుకగ నష్టయిచేతురు. ఒకసారి ఆర్జున యిచ్చిమాచిననో తమకే తెలియగలదు.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు
లీలా లేక సురేంద్రనగరము:— ఇందు శ్రీలక్ష్మి మనస్సు, శ్రీమతి చాపల్యాదిగుణములు కల్పించబడినవి. రూ. 1.0-0
యశోధర:— ఇందొక యామది తనమగనివైగల యువరాజమునకై పడరానిపాటుపడి యున్న కన్యికాదేవుని 0-12-0
మనోరమ:— మగమేటకేగి రాత్రినుకొన్న జిక్కుకొననలని సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మి పెండ్లిచేయును. 0-10-0
జగదేకరంభ:— అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న కన్యికాదేవుని సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మి పెండ్లిచేయును. 0-10-0
సహనోదర వాంఛ:— తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినను అన్న సహనమునకు నడుచు బోధించును. ఆ. 0-4-0
అత్తలారాబాబుమనకోర్కెనికోడండ్రె ప్రలాపము:— అత్తలు కోడండ్రెను బాధించు విధములుగలవి. ఆ. 0-2-0
మిత్రదోహము:— ఆపద్సంభవగు మిత్రునివై నిందమోపి కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0
ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదనినను పంపుదుము. 356
కలయువారు:— కల్లూ బుక్ డిపో, 6, బేంక లేకమే శ్రీవీధి, సామాకారు పేట, మదరాస్.

కారి వాంఛ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. గంభీరమైన సంగతులను మార్చి మిందుగా వ్రాసినది. అందరు జరిగినవలయును. రూ. 0-4-0
అంధప్రతికాశాశ్వాసము:— 7 రెండు కెట్టిపేడి, మదరాసు

Oriental Soaps
ARE ALWAYS BEST
for
ECONOMY & COMPLEXION
THE ORIENTAL SOAP FACTORY:—
GOABAGAN, CALCUTTA.
MADRAS AGENTS:—
Messrs. V. J. AYYER & Co.,
Dev araj Mudali Street,
MADRAS.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన:—అనియెడల ఆరెండేలు, వాడియ్యాగాని నిర్బంధప్రవాసము. (బరంపుర విలేఖరి) నెల్లూరు మునిసిపల్ టెన్డెన్సు, అల్లూరు మునిసిపల్ సంఘనాటకము: ప్రకటించలేదులకు చింతిల్లుచున్నాము. పద్మములు ప్రకటించబడవు.

“ఆంధ్రప్రదేశ్—భౌగోళికదృష్ట్యాదు.” కాగితమునకు రెండు వైపులను వ్రాయబడి జిలుగుగలిగియున్నది ప్రకటించబడదు. ఆం. సం.

గ్రంథాలయములకు చాచిల్ల నాగి సహాయము.

ఆయాగ్య, ఆంధ్రమండలమున 11 వందల గ్రంథాలయములకును, గ్రంథాలయ సంఘమునకును తమ గ్రంథాలయనెట్ల ఉచితముగా నిచ్చెదమని వాగ్దానము చేసిన శ్రీ వాల్మీకి రామస్వామి శాస్త్రిగారు ఆంధ్ర మునిసిపల్ సంఘము, వైజామురాష్ట్రమున గల ఆంధ్ర మండలములకు ఏర్పడు మండల గ్రంథాలయములకు గూడ ఒక “నెట్టు” గ్రంథముల నిచ్చెదమని ఆ వాష్ట్రవాసులకు కృతజ్ఞతా బిరుదులు చేసెనున్నార. ఇంతేగాక గోదావరి జిల్లా ఆంధ్రగి వ్రాసెనున్న “శ్రీ వాల్మీకి పరివర్తన” వారును రాజమహేంద్రవరమునందున్న “సారస్వతి నికేతన గ్రంథశాల” వారును ఏమిచే బ్రకటించబడిన గ్రంథములను ముందు ప్రకటించుచున్న గ్రంథములను ఈ మండల గ్రంథాలయముల కిచ్చెదమనిరి. ఇంకను పలువురు కవులు ఇయ్య నున్నారు.

ఆయాగ్యంకి మొకట్రమణ్యు.

హైదరాబాద్ నగరమునందు భైక్షకవృత్తి

ఆయాగ్య, మన హైదరాబాద్ నగరమునందు భైక్షకవృత్తి చే జీవింపవారెందరో గలరు. ఏండురు తమ కుంభాకరంబుగా నీ వృత్తి నవలంబించి కచ్చుమెత్తుటయే తమ ముఖ్య జీవనాధారముగా నేర్పజుకొని సామర్యులగుచున్నారు. కుంటి గ్రుడ్డి మొదలగు అంగవైకల్యము విచ్చుమెత్తుట ధర్మముగాని, కూలి వారి చేసికొనినాని వ్యవసాయములయందు పట్టించినాని దినమునకు ఆరుఆకాలు సంపాదించునట్టి యువకులందరు విచ్చుమెత్తుట చూడ చాల శోచనీయము. మనదేశమందు వ్యవసాయముల కనుకను భూమిలేకయో యరణ్యప్రదేశమైయుండ చేయదగిన పరిశ్రమ కెన్నియోయింద వీరికి చేయుటకు పనులే కనిపించలేదు కాబట్టి. ఇటువంటివారింట్లోకివచ్చిన కచ్చులు నెట్టుట మనదేశలోపము. మనము నెట్టుకుంటేయెవల వారెవో యొక్కవృత్తి నవలంబించి దానినే జీవనాధారముగా చేసికొని యుండెడివారు. ఈ భైక్షకవృత్తి నవలంబించుటవలననే వారి కెన్నితరముల కయినను నిలువనీడలేకున్నది. మన ఆంధ్రదేశము నందు ఎందరో భిక్షకులు గలరు.

మనమందరము వారి విషయమై క్రోధపడికొని, వారి భైక్షకవృత్తి నాశనముచేసి, వారికి దిగిన పనులను కల్పించక పోయిచో మనదేశ మభివృద్ధి గాంచనేరదు. ఇట్టి భిక్షకుల సంఖ్య శ్రీశంకరచేయన తలంపుతో కృష్ణామండలమున తేలప్రోలు గ్రామమునందు ఆంధ్రభారతీయ పాఠశాల యను పేరుతో నొక పాఠశాలను స్థాపించి అందు, ఎరుక, ఏనాది మొదలగు యాచకవృత్తియొక్క భాగము చేసికొని జీవింపవారలకు విద్యతోపాటు వృత్తివిద్యలను నేర్పుచున్నారు. ఇటువంటి పాఠశాల లవచ్చుటచేట స్థాపించి, పనులు చేయుటకు వీలులేని అంగవైకల్యములకు కష్టము లేమిదో భిక్షకులకు ఇండ్లవద్ద విచ్చుము నెట్టుకుంటున్నవారు గావించినచో వారిసంఖ్య అత్యల్పములగును.

గుడిపాటి విశ్వనాథశర్మ.

III

గయోపాఖ్యానమునకు విమర్శ.

ఆయాగ్య, జూలై నెల 23 తేదీన ప్రకటించబడిన యాంధ్రప్రతికలో రాజమహేంద్రవరమునందు యొక విలేఖకుడు గయోపాఖ్యాన విమర్శనందం గూర్చి వ్రాసియున్నాడు. శ్రీకృష్ణ భారతాభినందన సభనుండిగూరించుచు చిలకమర్తిలక్ష్మీనాసింహుగారు కవితమున వ్రాసివారిన కోపముచే చారి గయోపాఖ్యానమును ఖండించుట కా సభ దేవుడలేదు. రాజమహేంద్రవరములో “గంధ విమర్శనసభ” యను నొక సమాజ

మేర్పడియున్నది. ఆ సభవారు గంధ విమర్శనము చేయించి గుణదోషములు వెల్లడించి లోకమున కుపకారము చేయుట కేర్పడినారు. ఇప్పుడు గయోపాఖ్యానము విమర్శించినారు. క్రమక్రమముగా బ్రతి గంధమును విమర్శించుచు. మఱియు నొక మాసములో వడ్డాది సుబ్బారాయణుగారు తెలిగించిన వేటి సంహారనాటకమును, శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికా శ్రీగారు తెలిగించిన వేటి సంహారనాటకమును, గలిపి విమర్శింపవలెననుకొన్నారు. ఈ సంగతు లేవియు విచారింపక విలేఖకుడు పాపర రెండుగీతలు గీచి వ్రాసెను. ఇది స్వామియము కాదు. “విమర్శన యనిపేరు వెట్టి గంధములోని యొప్పులను సారస్వతమును గూడ మాపక యొకతప్పులను జూపుట యేటి విమర్శనమో?” అని విలేఖకుడు వ్రాసియున్నాడు. ఒప్పులు మాపలేదన్న మాటకేమిగాని “తప్పులనుజూపి” అని చెప్పుట చేత, ఆపండితులు చూపినవన్నియు తప్పులని స్పష్టపడుచునే యున్నవి ఒప్పులును, సార్వస్వతమును జెప్పలేదని వ్రాసినమాట సర్వముకాదు. ఎక్కడెక్కడ, గంధమందున్న గుణములను జెప్పుదురగాని లేనిగుణములను గల్పించి చెప్పగలరా! అట్లే గయోపాఖ్యానములో నున్నగుణములను అంక రాజు రామారావుగారు, కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రి గారు చెల్లెట్ల శేంకట శాస్త్రి గారును, చెప్పి యేయున్నారు. కాని గుణములు కొంచెము గ న దోషములు విస్తారముగను చెప్పియున్నారు. ఆకారణము చేత నన్నియు దోషములే చెప్పుచున్నారే యని విలేఖరి త్రమపడినాడు. ఇందు విమర్శకుల దోషములు మాత్రము లేదు. గయోపాఖ్యానములో గుణమత్యైవ్యము దోషము బహుళముగా నున్నది. దాని కెవరేమి చేయగలరు? మన విలేఖరి గాని తేదీయులు గాని గయోపాఖ్యానములో విమర్శకులు చెప్పిన గుణములకన్న హెచ్చుగుణములు చెప్పగలరేమో? చూడెదముగాక. అట్లు చెప్పినయెడల నని మేము తీసికొని గయోపాఖ్యానవిమర్శగ్రంథమునందు జేర్చి ముద్రింపించెదము. విమర్శక సభాసభ్యుడు.

IV

అమరావతి పుస్తకభాండాగారము.

ఆయాగ్య, ప్రస్తుతము మనదేశమున సాధారణముగా ప్రతివెద్ద పల్లెటూరునందును పుస్తక భాండాగారములు నెలకొల్పబడుచున్నవి. అట్టి భాండాగారముల వలన మనదేశమున కంత ప్రయోజనము కలుగుచున్నదో అనుభవజ్ఞులకు తెలియును. ప్రాజ్ఞులవలన రచించబడిన అనేక ఉద్గ్రంథములను పఠించుటయు, వాదాపత్రికలు చదువుటయు, సంఘస్థాపనముచేసి పలువురు కూడి అనేకవిషయములను చర్చించి ఆచరణవిధాన పు త్రికానములను తేసికొనుటయు, వానిప్రకారము నడచుటయు మున్నగువానివలన సద్గుణములును, జ్ఞానాభివృద్ధియు గలుగును. మహాపురుషుల జీవితములను జదివి వారిమార్గముల నలరచుట నశుటకు పుస్తక భాండాగారములు మూలములై యున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో మొదట అత్యుత్సాహముతో నెలకొల్పబడిన భాండాగారము లేకారణములవలననే అంతరించుట కనుకోచసీయము. భాండాగారములు నెలకొల్పబడుచు, వానిని వృద్ధిలోనికి తెచ్చుటయు కష్టముగాని చెరువుట మిక్కిలి తేలికయగుపని. భాండాగారములు అంతరించుటకు కారణము లనేకము లుండును. వానిలో ముఖ్యము లగునవి (1) మొంబల్లకున్న మేనేజింగు కమిటీ వారికిని గలగు చునప్పగిలు (2) మొంబల్లగాని పోషకులు గాని, సహాయులు గాని తమతమచందాద్రవ్యములను సరిగా చెల్లించక పోవుట (3) ఉల్సాహము, పట్టుదల, శ్రద్ధ తేకపోవుట, గుంటూరు జిల్లా ఆరుగవతి గ్రామములో నిదివరకు ఒక పుస్తక భాండాగారము నెలకొల్పబడినదని విని చాల సంతసించితిని. పిమ్మట కొంతకాలమువరకు పనులు సరిగా నెరవేసినవని వింటి. కాని యిటీవల ఆనగా రమారమి 2 సం॥ క ముల క్రిందట నే అచ్చటి భాండాగారము ఆపుదల చేయబడినట్లు తెలిసినప్పటినుండియు నాకు కడువిచారముగనున్నది. కారణములయగోరి తత్సంబంధ మయిన కొందరి స్నేహితులతో ముచ్చటించగా మొంబరులలో గల చునప్పగిలే కారణ మని తెలిసెద. విద్యావంతులను, వ్యవహారజ్ఞులను కలవాడును, విశేషములు అగు మొంబరులు ఉండియు భాండాగారము దుస్థితికి వచ్చుట కనుకోచసీయము. భాండాగారమునకు సంబంధించిన పుస్తకములలో కొన్ని వాడుకతేమిచే చెదలు, పురుగులవలన నష్టమగుచున్నటుల తోచుచున్నది. కాన మొంబల్ల ఈ విషయములో వారివారి మనస్సులను మారి అందరు ఏక మనస్కులై ఈ పుస్తక భాండాగారము నభివృద్ధిలోనికి జేవలెన.

భాండాగారము శ్రీయోభిలాషి.

ప్రకటన

శ్రీ మైలవరం బాల భారతీ సమాజంవారు బెజవాడలో జూనెల 20, 27, తేదీలను ప్రక్కడ, కృష్ణలీల, నాటకములు బహు రమ్యముగా ప్రదర్శించెదరు. క్రొత్త సీనర్ల చూపబడును.

కే. వట్టాభిరామయ్య సెక్రటరీ (854) బాల భారతీ సమాజము, బెజవాడ.

శ్రీశానవాటిక

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతముగ నవల కాలికో బైండు 1-0-0 అట్టు బైండు అ. 0-14-0

మానేజరు, కిలాభివర్ధని రాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు; గోదావరిజిల్లా.

బంగారు వెండి వగైరా 856

యేలం నోటీసు

తిరుమల, తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 197 వ సం. జూన్ జూలై నెలలో వచ్చిన బంగారువగైరా వస్తువులు యాదిగన కనుపరచిన వాటిని, 1917 వ సం. ఆగష్టు నెల తే 27 ది పగలు 11 గంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానా వద్ద యేలం వేయబడును. యేలములో సవాలు చేయకోరువారు, దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ 100 లు ధరావతుకట్టి యేలములో సవాలు చేయవలసినది. యేల పూర్తియైన తేది లగా యతు 30 దినములలోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును.

సూర్యు, మొత్తం.

- 1. బంగారు ధరావతుకట్టి తులము 80 వంతున తులములు. 1087
2. బంగారు నాణెములు లాటుగా రకములు 12
3. వెండి ధరావతు 1,000 తులములువంతున యెత్తు 5946
4. వెండి నాణెములు లాటుగా రకములు 4
5. హాళిరూపాయలు 8540
6. తేగడరూపాయలు ధరావతు రూ 1,000 లు వంతున 8961
7. తేగడవైసాలు ఒకలాటుగా రూపాయలు 885
8. తామ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 602
9. రాగివగైరా పాత్రలు ఒకలాటుగా
10. వస్త్రములు వగైరాలు
11. కర్పూరంవగైరా చిల్లరజినిసి సామానులు.
దేవస్థానం ఆస్తిను, తిరుపతి. } విచారణకర్తలవారు.
16-8-17

Table with 3 columns: Item description, Quantity, and Price. Includes items like 'సవాళి తేకపు కస్తూరి', 'మంచిది తులము 1-కి ...', 'మంతులు పువ్వు తులము 1-కి ...', etc.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దక్షిణము సహజమును గురించిన శాస్త్రీయవర్ణన
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
విన్నపైజు చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

మా కలకత్తా జాబు.

స్వరాజ్యదిన మహోత్సవము.

కలకత్తా ఆగష్టు 17:-

రాయ్ బర్రో ద్ర నాద్ చౌదరీగారు.

స్వరాజ్యదిన మహోత్సవము జరుపదముగా జరిగినది. నిన్నటి దినమున వంగదేశ స్వరాజ్యసమితిపక్షమున సాయం త్రయింకంటలకు కాలేజీ చాతునందు సభజరుపబడెను. అనేక మంది పౌరులు మిక్కిలి యుత్సాహముతో వచ్చి యుండిరి. సభకు అధ్యక్షత వహింపవలసిన రాయ్ బర్రో ద్ర నాద్ చౌదరీ గారు సరియైన కాలమునకు రాలేక పోవుటచేత వారికిబదులు “భారతమిత్ర” పత్రికా సంపాదకులగు బాబుఅందికాత్ర సాద్ బాబుపాయ్ గారు అధ్యక్షత వహించిరి. వీరు హిందీ భాషలో సభయొక్క యుద్దేశ్యము ప్రభుత్వమువారిని నిరాకరించుటగాదనియు, స్వరాజ్యము చేకూరువఱకు సక్రమపద్ధతులమీద పాటుపడవలయుననియు, చెప్పిరి. అంతటరాయ్ బర్రో ద్ర నాద్ చౌదరీగారు దయచేసి అగ్రాసనాధి పత్యము వహించి యిట్లు చెప్పిరి. “ప్రభుత్వమువారు ఏకారణమున తెలుపక బిసెంటుగారికిని ఆమెనూ కారులకును నిర్బంధావాస శిక్ష విధించిరి. ఆమెయందు కృతజ్ఞత కలిగి యుండుట ప్రతి హిందువునియొక్క కర్తవ్యమే యున్నది కావున కృతజ్ఞతా మాచకముగా చునందురము స్వరాజ్యసమితి యందుచేరి పని చేయవలయును. రాబోవు దేశీయ మహాజన సభకు అధ్యక్షత వహించుటకు ఇప్పుటి వఱకు మూడు రాష్ట్రములవారు బిసెంటుగారి నెన్నుకొనిరి. వంగదేశమింకను ఏమియు స్థిరపరపలేదు. వంగదేశపు కాంగ్రెసుకమిటీవారు కూడ తప్పక బిసెంటుగారి నెన్నుకొనునటుల జనలందరు యథాశక్తిని ప్రయత్నముచేయవలయును.”

బీపిం చంద్ర పాలుగారు.

పిమ్మట వివిన చంద్రపాలుగారు ఇట్లు మాట్లాడిరి. “రసూలుగారి మరణము వలన స్వరాజ్య సమితికిని, హిందూదేశమునకంతకు గొప్పపట్టు కలిగినందులకు గాల విచారముగా నున్నది. నిర్బంధావాస శిక్ష విధించిన పిమ్మట, బిసెంటుగారు రస్సుపత్రుచెందు చుండుటవలన, ఏదైనను ముప్పుకలుగ గలదు. అందువలన ప్రభుత్వమువారు బాగుగ గమనించి నిర్బంధావాస శిక్షను వెంటనే తొలగించుట మిక్కిలి యుచితమైన కార్యము. మరియు పురచంద్ర జరుగబోవు సభను ప్రభుత్వము వారంటక పఱచుట మిక్కిలి అసంజనమైన పని”యని పాల్ గారు ఆక్షేపించిరి.

యన్. ఎల్. బొమ్మంటే

పిమ్మట స్వరాజ్యసమితికొక కొక లక్షగూఢ్యముల విరాళ మొసంగిన బొమ్మాయి వాస్తవ్యులగు బొమ్మంటేగారు మిక్కిలి యుత్సాహముతో ముచ్చటించిరి. ఈ సమయముందు నోటిమాటలతో లాభము లేదనియు, దేశభక్తిగల ప్రతి హిందువును స్వరాజ్యము చేకూరువఱకు మిక్కిలి యుత్సాహముతో పాటుపడవలయుననియు, బొమ్మాయి, మద్రాసు మొదలగు నితరరాష్ట్ర ప్రముఖులవలెగాక వంగదేశ ప్రముఖుల వాక్యారత్వమేగాని, కార్యకూరత్వమేమియు జూపుటలేదనియు, వంగదేశము కూడ యితరరాష్ట్రములవలె పని జఱపుచు, అన్ని రాష్ట్రములవారు నైకమత్యము కలిగి అవిచ్ఛిన్నముగా పాటుపడవలయుననియు చెప్పిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారియొక్క కార్యములన బిసెంటుగారికి కలిగిన కష్టములకు మిగుల చింతిల్లుచు, అసభవారియొక్క సానుభూతిని తెలుపుచు బిసెంటుగారికొక తంతి పంపుటకు స్థిరపరచిరి. పిమ్మట బాబు మనోరంజన్ తక్కూర్ గారును, ఎస్. సి. ముకర్జీ గారును మాట్లాడిరి. మోతీలాల్ ఘోష్ గారు.

తెలువాత బాబుమోతీలాల్ ఘోష్ గారు ఈ క్రింది తీర్మానమును సభవారికి నివేదించిరి.

“1917 సంవత్సరము జూన్ 16వ తారీఖున ఆరులలోనికి తీసికొనిరాబడిన నిర్బంధావాసశిక్ష అజ్ఞప్రకారము, బిసెంటుగారిని, వారి సహకారులను నిర్బంధావాస శిక్షయందుంచుట అన్యాయనియు, హిందూదేశమునకు, ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యమునకు, హానికరమనియు ఈ సభవారి అభిప్రాయము. కాబట్టి వారిని తక్షణమే విడుదలచేయవలయును.” బిసెంటు మృగాని యడల సభవారికగల యనురాగమును విశ్వాసమును ప్రకటించుచు వైతిర్యమును సభాధ్యక్షుండు ఆమెకు తెలుపునట్లు నిశ్చయింపబడెను. ఈ తీర్మానమును బాబు హిరేంద్ర

సంస్కరణ విధానము

గా. వి. ఎన్. శర్మగారి యువన్యాసము

సహజన సభావందితమున 20వ తేది సాహంకాలము ౧౧ గంటలకు సభజరిగెను. సభయందు కన్వూరి రంగఅయ్యంగారు, సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు, డి॥ బి॥ ఎల్. ఎ. గోవిందరావున వ్యయ, జి. వేంకటరంగరావు మున్నగు మహానీయులుండిరి. గా. వి. ఎన్. శ్రీనివాసకాశ్రి గారు సభాధ్యక్షతను వహించిరి. హైందవులను, సిడినుహము ప్రభుత్వవంటి యాంగ్లేయులను గూడ సంస్కరణవిధానము నెదిరించుచున్నారు. కనుక ప్రజాభిప్రాయ మెట్లున్నదియు నాసినగాని, సంస్కరణ విధానమును ఆంగ్లేయులకు పంపుటకు పీలుకాదనిరి.

భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కర్హులై యుండి రని వాదించుచు ప్రతివాదమును ఖండించుచు శర్మగారు సంస్కరణ విధానమును తర్కంప బూనిరి. కార్యనిర్వాహకవర్గము శాసనసభాధికారమునకు లోబడి యుండవలె నని వై విధాన ముపేక్షించును. ఉద్యోగ భగ్యమున కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యత్వము లభ్యపడక తత్సభ్యత్వములు మేధాసంపన్నులకు మాత్రమే చెందియుండవలెను. నిన్ను జాతుల నుద్ధరించు భారము నిదివరలో శాసన సభకు వహించియున్నది. ఇకముందు గూడ నాసభ లాయతరగతుల నెత్తిరి జేయ పాటుపడును ఇంతవరకు నిన్ను జాతులన్నత స్థితిలోనికి రాలేదందు రా? అందులకు కారణము దొరతనమేనని వాదించి నిర్బంధ ప్రారంభించివెద్య మున్నగు సంస్కరణముల ప్రవేశపెట్టె కుండ దొరతనమువారి యిదివరలో నడ్డమైరి. తత్కారణమున నిన్ను జాతుద్ధరణము జరుగక పోయియుండవచ్చును. ఈనిన్ను జాతులను బ్రోవ విద్యాధికులగు భారతీయులకంటె నాంగ్లేయులై సమర్థులని వాదించుట సహేతుకముగాను. దక్షిణ ఆఫ్రికా ఆఫ్రికాలోనియా దేశములయందు మత భేదములున్నవి. అయినను దొరతనమువారి దేశములను స్వపరిపాలనాధికారములు గల అధినివేశనముల నొనర్చియున్నారు. స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్య ప్రసాదనమున నిట మత భేదములు దొరతనమువారి కంతరాయములు కాకపోయెను. అతిదీనదేశముందున్న జాతులగూడ వోటుల నిచ్చు స్వాతంత్ర్యమును యుక్తియుక్తముగ వినియోగించు కొనగల సామర్థ్యము పొందినగాని హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన స్వేచ్ఛనియనుటకు హాస్యాస్పదము.

రాజ్యాంగములలో కొన్నిటిని మాత్రమే. శాసనసభల యధికారమునకు లోబరుపవలసినదనియు, ఆ సభలయందు నియోజితసభ్యసంఖ్య యధికముగ నుండవలసినదనియు ప్రస్తుతమున వలె శాసనసభలు సలహాలమాత్రమే యొసగుచుండవలెననియు కొందరు నూచించుచున్నారు. స్వామభవమున బట్టి రాజ్యాంగములకు కొన్నిటి వేరుపరచునకర్హము లేదని చెప్పగలను. ఇట్లు వేరుపరచి శాసనసభలకు కొన్ని విషయములలో నధికార మిచ్చివీరిని చెప్పినవో, అట్టి యధికార ప్రసాదనము నామమాత్రమే యగును గాని నిజమగు నధికారము కానేరదు. రాజ్యపరిపాలన మంతయు శాసన సభల యధిపత్యమై యుండవలయును. రాష్ట్రీయశాసనసభలు నిజమగు స్వాతంత్ర్యమును గలిగియుండవలెను. శాసనసభత చట్టముల నొనర్చుచుండవలయును. కనుక కార్యనిర్వాహకవర్గము లీశాసనసభల యధీనము కావలయును.

నాద్ దత్తాగారు బలపఱచిరి. పిమ్మట, ఐ.వి. నేన్ గారు అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందనము లర్పించిరి. వందనతో ధ్యానము లతో సభ ముగిసెను.

పురమందిర మహాసభ.

పురమందిర మహాసభా నిషేధము తొలగింపబడినదని చదువరు తెలియుచుండును. మద్రాసు చిన్నంధావాస శిక్షకు గుఱించి పురమందిర మహాసభ యీనెల 24వ తేదీ శుక్రవారము నాడు జరుపబడును కార్యక్రమమును మేరీపుగారు ప్రకటించబోవుచున్నారు. ఈ సభా విషయమై గవర్నరుగారితో మనవి చేయుటకు వెల్లియుండిన ప్రముఖులు సభయందెట్టి తీవ్రవాక్యములను పలుకబడవని వాదనము చేసియుండిరి. కాని వీరు సభా కార్యనిర్వాహకుల ప్రతినిధులుగా వెల్లియుండకపోవుట చేత వారేవాదనములు చేసియుండినను అవి సభా కార్యనిర్వాహకులని నిర్బంధింపవనియు, ఎటువంటిని కలెనవచ్చునో, ఎట్టివి మృదువాక్కులలో తెలియజేయుచు ప్రభుత్వమువారిక ప్రకటన చేసిన బాగుండుననియు, అమృతబబావుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సామ్రాజ్య శాసన సభల విషయమున, సంస్కరణ విధానమున కొన్ని భాగములయందు మాతో నేకీభవించనివారు సహితము, ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము కావలయునని మెక్కిపలికిరి. బ్రాహ్మణేతరవర్గమువారు మాత్రము తమ సర్వస్వమును సాలకుల చేతులనుంప నిశ్చయించియున్నారు. ఏజాతి యున్నత పదవులనంది యధికారమునంతయు తన యధీనమున నుంచుకొనునో యను దురభిప్రాయమున నీ బ్రాహ్మణవర్గ మిట్లు తలంచుచున్నది.

అనంతరమున శర్మగారు గోఖలే సంస్కరణమునుగూర్చి ప్రసంగింపవోడగిరి. గోఖలేగారి కాలమునాటికి స్వపరిపాలనా చింతలీంతవర్ధి యుండలేదు. ఆ మహానీయు డివుడు జీవించి యుండిన, వారి సంస్కరణ విధానము అసభికార సభ్యుల విన్నపమును మించియుండును. స్వదేశమున హైందవులకు రాజకీయాది స్వేచ్ఛలులేక బానిసలవలె నున్నారు. ఈవిషయమును గుర్తెరిగియె అధినివేశనముల యందు గూడ నాంగ్లేయులు మనలను కడు నీరసముగ జూచుచున్నారు. కనుక స్వపరిపాలనము తక్కు నే యితర పాలనా విధానమును హైందవులకు రుచింపదు. ఇండియా ముక్తి సంఘము నెత్తి చేయవలయును హిందూ దేశము నాణిజ్య పరిశ్రమల యందు బౌద్ధత్వమునుండి తన యింటిని దిద్దుకొన వలయునన్న ప్రస్తుతము ప్రబలి యున్న స్వపరిపాలనా తంత్ర మెత్తి చేయవలయును. కార్య నిర్వాహక వర్గ సభా సభ్యులు ప్రజావిశ్వాసపాత్రులై, నియోజకులు గావలయును. ఇట్టి విధానము నవీనముగాను. అధినివేశన కార్యనిర్వాహకవర్గ సభలయందు నిట్టి సభ్యులే యున్నారు. కార్యనిర్వాహక సభా సభ్యులగుటకు శాసనసభాసభ్యులయై యుండ తత్సభాసభ్యుల ని హెచ్చించుకొనుటకు వీరేల అర్హులుగారు?

స్థితిగతుల నదేవనిగ ప్రభుత్వమువారికి నివేదించినగాని మనకు పురోవృద్ధి కలుగ నేరదు. మనము వాంఛించియుండు ప్రతినిధి ప్రతిష్టాపనములను దొరతనమువారు ప్రసాదించువరకు, నిశ్చలమగుముగలమై దృఢముగ పనిచేయవలయునని శర్మ గారుపన్నవించిరి.

కొంతవరకు చర్చ జరిగిన పిదప సభ ముగిసెను.

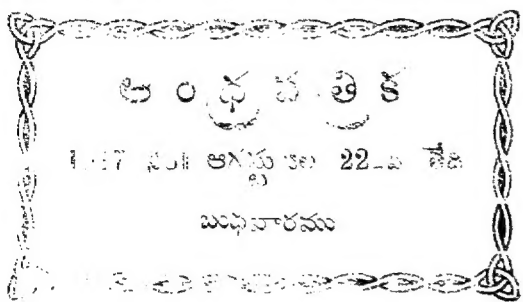
సౌరాష్ట్ర బ్రాహ్మణసభ వార్షికోత్సవము తంజావూరు.

సభయొక్క 2 వ సంవత్సరోత్సవము గత శని, ఆదివారము రోజులలో తంజావూరునందు జరుపబడెను.

మొదటి దినమున జరుపబడిన సభకు ఏ. కె. నాన్నియరు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు సభాధ్యక్షతవహించిరి. సంవత్సరములో సభ గావించిన కృత్యములను గౌరవ కార్యవర్గులగు ఎస్. వి. కృష్ణస్వామి భాగవతరుగారు జదివిరి. పిదప నేలము వాస్తవ్యులగు ఏ. కె. నాన్నియరుగారు సౌరాష్ట్రీయ వృద్ధిలోనికి వచ్చుమాధ్యములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. సభయందున్న సభ్యులందరూ కష్టపడి తమ బిడ్డలకు విద్య నేర్పిననే గాని తమ తొగ వృద్ధికిరాదనియు, అందు నిమిత్తము సౌరాష్ట్రీ ధర్మపాతశాలను స్థాపించుటకు తానుందరును కృతంచనలేక పనిచేయవలసి యున్నదనియు ఉపన్యాసకులు జెప్పిరి. రెండవ దినమున జరుపబడిన సభకు మధుర వాస్తవ్యులగు ఏ ఎన్. రంజయరుగారు సభాధ్యక్షతను వహించిరి. జె. రే మియరు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు సౌరాష్ట్రీ ప్రస్తుత వర్షల గూర్చియును పన్నవించిరి. తమ జాతివారు అభివృద్ధిచొందుటకు సభ్యులందరును తమ జాతిబిడ్డల మంచిముగ విద్యగఱపుటకు యత్నింపవలసియున్నదని వీరు గూడ వొక్కిరక్కాణించిరి. మధురానగరమున స్థాపింపబడున్న సౌరాష్ట్రీపాఠశాల భవనమునకు శంకుస్థాపనసమయమున సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గూడరు కార్మ్యగాను బ్రాహ్మణేతరుల జాతులలోని వారిగ దమ్యము భావించినట్లు దము అభిప్రాయమును వెల్లడించగ అచ్చటి సౌరాష్ట్రీలలో గాంతమందికి ఆయనవై గోపము కలిగెను. తాము బ్రాహ్మణులై నప్పటికిని బ్రాహ్మణేతరులకు గల గుణములు తమకును గలిగియుండినందులకు దొంతనమునా చాల సంతసిల్లుచున్నామని కార్మ్యగాను నడివీరిగాని సౌరాష్ట్రీయ కేవలము బ్రాహ్మణేతరుల జాతులలోనినా రైనట్లు ఆయన యభిప్రాయము కాదని ఉపన్యాసకులు తేటతెల్లముగ వక్కాణించిరి. సౌరాష్ట్రీయ హోమయూలు లీగులో జేరుట ఉచితముగాదని కూడ నుపన్యాసకులు తమ ఉపన్యాసాంతరమున నుడివిరి. పిమ్మట టి. ఎం. బి. నరసింహాచార్యురుగారు ఐక చతుర్వమును గురించి ఉపన్యసించిరి.

విషయము క్రమచిత్రము.

ప్రజాభిప్రాయములు	2
మా కలకత్తాబాబు, సంస్కారవిధానము	3
ప్రధానవాగ్దానము	
విద్య: దేశభాషలు	4
సాహిత్య వాదము	5
విద్యోపాధిపతి సంగ్రహము	
విదేశీయత్రైవిధము	6,7
విద్యుత్ కలకత్తాబాబు	8
కృత్రిమములు	9
ఇంగ్లీషుత్రైవిధములు	10,11,12
హిందూత్వము	18
చెన్నరాష్ట్రము కాంగ్రెసు సమావేశము	14

విద్య: దేశభాషలు

విద్యాభ్యాసాధికారుల సమావేశము సిగ్గునగరించున ప్రారంభమయినది. ఆ సమావేశమున రాజప్రతినిధిగారు ఛైలమ్ముపల్లె ప్రభువుగారిచ్చిన యాహ్వానము దేశభాషాభిమానములకు యాభాగము గలిగించినది. ఆంగ్ల భాషాభిమానమును సరిదిద్దిన పాఠశాలలో వ్యాపింపజేయు మార్గముల సరయుటకు ఈ సభ గూడినది. ఛైలమ్ముపల్లె ప్రభువుగారు వెనుకటి సభ ఢిల్లీలో గూడినపుడు విదేశభాష మూలమున జ్ఞాన మలవరచుకొనుట యన్యభాషావికాసమున స్పష్టముగ జెప్పియుండిరి. అందుచే దేశభాషలకు విరి రాక వలన నూతనోత్పేజము గలుగునని యాశ గలిగి యుంటిమి. నారు మొదటి పదమునం దొసగిన యపన్యాసము నట్టి యాశకు ఎడ మిచ్చుటలేదు. ఆంగ్లభాష పూర్తిగ వ్యాపించిన ఈ సమయమున వేరు విధాన మేర్పరచి, దేశభాషలద్వారా విద్య నేర్పుటకు బూనుకొనుటకు నిలుండదని మీరు నడిపిరి. ఆంగ్లభాషాభిమానము దేశమునందు దృఢముగ నాటకొనిన యిక్కలమున, దేశభాషల ప్రధాన భాషలుగ జేయుట సాధవయోగ్యము గాదని మీ యభిప్రాయము. కాని యాయమజ్జాగారు నడిపినట్లు, మన మిప్పుడు సంగ్రామము వలన వేయిసంవత్సరముల యభివృద్ధి మూడు సంవత్సరములలో బొందినారము. ప్రాతే యాహులన్నియు మారుచున్నవి. నూతనవాగ్దానములక లెత్తినవి. ఊహింప నశక్యమయిన వింతలను దిగుచున్నవి. ప్రతి సమస్య కిషయమై దృష్టిము మారుచున్నది. అట్టి ఢిల్లీలో దేశభాషల గూర్చి నూతనాభిప్రాయములు పాడముట యాశ్చర్యమా? దేశభాషల ద్వారా జ్ఞానము ప్రసరింపజేయుటలో వింతి ఎద్దియైతే గాదా? ఆంగ్లభాష యితవరకును ఏమాత్రము ప్రేరేపణకొనినది? ఆరువదివత్సరముల చరిత్రను పిచ్చుట నూటికి యిద్దరయిన ఆంగ్ల విద్యాభ్యాసము జేసినవారు గలరో తేరో యను సందేహము గలుగుచుండ, ఆంగ్లభాష నభ్యసించుట భారతీయులకు కష్టసాధ్యమని సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. విద్యాభ్యాస కాలముతయు విదేశభాషలో పాండిత్య మలవర్చుకొనుటలోనే సరిపోవును. దేశమునకు ముఖ్యవసరముగ శాస్త్రజ్ఞానము సంతరించుటకు మొదలిడినపుడు, విద్యాభ్యాస సంతరింపజేయవలసిన తరుణ

మాసన్నమగును. ఈ విధానమును మార్చి దేశభాషలలో శాస్త్రజ్ఞానమును బోధించి, ఆంగ్లభాష రెండవభాషగ నేర్పినయెడల కొలదివత్సరములలో అవసరముగ నంతవరకు ఆంగ్లభాష నభ్యసించవచ్చును. శాస్త్రజ్ఞానము త్వరలో సంతరించిన తరువాత ప్రపంచమునకును నుపయోగకరిగ నుండవచ్చును. నాగరికతయందు నూతనముగ ప్రముఖ త్వము జూపిన జపానుదేశము విదేశభాషలమూలమున విద్యవ్యాపింపజేసినదా? అందుకు మారుగ పాశ్చాత్యవిజ్ఞానముతయు దేశభాషల మూలముననే గ్రహించినది. విదేశభాషల మూలమున విద్య గ్రహించుట యన్యభాషావికాసమునకు, నాగరిక ప్రపంచములో నిట్టి విధానములులో లేకుండ నుండుటయే యందుకు నిదర్శనము. 1915 సంవత్సరములో రామారాయనిగారి తీర్మానముపై జరిగిన చర్చలో, నిందుగూర్చి భేదాభిప్రాయములు పాడసూపిననని రాజప్రతినిధిగారు నడుపుచున్నారు. కాని రామారాయనిగారు దేశభాషాతీర్మానము నుపసాదించినపుడు, దేశభాషల విషయమై విశేషకదలిక దేశమున లేదు. ఆంగ్లభాషాభిమానము మాత్రము దృఢాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించినది. కాని, యీ యాదర్శములు దేశమునందు వివిధ వ్యాపించలేదు. దేశభాషలలో విద్య నేర్పుటయైన మాధ్యమికి ప్రజల గొంపోవుట యను దురభిప్రాయము ఆంగ్లవిద్యాసంతుల గొందరి నప్పటికి విడువలేదు. ఇప్పుడు దేశాశయములలో అన్యతమగు మార్పు గలిగినది కాన్వేషించితుడు మహిళా విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించి, దేశభాషలలో విద్య జయప్రదముగ గరుపుచున్నాడు. బొంబాయి విద్యావిషయక సభలో బొంబాయి రాజధానిలో దేశభాషల సనుసరించి యయిదు విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించుట యవసరమను తీర్మానమును తీవ్రముగ చర్చించి యుండిరి. హైదరాబాదు వైజాముగారు యుద్ధాభాషలో విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకు నిశ్చయించిరి. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములో కన్నడభాషకు ప్రోత్సాహము కలుగుచున్నది. జాతీయవిద్యపై గాఢాభిమానము ప్రబలుచున్నది కావున దేశభాషలలో విద్య నేర్పుట కిప్పుడు తీవ్రభేదాభిప్రాయము లుండవని స్పష్టముగ బలకవచ్చును. మెకాలే గారు ఆంగ్ల విద్యను దేశమునందు ప్రారంభించిన పిమ్మట, దేశభాషల కున్నతస్థానము నొసగుటకు యపుడప్పుడు యత్నములు జరిగినట్లుల ఛైలమ్ముపల్లె ప్రభువుగారు చూపినారు. 1854 వ సంవత్సరపు విజ్ఞాపనమున ప్రజాసామాన్యమునకు దేశభాషలలో విద్యగరపుటసమంజసమని సూచింపబడినది. 1882 వ సంవత్సరమున విద్యావిషయకసంఘము వారు క్రిందితరగతులలో దేశభాషలలోనే విద్యగరపుటయొక్క మన సభిప్రాయము గనుపరచిరి. 1902వ సంవత్సరపు కమిషనువారు ఏ. ఏ తరగతుల వరకు విద్యను దేశభాషలలో బోధింపనగునని యభిప్రాయ మొసగిరి. 1904 వ సంవత్సరమున దొరతనపు వారి తీర్మానమున ఆంగ్ల భాష ద్వారా 13 వత్సరములలోపు బాలురకు విద్య గరుపగూడదని విశదపరుపబడెను. కాని 1917 సంవత్సరమున విద్యను దేశభాషల ద్వారా వ్యాపింపజేయుట సుసాధ్యముగాదని రాజప్రతినిధిగారు నడుపుట మాకు తృప్తికరముగ గాన్పించలేదు. దేశభాష లనేకము లుండుటచే, ఈ కార్యము సాధ్యముగాదను ఛైలమ్ముపల్లెగారి వాదము ప్రబలమయినదిగాదు. ఏలనన, 16, 17 ప్రధానభాషల కన్న హిందూదేశమున నెక్కువలేవు. అందుచే నీ భాషలలో విద్యగజపుటయందసాధ్య మెద్ది యునులేదు. పరిపాలనమునకు ఆంగ్లభాష యవస

రముగాదా యని ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని ఆంగ్ల భాషను విసర్జింపుచున దేశభాషావాదులు నుడుడుటలేదు. ఆంగ్ల భాషను రెండవభాషగ నేర్చుకొన నలయు ననియే నుడుపుచున్నారు. పరిపాలనము గూడ దేశభాషలలో జరుగుటయే, ప్రజాపరిపాలనమునకు బునాది. అందుకు దేశభాషలలో విద్య నేర్పుటయే ముఖ్యసాధనము. అట్టితరీ, సామాన్య పరిపాలనా విషయములలో అట్టి విద్య యుపయోగించును. ప్రజలు ప్రభుత్వ పరిపాలనమునం దెక్కుడు శ్రద్ధవహించుటకు గూడ దోడ్పడును. ఆంగ్లభాష హిందూదేశమునం దెన్నటికిని సామాన్యభాషయగుట దుస్సరము. అట్టి ప్రయత్నములలో దేశభాషాభివృద్ధిని సంకుచితము గావించుట దేశహితము గానరదు. ప్రస్తుత విద్యావిధానమున నొకవంక ఆంగ్లభాషయు వేరొకవంక దేశభాషయగూడ అభివృద్ధినిగాంచుటలేదు. ఆంగ్ల భాషపై దృష్టిని కేంద్రీకరించినకొలదిని, ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాభివృద్ధి ముందంజవేయజాలదు. దేశభాషలలో విద్యనేర్పుట గూర్చి ఆశ్చర్యమహారాజుగా రిటీవల తరు సంతానమున నొసగిన యపన్యాసమును పఠించిన, దేశభాషావాదులకు చాల ప్రోత్సాహకరముగ జూపట్టును. "ప్రస్తుత విధానమున విదేశభాషతో విద్య నేర్పుటకు శోధనలు గావించబడినవి. ప్రాచ్య దేశపు కమలము పాశ్చాత్య దేశపు రోజు పుష్పముగ వికసించునేమో, కాలమే తెలుపగలదని ఆశ్చర్యమహారాజుగారు నడిచిరి. "మన యాధ్యాత్మిక భావములు, నైతిక మత జీవనము అభివృద్ధి గాంచవలె నన, దేశభాషలపై నాధారపడి యుండవలెను. మన జాతీయత, దేశభిమానము, మతాభిమానము కాపాడుకొనుటకు దేశభాషలలో విద్య నేర్పుట యవసరము. ఆంగ్లభాషలో విద్య నేర్చిన, ప్రజాసామాన్యమున కుపయోగముండదు. ఏరికి దేశభాషయే స్వభాషగనుండి తీరును. ఒకరి ననుకరించుట వారిని భూషించుటయే యయినను, స్వసామర్థ్యమును జూపకుండ ఇతరుల ననుకరించుట మరణసూచకము. మన జాతీయతను గాపాడుటకును ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి భంగము కలుగకుండుటకును, దేశభాషలను అన్నిదిక్కులను విజృంభింప జేయవలయు"నని ఆల్వారముహారాజుగారు పునఃపఠించిరి.

దేశభాషాభివృద్ధి మములలో అగ్రస్థానము వహించిన ఆంగ్లభాషపై కర్తవ్య మితియగునను స్పష్టము. సంస్కారంతరము తిరిగి. యి విషయము దొరతనమువారిచే చచ్చిపబడును. ఈపుగ దేశభాషా ప్రాముఖ్యమును, దానిని గాంచుటకు భాషైకరాష్ట్రవిభాగావసరమును హిందూదేశమునందు నలుగడల వ్యాపింపజేయుట యద్యమాభిలాషుల ముఖ్యధర్మము. ఇందుకు ఆంధ్రనాయకులెప్పుడు బనిబానెదరు? ఆంగ్లభాషను సందేశమున కిప్పుడు హిందూదేశమున అవసరముగలదు. ఆంధ్రనాయకు లుదాసీనత వహించిన, సమయము జారిపోవును

—:—:—

రాష్ట్రీయ విశేష సమావేశము.

—:—:—

ఈసభ యీనెల 25వ తేది శనివారము మధ్యాహ్నము 1 గంటకు హైక్లెహాలునందు జరుగునని ప్రచురించియుంటిమి. నేటిదినమున చిత్తుతీర్థానములను వేరొకచో ప్రచురించుచున్నాము. ఈ సభ యసాధారణపరిస్థితులలో సమావేశమగుచున్నది. నిర్బంధవిధానము విషయమై చెన్నరాజధాని తన యభిప్రాయము వ్యక్తీకరించుటకు బూనుకొనినది. అందుకు చెన్నరాష్ట్ర మన్నిభాగములనుండి

యు ప్రతినిధులు విశేష సంఖ్యాకులుగ నావలసి యున్నది. ఈసభలోగావించు తీర్మానముల ననుసరించి, చెన్నరాష్ట్రభావికత్తి, చెన్నరాష్ట్ర మనవల హిందూదేశపు భావికత్తిమాణము సడువలసి యుండును. అగ్రాసనాధిపతిని గూర్చి వ్రాయ నవ సరిము లేదు. దివానుబహద్దర్ పి. కేశవపిల్ల గారు ప్రజల భాగుకొరకై తమ జీవితమును ధారబోసిన మహామహులు. ప్రజలకును ప్రభుత్వమునాటికిని నిర్మోగమాణముగ సలహా నొసంగుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినవారు. అట్టివారయిన యాభివృద్ధియుక్తింద జరుగు మహాసభ జయప్రదముగ జరుగునని యూహించవచ్చును. నిర్బంధవిధానమును గూర్చియే గాక స్వపరిపాలనావిధానముగూర్చి అనేక ప్రముఖుల యభిప్రాయములు నెలవడినవి. మాంటాగు గారి యభిప్రాయము ప్రకటించబడినది. వారు గావించిన ప్రకటనవిషయమై ప్రజల తేమి యాలోచింపనయినో, యందుపయమై యీ సభలో తీర్మానించుట యవసరము. చిత్తుతీర్థానములలో దాదాభాయి సారోజిగారి నిర్మాణమును గూర్చిన తీర్మానము ప్రథమస్థానములకరించుట భావ్యము. రెండవతీర్థానము అబ్దుల్ రెహమాన్ గారి మరణమునకు చింతించుటయై యున్నది. మూడవతీర్థానము మాంటాగుగారి సభివందించుటయు, నాల్గవ తీర్థానము నిర్బంధావాసశీతల దీసివైచుటయు, మొదవ తీర్థానము హైందవ సంస్కరణముల గూర్చియు, ఆరవ తీర్థానము హైందవప్రభుత్వమువారు బంపిన తీర్థానములను ప్రకటించగోరుటయు, ఏడవ తీర్థానము నిర్బంధవిధానమును దొలగించుటయు ఎనిమిదవతీర్థానము హార్డింజ్ ప్రభువుగారిపై విశ్వాసము జూపుటయు, తొమ్మిదవ తీర్థానము విద్యాగులు రాజకీయసభలకు వెడలగూడదను యుత్తరపు దీసివైచగోరుటయు వైయున్నవి.

ఈ తీర్థానములలో, ప్రస్తుతస్థితిలో ప్రజలు జేయగల కర్తవ్యము లెవ్వయో గాన్పించక బోవుట శోచనీయము. ఈ విషయమై నాలోచింపక బోయినచో, ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ సభను జరుపుటచే గలుగు లాభము గాన్పించదు. చిత్తుతీర్థానములలో ఈ విషయమై తీర్థానము గాన్పించక బోయినను, సభలో నిట్టి తీర్థానమును ప్రవేశ జెప్పటకు వీలు గలదు.

దేశము సందిగ్ధతరణములో నున్నపుడు గా వింశబహుచున్న రాష్ట్రీయ సమావేశమునకు అన్ని భాగములనుండియు ప్రతినిధులు వెడలి, సభను జయప్రదము గావింపవలయును దేశీయమహాజన సభయం దింతవరకును యభిమానము నహించిన వారందరును యీ సభ కేతెంచి, దేశభ్యుదయ మనుగూర్చి యాలోచింప గోరు చున్నారము. మాంటాగుగారి యాగమనానంతరము ప్రభుత్వ దృష్టిధము కొంతవరకు మారినట్లు నిన్నటి పత్రికలో ప్రచురింపబడిన ప్రకటనమే సాక్ష్యము. ఇందుకు దోడు నిర్బంధవిధానము దొలగించినచో, ప్రజల కృతజ్ఞతకు ప్రభుత్వమువారి కెక్కుడుగ పాత్రులగువారనుటకు సందియములేదు. ఏసంస్కరణములు దేశమున కొనగినను, నిర్బంధవిధానము దొలగింపనిది ఆ సంస్కరణముల బూర్ణముగ ననుభవించ వీలులేదు. అట్టి ఫలితమునకు ఈ రాష్ట్రీయ సభ తోడ్పడినచో, సభోపయోగము సుస్వక్త మగును. ఇట్టి సమయమున ప్రజలవాంఛలను తృప్తి పరుప ప్రభుత్వమువారు బ్రాధ్ధితులు.

స్వపరిపాలనాదర్శము.

స్వపరిపాలనాదర్శము స్వదేశ సంస్థానాధీశుల నెటుల యాకర్షింపు చున్నదో, గమనించిన వారలకు, స్వపరిపాలనము లభించినపుడు స్వదేశ

సంస్థానాధీశులు నెనుకంజ వేయుదురని యూహించుట కివకాశ ముండదు. ఆభ్యురు మహారాజుగారి టివల విద్యాధుల కొనగిన యభివృద్ధిసమున, యీ క్రింది వాక్యములు గాన్పించు చున్నవి. “విద్యాధులారా, మీ రేజీవితమార్గ మవలంబించినను, మున్ముందు హైందవుల మనియు, దేశభిమానము గల హైందవులమనియు, రాజభక్తిగల హైందవుల మనియు జ్ఞాపక ముంచుకొనుడు. ఈ పదములలో వైరుధ్యమేమియు లేదు. ఈ పదములొక భావమునే సూచింపుచున్నవి. ప్రస్తుతహిందూదేశ నాతావరణము నామురులు, నామ్రాజ్యాత్మకత్వపరిపాలన సమస్యలతో నిండియున్నది. ప్రధానమంత్రి నుడివినట్లుల సంగ్రామముచే మనకు వేయిసంవత్సరముల యనుభవజ్ఞాన మెక్క మారు గలిగినది. జీవితాశయముల గూర్చియు, ప్రజాసమస్యల గూర్చియు, మన యభిప్రాయములు వేయి సంవత్సరములు ముందుకు పరుగిడినవి. రాజకీయసమస్యలు నిరాధారముగ ఆశలవైనను, పరప్రదానముల వైనను, నిలిచియుండలేదు. ఆత్మానుభవమువైన ఇవి ఆధారపడి యున్నవి. ఇది భావలనుండి వెలువడవలెను. ఈ తేజము ప్రసరింపగనే, యజ్ఞానతీమిరము పటాపంచలగును. స్వాతంత్ర్యభాను కుదయించును. ఈ స్థితి దేశములకును, ప్రజలకును అన్వాయించినపుడు, దీనికి హిందూ లనియు, స్వపరిపాలనమనియు నామ మొసగబడును. తన దేశమునందును, తన పూర్వీకులయందును భక్తిగల భారతీయు డెవడును, భారతదేశము సామ్రాజ్యమున అర్హునియు నాక్రమించుటకుగావించుచున్న ప్రయత్నములలో పాల్గొనక యుండజాలడు. మీరు సంసిద్ధులు గావలసిన తరుణ మిదియే. మీఎదుటనుండు దేశావసరముల దీర్చుటకు, మీకు వివేచనజ్ఞానము, సద్విద్యయు యలవడట భావ్యము. మీరు సామ్రాజ్యములో యస్థాన మాక్రమించి, మిమ్మును గూర్చి దేశము గర్వింపడు నటుల దయారుగావలెను మీరు ఉన్నతవిద్యాభ్యాసము జేసి విశ్వవిద్యాలయముల బ్రవేశించునపుడు, మీ సంస్థానముయొక్కయు, మీ దేశము యొక్కయు గౌరవమును కాపాడవలెనట నాకోరిక. మీ ఆశయము గూడ నట్టిదే యని భావించుచున్నాను.”

విద్యాధుల ఎదుట నుపన్యసించుటలో, దేశపు భావికత్తిని గూర్చి య త విస్తృతముగా దెలుపుట, ఆభ్యురు మహారాజుగారికి స్వపరిపాలనాశయము నందు గల గాఢభిమానమును జూటుచున్నది. ఆభ్యురు మహారాజుగారి యభిప్రాయములే యనేక సంస్థానాధీశుల మనోవిధిని తాండవమాడుచున్న వనుటకు సందియము లేదు.

సంతోష వార్త

21 వ తేదీ మెసేజిపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.

“బెంగాలు ప్రభుత్వోద్యోగియగు కిమింగు గారు దేశరక్షక శాసనముక్రింద నిర్బంధించబడిన కొందరు యువకులను విడుదలచేయ దలచుచున్నారని అమృతబజారు పత్రికలో జరుపుటకు సంతసముగ నున్నది. వీరు 2000 రూప్యములకు జామీను పత్రమును వ్రాసి యివ్వవలయునని షరతు జెట్టెదరట. ప్రస్తుతస్థితిలో నిట్టి షరతుజెట్టుట స్వాభావికమే. దేశరక్షక శాసన ప్రయోగముచే నిస్సహాయులైన యీ యువకులపై ఎట్టిదయ జూపించినను, యందుకు ప్రభుత్వమునాటికి వందనము లర్పించెదము. ఇట్టివారి సంఖ్య 1000 గలదట! వీరిలో యందరిని గాని విశేష భాగమును గాని వదలినచో ఆరాష్ట్రములో ప్రజలకును ప్రభుత్వ

ము వారికిని గల మొక చాత్ర్యము ప్రబలుటకుమార్గ మేర్పడును. అమృతబజారుపత్రికలో ప్రచురణమైన వర్తమానముచే సంతసము గలుగుచున్నది. ఈ వర్తమానము నిజమగునని భావించుచున్నాము.”

ఇట్టి యాశయే చెన్నపురి విషయములో గూడ ప్రబలియున్నది. ఇట్టి ఆశలు త్వరలో ఫలించు గాక! ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును మొక మత్తము ప్రబలమగు గాక!

స్థానిక వార్తలు

సీమటపా:- రైలుసరిగానచ్చిపో సీమటపా రేపు ఉదయము 7½ గంటలకు బటువాడా చేరుబడును.

ఆంధ్ర మహాసభ:- రాబోవు ఆంధ్రమహాసభ కర్నూలులో జరుపుటకు ఆంధ్రమహాసభ స్థాయి సంఘము వారు నిర్ణయించిరి.

బిసెంటు నిధి:- మెరుకటి మొత్తము 44607-15-7 బొంబాయి క్రీక్యస్ట టి. ఎస్. లాడ్జి కార్యదర్శి ఆర్. జే. తాతా గారు 1001-0-0 ఇతర మొత్తములతో గలసి రు 46438-5-4 మనూవైచని 21-8-17 వ తేదీని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

బిసెంటు శిలావిగ్రహ నిధి:- మెరుకటి మొత్తము 450-0-0 మా. కే. పి. గంగ సామయ్యంగారు 25-0-0 న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు సలిగారును 2-0-0, ఇతర మొత్తములతో కలిసి రు 601-8-0 లు చేరినవని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ (కాంగ్రెసు) ప్రత్యేక సమావేశము:- ఈ సమావేశమునకు గాను ఆహ్వాన సంఘమువారు నేడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మహాజనభావందీరమున సమావేశమై ప్రేక్షకులను రానిచ్చుట మున్నగు విషయములను చర్చించెదరు.

ఉత్సవము:- రేపు ఉదయము 10 గంటలకు తిరువచ్చెళ్ళవని పేట ముత్తుకుమారస్వామివారికి రుద్ర మహాభిషేకమును, సాయంకాలము 6 గంటలకు ఆలంకార దీపారాధనము జరుపబడును. రాత్రి 7, మొదలు 9 వరకు స్వామి వారిని క్రొత్తగా నియాయ గానింపబడిన నెలవలి వాహనముపై గూర్చుండజెట్టి వేదపారాయణముతో నారేగించెదరు.

సాత్విక నిరోధమును గూర్చిన యువన్యాసము:- బ్రాహ్మే 27 వ సంఖ్యగల గృహమున గల బ్రహ్మసమాజ పఠశాలందరమున ఈ నెల 28 వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు బారెడ్డరు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు సాత్విక నిరోధమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు. బారెడ్డరు ఎన్. నరసింహారావు ఎం. పి. ఎల్. ఎల్. బి. గారధ్యక్షత వహించెదరు.

నేటి వాతావరణస్థితి:- బంగాళా ఖాతమున కుత్తరమునందు వాయుభాగము కొద్దిగా తగ్గినది. పశ్చిమతీరము నందును, బంగాళాఖాతమునకు తూర్పునందును కొంచె మెక్కువవైచెను. కర్ణాటకమునందు వాయువు మెల్లగా వీచుచున్నది. ఉత్తర సర్కారులందును వాయువు చుండతగ్గతి గలిగియున్నది. ఈ యదయము అండమానులలోని పోర్బుల్లెరు పురమునందును, వాల్తేరు, కొచ్చి, కాగ్గారు, నేలములయందు వాయువునందు చలనములేదు. కలకత్తాకు దిగువను గంగా నదిలో నున్న సాగరకీరమున నీయదయము తూర్పుగా గాలి వీచినది. బంగాళాఖాతమున కుత్తరభాగమునందు ఆత్మెల్ల వాయుభాగము గల ప్రదేశ మేర్పడుచుచున్నది. మధ్యమెల్ల మంటలను ఎక్కువగా నున్నది. కర్ణాటకమునందు సాధారణ స్థితికి కొంచెము తక్కువగా నున్నది. ఉత్తరసర్కారులందు తిప్పు ఇతర ప్రదేశములందు పగటిముష్ణము సాధారణస్థితికి తక్కువగా నే యున్నది. నిన్నటిదినము ఆత్మెధికోష్ణము (96 డిగ్రీలు) నెల్లూరునందుండెను. ఇంకెచ్చటను 93 డిగ్రీల కధికముగ లేదు. ఉత్తర సర్కారులందు 90 నుండి 93 డిగ్రీలవఱకును, చెన్నపురినుండి దక్షిణమున 89 నుండి 92½ డిగ్రీల వఱకును, దత్తిచుండలములందు 89 నుండి 93 డిగ్రీలవఱకును కర్ణాటకమునందు 91 డిగ్రీలవఱకు నుండెను. పశ్చిమ తీరమునందు మేఘములు నుఱు ఎక్కువయ్యెను. పశ్చిమతీరమునందే విశేషవర్షము కురిసినది. బొంబాయియం దించుమించుగా 2½ అంగుళములును, కార్వారునందు 2 అంగుళములును, చెన్నపురి చుంగురూరులందు 1½ అంగుళములును, వర్షించెను. కర్ణాటకమునందును దత్తిచుండలములందును కొద్దిగ వర్షించినది. ఉత్తరసర్కారులందును నెల్లూరునందును వర్షము లేదు

బ్రిటిషు వాసుల హక్కులను గురించి

బ్రిటిషు కార్మికులు ప్లాటహౌసులను నష్టనాశమునకు చేరుచుంటున్నారు

బ్రిటిషు వాసుల హక్కులను గురించి - కార్మికుల సంఘము.

బ్రిటిషు వారు 'ప్లాటహౌసు'ల నధికముగ యుద్ధరంగమున నుపయోగించుట

ఎయిస్ - ప్లాండ్లను - వైద్యులను ముందు తీరవలసివచ్చును; పరాసువాని 4000 మందిని పట్టుకొనుట.

(ప్రతిపక్ష విజయము)

ఇంగ్లండు

కార్మికులు, ప్లాటహౌసులు

లండను, ఆగస్టు 20:— బ్రిటిషు వైద్యుల సంఘము వానిక రహస్య సమావేశమును గావించి ప్లాటహౌసులను కాపాడెను.

వర్తకులు, నావికులు.

మూడువందల వర్తకులను ప్రతినిధులు నావికుల యొక్కయు, వైద్యులయొక్కయు ప్రతినిధుల తీర్మానమును బలపరచు నిమిత్తము నిన్నటిదినమున సమావేశమై.

గనుల పనివాండ్రు అభిప్రాయపు విజయ

లండను, ఆగస్టు 21:— మైసరుల తీర్మానమును 6 లక్షల వోట్లు హెండర్ను గారి సక్షము నుండి ప్లాటహౌసుల సభ వద్దను వారిపక్షమున జేయవలెను. 10-వ తేదీనాటి తీర్మానాధారము ప్రకార విమర్శనలన ప్లాటహౌసులను ప్రతిక్షాల్ప సంఖ్య ఎక్కువ కాబోలదు గాని ఆనాటి అధిక సంఖ్యకుల సంఖ్యను విశేషముగ తగ్గింప గలదు.

కార్మికులు; దొరతనమువారు

లండను, ఆగస్టు 21:— నేటిదినమునకా పిశేయబడిన కార్మిక సభలో ప్లాటహౌసులకు ప్రతినిధులనంపవలయునను తీర్మానములను చూడ దృఢపరచబడియెను. 12, 34,000 వోట్లు అనుకూలముగ 12, 31,000 వోట్లు ప్రతికూలముగనుచున్నవి.

కార్మికుల హక్కులను హామీనక గాని పట్టుపట్టాదిందిరి. "బ్రిటిషు కార్మికాభిప్రాయమును గూర్చి తప్పుడభిప్రాయముగాని తప్పుడు ప్రాతినిధ్యముగాని కలుగకుండు నిమిత్తము బ్రిటిషు కార్మిక ప్రతినిధులు ప్లాటహౌసులను బోయి తీరవలయునను పూర్వతీర్మానము నీసభవారు మరల్చు

కొనుట. దొరతనమువారు తమ ప్రతినిధులకు రహదారి చీట్ల మొదలగుండుట కీ సభవారు మిక్కిలి విచారించుచున్నారు. ఇందును గూర్చి చురల నింకొక ప్రాతినిధ్యము నంపవలయునని వారు తెలుపుచున్నారు.

కార్మిక ప్రతినిధులు.

సాంఘికవాది షెయిరువైట్సు గారు తీర్మానముగాక ఈ క్రింది యుపపాదానమును ప్రవేశపెట్టిరి. కార్మికులపద్ధతియు, దొరతనమువారి పద్ధతియు ఏకీభవించ జాలనందున ఈసభ వారు కార్మిక ప్రతినిధులు దొరతనమునందు పాల్గొనగూడదని తీర్మానించుచున్నారు.

సార్ల మెంటునభ్యుధు ధార్మిక తీర్మానము నెదిరించిరి. అత డిట్లు పలికెను. జర్మనీయం దంతట సంధి చేయ గలవా డొక్కడే యున్నాడు;— కెయిజరు:

గనుల పనివాండ్రు సంఘాభ్యుధుడు నైట్సు గారు ఎం. డీయరు షెయిల్లు గారిని తమ అధిక సభ్యత్వ విడుదలగరగా వారందుల కంగీకరించిరి.

వర్తకుల సంఘములవారి కీ సచుస్య తెలుపవలయునను నుపపాదనము ప్రోసివేయబడెను.

బార్ని సుగారు

బార్ని సు గారిట్లు చెప్పిరి. అతడు కార్మికుల స్పష్టమగు అభిప్రాయముల ననుసరించియే తాను మంత్రివర్గమున జేరెను. ఇప్పుడు కార్మికులు దొరతనమునుండి 'తొలగిపోవుట' మంచిదికాదు. ప్రాపంచిక స్వాతంత్ర్యసంస్థాపనము కొరకు తాను దొరతనమువారికి సహాయము చేయవలెను. ప్లాటహౌసుల సభకు బోవుటవలన నేమియు లాభ ముండజాలదని తాను నమ్మి యుండుటచే తాను ప్లాటహౌసులకు బోవుట కభ్యంతరము చెప్పెను. అట్టి సమావేశమువలన జర్మనీ కన్ని విధముల లాభపేగాని నష్టముండదు. తాను మంత్రివర్గ సభ్యత్వము నంగీకరించుటకు పూర్వము హెండర్ను గారిని మంత్రివర్గమున నుంచవలసినదని తాను ప్రధానమంత్రిగారికి న్రానియించెను. పిమ్మట వారి కిందిరంగులని నొక్కి నొక్కి పలికిరి. ప్లాటహౌసు సభకు ప్రతినిధు లంపవలెను వలన దొరతనమువారి స్థితి చాల బలహీనము కాగలదు. అట్లు చేయుట వలన చిరకాల సంధి సమకూడనేరదు. మంత్రివర్గము వచ్చిన నట్టిసభ గానింపవలదని తాను చెప్పెను. కాని ఇదిమాత్రము మంచితరుణము గాదు. ప్లాటహౌసు తగిన ప్రవేశము కాదు.

మందుగుండుసానుగ్రి యేర్పాటులు.

లండను, ఆగస్టు 21:— నావిక సైనిక సభాపథకుల ననుసరించి మందుగుండుసానుగ్రి సభయొకటి స్థాపింపబడియెను. దీనియందేజేము మందుగుండుసానుగ్రియొక్క యేబది శాఖలకును సహాయము నొసరించుట. ఈయేబది శాఖలును 10 గ్రూపులు చేయబడును. అందు ప్రతిగ్రూపునకును సభయందు ప్రాతినిధ్య మొసగుటకును. మంత్రివర్గము వారిపట్టికి 20 లక్షల మందిని పనిచేయని యోగించిరి. అందుప్రధానాధికారికమున నున్నవారు 13,500 ఈసభ నేర్పరుచుటవలన ఆర్థికస్థితి యభివృద్ధి నొందగలదనియు, వస్తుసంపదలు పరిపూర్ణముగ నుపయోగింప బడుననియు నమ్ముచున్నది.

పోవుగారి సూచన, బ్రిటిషు వైఖరి.

లండను, ఆగస్టు 21:— ఆగస్టు 20-వ తేదీనాటి యుత్తరమున రైటు గారి కోమి నగరపు విశేషబడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— "పోండి ఫిస్కలునోటు" తమకు ముట్టినదని బ్రిటిషు దొరతనమువారు తెలియజేసినయు, దానివారు ఈ వార్తాపదముతోడను మంచి శ్రద్ధతోడను ఆలోచించెదరనియు బ్రిటిషుమంత్రి పోవువర్గము వారికి తెలియబరచెను.

కోజునకు 8 గంటల వే పనియుండవలెను.

లండను, ఆగస్టు 20:— ఇంజను డ్రైవరుల కోరిక సందర్భమున నిట్లు నిలబడుచున్నది. వారనేక కష్టముల పాలగుచున్న వారయ్య కోజున కెనిమిదిగంటలు మాత్రమే పనియుండవలెనను చూత్రము నాధారము జేసికొని జేశమున కంతటికిని కష్టమును గలిగింపరని నమ్ముచున్నది. ఏల నన వారు కలహించున దందుకొకేయని యనుమానింప బడుచున్నది. ఈమాత్రమునయ్యదనయమున నాచరణగుండుపయోగింపవలయునని వారు కోరుచుండలేదు. అయినను దొరతనము వారిస్థితినిబట్టి చూచినవా రెల్లకాలమును రెయిల్వే అధికారులు ను వహింపవలయును, భాగస్వాముల యనుమతిలేనిది, భాగస్వాముల లాభముల కన్నింపజేయునట్టి విషయమున వారేమియు వాగ్దత్తము చేయరనియు విదితమగుచున్నది.

కర్నలు రెపింగ్ నుగ్గరి సూచనలు.

లండను, ఆగస్టు 20:— కర్నలు రెపింగ్ నుగ్గరి "ట్రైబ్యునల్ క్లరిక్" కోక వ్యాగమున వ్రాసి ఆదిట్లు వాకొనుచున్నాడు:— పద్ధతి ప్రకారముగ కర్నలు తా పూర్వకముగను గాజుగారు భారతీయులకు కమిషనుల నిచ్చివలయును. వైనికాధికారియు (కేడెటుషిప్ప) లకు పరీక్షల బెట్టుటకంటె రాజకుటుంబములలోని వారల నాపదవులయందు జాగరూకతతో నియమించుట మంచిదని రెపింగ్ నుగ్గరి యభిప్రాయము. భారతీయులకు వైనికాధికారి పనులయందు శిక్షనొసగుట కొక సంస్థాపనమును స్థాపింపవలయునని వారు సూచించుచున్నారను సంస్థాపనకు క్వెట్టా, వెల్లింగ్టన్ వర్గములవారి నుపయోగింపదగును.

బ్రిటిషు వార్ల మెంటు.

లండను, ఆగస్టు 21:— పార్లమెంటు ఆక్టోబరు 16 - తేదీవరకును మూసిజేయబడును.

ఫ్రాన్సు

లండను, ఆగస్టు 21:— సర్ డెగ్లాసు హేస గారు నేటి సాయంకాల మిట్లు ప్రవరించిరి:— ఎవెఫీ కాగ్నోయమున తాను గోల్డ్మన్ ప్రదేశము నాక్రమించుకొనుటకు శత్రులు మూడవసారి ప్రయత్నించిరి. వారికి "ఫ్లేచును వెర్నర్" సహాయము విశేషముగ మండెను. యుద్ధము పూర్తిగ తరిమిజేయబడెను. మే మన్ని ప్రదేశములను దృఢముగ నిలవబెట్టుకొంటిమి. నెంటు క్వెంటిను కాలువవైపున్న విశాలరంగమునందలి శత్రుపంక్తుల నన్నిటిని బట్టుకొంటిమి. ఈప్రస్తుమెనినుగోడుమీదనున్న మాస్టరులను బలపరచుకొంటిమి.

నావికాధికారులట్లు చెప్పుచున్నారు:— ఆదివారము నాటిరాత్రి మావైమానికులు మిడిలుకెగ్గెడంపు, బ్రూజిగు కర్మాలయ ములమీదను విశేషముగా బాంబుల ప్రయోగించిరి. వారియంత్రములన్నియు సురక్షితముగ తిరిగివచ్చెను.

పోవుగారి సూచన.

లండను, ఆగస్టు 20:— పోవుగారి సంధి సూచనకు ప్రత్యుత్తర మొసగుటకు మున్ను మిత్రసంధిలవాహిక సభ గావించి యాలోచనచేయుదురని రాబర్ట్ సెసిలు ప్రభువు గారు ప్రజలసభలో తెలిపిరి.

వెర్లను యుద్ధము.

శత్రువు లపారనష్టములతో వెనుకకుపోవుట. లండన్, ఆగస్టు 21:— పరాసువా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— సెర్వాసెత్ భూమిదగ్గర మూడుచోట్ల జర్మనులు ముట్టడించిరి. మా శత్రుత్వ బ్యాలలను బరపి అపారనష్టములతో శత్రువులను వెనుకకు పోగొల్పితిమి. అవుకోర్టు అటవీ ప్రదేశము దగ్గరను కూమియన్న అటవీ కుత్తముగను రాత్రివేళ వెళ్లకు వత్తముగ జర్మను లతిగయ్యునరముగ ప్రతియుద్ధ మొనర్చిరి. మాశత్రుత్వ బ్యాలలచే శత్రు యుద్ధమును ప్రతిహతముజేసి ఘోరనష్టములను కలుగజేసితిమి. మేమునైకొన్న ప్రదేశముల నన్నిటిని నిలబెట్టుకొంటిమి. వానిని భద్రపరచుకొంటిమి. నిన్నటి రోజున 116 గురు ఉద్యోగిగ్గులతో కలిపి 5 వేలమందిని బండిలుగ జేసితిమి. రాత్రివేళ శత్రువైమానికులు మా వెనుక భాగమునై దండెత్తిరి. ఈ ప్రదేశమును బండిలుగలరు. వీరిలో చాలమందికి గాయములు తగిలినవి. మావైమానికులు డెక్, నూరీ, మ్యాసు, బ్రూయెల్లిసు, నైవిల్లి, బ్యూటావల్లి యినుప దారులను బాంబులతో తగులపెట్టిరి. బెట్టియములో ధోరాట్సు కాలర్సు, వైడెక్, గిట్సు యినుప దారులను మేము భ్వంసము చేసితిమి. 21 శత్రు విమానములను నేల గూల్చితిమి. ఇందులో చాలవరకు పూర్తిగ నాశనమొందినవి.

టాంక్సుబండ్ల విజృంభణము.

లండను, ఆగష్టు 20.—బ్రిటిషు వారి కార్యాలయము నుండి రూపరేఖలు విశేషము దిక్కు ప్రకటించుచున్నాడు. ప్లాండ్ రుల్స్ ఇటీవల రణస్థలములందు నీటితో నిండియుండెను. ఇప్పుడు కొంచెము అనకూలముగ నుండుటచే భూమినిగాట టాంక్సుబండ్లు సంచరించుచున్నవి. వీరివలన యుద్ధపద్ధతులు కొంచెము అభివృద్ధిగాంచినవని తేలుచున్నది. జర్మను ఖిందీ దళము వారు మా శత్రువులను జూచి ఆశ్చర్య మగుచున్నారని చెప్పుచున్నాడు. నిన్నటి రోజున మా (టాంక్సు) బండ్లు ప్రయోజనకారిగా లేవని జర్మనులు ప్రకటించిరి. వాస్తవముగ నిన్నటి దినముననే మా టాంక్సుబండ్లు దిక్కుముగ పని చేసినవి. శత్రువులు తమ శత్రువులను మావైపునకు కేంద్రీకృతము చేసి సంతోషము అగ్ని జ్వాలలను దురిపించుచున్నారు. అతిగొప్పనష్టములతో మేము విజయముగాంచితిమి. ఇదియే మాబండ్లప్రముఖతకు దృష్టాంతము. నిన్నటిరోజున పెంటుజ్యాలియనులో మా (టాంక్సు) బండ్లు జయప్రదముగ పోరినవి. నిశిత్రాత్రియందు కూడ స్వేచ్ఛగా విహరించుచుండంగినవి. ఫిరంగులవల్లనే ఈ బండ్లశబ్దము చల్లారివది. ఈయుద్ధమున పోరుటకు గణభూమంతయు అనకూలముగ లేదని సమరమొనర్చుటైరి. ఉభయ పక్షములవారును భయమునకుగ కొంతవరకు ఫిరంగులతో పోరునల్పిరి. పిదప మాఫిరంగులు మా నము వహించినవి. మేము పరాక్రమంతోపోరెదమని ముందుగ గ్రహించి మమ్ములను ఫిరంగులతో ముట్టించుటకు జర్మనులు ప్రారంభించిరి. ఏమియు లేకుండుట జూచి ముట్టడిని ఆపుచేసిరి. మాఫిరంగులు మరల ఇంతింతకు భయంకరముగ ప్రేల నారంభించెను. ప్రభాత సమయమున మాటాంక్సు బండ్లు ముందుకేగ ప్రారంభించెను. పరాక్రమ వీనివెంట పుట్టించినవి. మాబండ్లును, కాల్బలములను వీరివలె నలుమూలలు అల్లుకొని విజృంభించినవి. మాబండ్లు భయంకరముగ శబ్దములతో ముందుకేగుచున్నపుడు శత్రువులు తమ రహస్యపుష్టానములనుండి మావై తమఫిరంగులను ప్రయోగించుకొచ్చిరి. మాబండ్ల వెంట పరాక్రమము పోరుచుండెను. మాటాంక్సుబండ్లు శత్రువులను సమీపించుటకునే శత్రువులు పారిపోయిరి. మాంటుధూబోకోకి గాపు పొలములుకూడ వీరాక్రమించుకొనిరి. దీనివలన గొప్పకష్టము కలిగెను. మేము మొత్తము 500 గజముల దూరము నుండుకేగితిమి. కాని జర్మనులు లింతకంటె నెక్కువదూరము వెనుకకు పారిపోయిరి. ఈకథన మంతయు మాటాంక్సుబండ్లు అత్యంతోపయోగముగ నున్నవని చూపుచున్నది.

పరాసువారు 25 ఫిరంగులను రకముజేసికొనుట ఇంతవరకు పరాసువారు 25 ఫిరంగులను వశపరుచుకొనిరి. వైమానికయుద్ధ మింతకంటె ఎన్నడును గొప్పగ జరుగలేదు.

ఆంష్ట్రము, ఆగష్టు 21:—నెరీషియా నుండి అనేక పటాలములు ప్లాండ్లను కంపబడినవని రంగమునుండి సమాచారము తెలియుచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, ఆగష్టు 20:—జర్మను విమానములు హాలెండు మీద బాంబులనేయు వింతసమాచారమును గూర్చి అధికారిత్వానైట్లగుగాంకిట్లు తెలియవచ్చెను. జర్మనులు ఇంగ్లాండు మీదదాడి నలుపనెంచిరి. వాయుభార మనుకూలముగ లేకుండుటవలన నాప్రయత్నమును విడిచివదిలిరి. బాంబుల భారమును తగ్గించినగాని బాంబులవిమానములు క్రిందికి దిగనేరవు గనుక వైమానికులు తమబాంబుల నెట్లయిన ఉపయోగింపవలసిన వారైరి. కాని తెల్లయములో బడవైచిన తగ్గప్రకారే పనిచేయురు. అందుచే వారు హాలెండునకు వచ్చునగ కాగి అచట నాబాంబులభారము తగ్గింపదలంచుకొనిరి. అందువలన తటస్థికులు మాత్రమే చచ్చెదరు.

జర్మనులు తమ నష్టములను ఒప్పుకొనుట.

లండను, ఆగష్టు 21.—జర్మను వాయువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. వెడ్డను యుద్ధ ప్రారంభమున ట్యాలిలను కొండను యుద్ధ మొనర్చుచే పరాసులు స్వాధీనము చేసికొనిరి. ట్యాలిల కొండ మూలనుండి తూర్పునకున్నది. 14½ మైళ్ల వరకు యుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుచున్నది.

జర్మనుల ప్రయత్నములు భంగమగుట.

లండను, ఆగష్టు 21:—వెడ్డనుదగ్గర పరాసువారి కాల్బలములు జర్మనులవైబడి వారిని ఆశ్చర్యపడునట్లు చేసినవి. పరాసువారు దాటిపోయిన 12 నిమిషములకు ఆదారిని జర్మనులు బంధించిరి. పరాసువారు మాత్రము నిరసాయముగ వెడలిగని ఒక పరాసు విశేషముకు తెలుపు చున్నాడు.

అన్ని ప్రదేశములు మావశమైనవి

పరాసువారు పరాసువారి ముట్టడి.

లండను, ఆగష్టు 21:—పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయమునను రూపరేఖలు విశేషము నిన్నటి సాయంత్రమున ఇట్లు తంతి కంటినాడు:— వెడ్డనురంగమున పరాసువారు మరల ప్రభాతసమయమున ఇంకొక యుద్ధమున ప్రారంభించిరి. అవుకొట్టు అడవినుండి బెజనవారు వాయువ్యము వరకు మూలనుండి కిరుప్రక్కల నున్న జర్మనుపంక్తిని 15 గోజులనుండి ఛేదించుచున్నారు. జర్మనుల పంక్తి 16 మైళ్ల వరకు వ్యాపించియున్నది. నేటి యుద్ధమున పరాకులు తమ కందనములనుండి అతి తీవ్రముగ వెడలి 40 నిమిషములలోపుగ పట్టుకోవలచుకొన్న మొదటిపంక్తిని సమీపించెను. 7 గంటలగుసరికి అనుకొన్న స్థలములన్నియు మావశమైనవి. విస్తారము బంపింకూడ మా చేజిక్కిరిని తెలియుచున్నది. అతిగొప్ప నష్టములతోనై ఈ దిక్కునయును లభించినది నుడువదగును. ఉదయము 2, 3 గంటలకు కాల్బలములు కందనములనుండి బయలిడక పూర్వమే పరాసువారి ఆశ్చర్యదళములు బయలిడి గమ్యస్థానమును చేరినవి. రాత్రంతయు అంధకారమునందుండెను. కాని జర్మనులకందనములనుతగులబెట్టుచున్న మాపెల్లులకాంతి మాత్రము రాజమాన్యమున కొంచెము ప్రకాశించుచుండెడిది. దీనివలన 12 గజముల దూరముగనున్న వస్తువులన్నియు దృష్టికి లాగుగ నున్నవి. పెల్లుల మెరుపు వేసవికాలపు మెరుపు తీగలవలె ప్రకాశింప జొచ్చెను. ప్రతివోటును ఫిరంగుల శబ్దమే చెప్పులు ఘోషపడునట్లు వినిపడ జొచ్చెను. ప్రళయ కాలపు ధ్వనులవలె కొంతకాలమైనపిదప ఫిరంగులు ప్రేటుట మానివైచినవి. కొంతదినక మరల ప్రేల నారంభించి పరాకుల వెంట నెప్పుడుకొండలపు మాంటువరకు పోయిరి.

ముట్టడి

7 నిమిషములు గడచినపిదప తారాయస్యలు ఎగుర నారంభించినవి. పరాసు పరాకుల పురోగమమును ఆపుటకు జర్మను సేనానులకు వీలులేకున్నదని విదితమాయెను. ఈసంగతిని తారాయస్యల రూపకముగ వైరులు బోచిపంక్తులదగ్గర శత్రువులకు తెలియజేసిరి. కాని చాల అలస్యముగ ఈగుర్తు శత్రువులకు చేరినది.

భయంకరమగు పని.

వెడ్డమాక్ పతనమునకు పూర్వము మధ్యాహ్నము పరాసువారు అతి తీవ్రముగ తమ పరాక్రమమున సంగ్రామమున జొనిసి పోరుచున్నారని వెడ్డనునుండి తంతివార్తలు వచ్చినవి. వెడ్డమాక్కు ఉత్తరభాగమంతయు శత్రువులు బలకరముగ తమ స్వాధీనములో నుంచుకొనిరి. క్యూమియర్స్ కొండ దక్షిణ భాగమును మే మాక్రమించు కొంటిమి. నజిదక్షిణభాగమునకు శత్రువుల పంక్తిని పారదోలితిమి. మా ముందు ప్రదేశమందు ఒకలోయ వ్యాపించియున్నది. ఇందులో పానెను అటవికలదు. ఈప్రదేశమంతను 18 మాసములనుండి జర్మనులు అతితీవ్రముగ కాపాడుకొనుచున్నారు. వెడ్డనురంగమున శత్రువుల సంఖ్యచాలవరకు విస్తరించినట్లు తెలియుచున్నది. జర్మనులు నిశ్చయముగ అతివారుణముగ పోరెదరని తెలియుచున్నది.

యుద్ధఫలితము.

ఈముట్టడివలన శత్రువులు వెనుకకు పోవలసి వచ్చినది. ఫిరంగులనుకూడ మారుప్రదేశములకు గొంపోవలసి వచ్చినది. ప్లాండ్లన్న, ఎయిను, వెడ్డనులలో ఏకకాలమున జర్మనులు పోరవలసి వచ్చినవి. శత్రువులు క్రొత్తగ విషవాయువును కనిపెట్టి దానిని విషగోళములయందు పూరించి అపరిమితముగ మావై ప్రయోగించుచున్నారు. ఈ విషవాయువు క్యాసకోళములను, కండ్లను, నసాళమునుబట్టి ప్రాణములను తీయుచున్నది.

పరాసువారు అనేక స్థలములను బట్టుకొనుట.

4 నేలనుండి బంపింకూడ నుండుట.

లండను, ఆగష్టు 21:—పరాసువారి ట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—18 కిలోమీటరులవరకు వ్యాపించియున్న రణరంగమున మూలనుండి కిరుప్రక్కలకు శత్రువుల రక్షక స్థానములను మేము వశముచేసికొంటిమి. వాయువ్యమున అవుకొట్టు అడవి కూడ మా స్వాధీనములోనై యున్నది. నూర్త్ము, కాగోప్రూమియర్స్ అటవి ప్రదేశములకూడ మావశములో నున్నవి. దక్షిణభాగమున ట్యాలిల కొండ, 344 సెం. క్యాంపిలబలు కొండ, మోంట్టు పొలములో వుమాంటుకు త్తనముగ నున్న 240-వ కొండకూడ మాస్వాధీనములో నున్నవి. దక్షిణమున బోయి డెనోపానెను, బోయి డీచా

ములో మేము ముందు కేగితిమి. తుత్తగాత్రులు కాని శత్రువులు 4 నేలకు మించి మాచేజిక్కిరి. అవుకొట్టు అటవి, మాగ్గము, 344-వ కొండలపై జర్మనులు మరల ప్రతియుద్ధ మొనర్చిరి. కాని మావశమైన జ్వాలలను బరపి వారియత్నములను విఫలముగావించి అపారముగ నష్టములను కలుగజేసితిమి.

వైమానికులు దిక్కుజయముగ పోరుట.

వైమానికులు దిక్కుముగపోరిరి. మరఫిరంగులు అగ్ని జ్వాలలను దురిపించినవి. శత్రువైమానికుల ప్రతియుద్ధములను మేము ప్రతిహతము గావించితిమి. 11 శత్రువిమానములను నేలగూల్చితిమి. మాప్రత్యేకపు ఫిరంగులు ఇంకొక రెండు విమానములను నేలగూల్చినవి.

లెన్సుదగ్గర బ్రిటిషు వారి పురోగమము

శత్రువుల విమానములు నిగ్గక మగుట

లండను, ఆగష్టు 21:—బ్రిటిషు వారి ట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ఎఫీకీ ఆన్లెగముగ శత్రువులు ప్రతియుద్ధమునకై ప్రయత్నించుచుండ వారిని మా శత్రువులదళములు పారదోలినవి. లెన్సు పొలిమేరకు వాయువ్యముగ మాకావలి సేనలు ముందు కేగినవి. మా వైమానికులు శత్రువుల యిరుపదారులను చుండుకొట్టెను, విమానకాలలను ధ్వంసముచేయుచుండ శత్రువైమానికులు మా యత్నములను భంగపుచ్చుటకు కడంగిరి. కాని విఫలులైరి. మా వైమానికులు శత్రువులదళములకు సహకారులుగ నుండిరి. అనేక శత్రుస్థానముల నానూపటములను గ్రహించిరి. మాకు శత్రువిమానములను నేలగూల్చితిమి. 4 గింటిని క్రిందకు పారదోలితిమి. మా విమానములు 6 కనిపించుట లేదు.

రువ్యా

వెల్కోగ్రాడు, ఆగష్టు 21:—విప్లవోద్దగమనకు ప్రతికూలముగ నున్నట్లు లనుమానింపబడిన వారి నెల్ల వెంటనే బట్టుకొని నైకి పంపించి నేయుటకు దొరతనము వారు యుద్ధమంత్రికిని, ఆంతరంగిక మంత్రికిని అధికారము మొసగిరి.

రుమేనియనులు వెనుకకు పారదోలబడుట

జర్మనులు ఆవస్కందనమున ప్రారంభించుట.

లండను, ఆగష్టు 21:—రషియా వాయువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:— ఓక్నా ఓనెస్టీచ్చు ముఖముగ శత్రువులు అతి నిబ్బరముగ ముట్టడినల్పిరి. ఓక్నా పొలిమేరకు వాయువ్యముగ రుమేనియనులను పారదోలిరి. ఎక్. రాజేస్టీచ్చి ప్రాంతమున శత్రువులు ముట్టడినల్పి వ్రాక్లర్స్ కర్కాలయమును స్వాధీనము చేసికొనిరి. యుద్ధ మింకను జరుగునే యున్నది. పోస్నాగ్నీ అజువా యిరుపదారికి వడచటగ శత్రువులు ఆరస్కందనమున ప్రారంభించిరి. ఇరుపదారికి ప్రాగ్నిక్కుగ రుమేనియనులు మరలవలసినవైనను. కాకసములో సిల్కార్గు బీలూమారునకు దక్షిణముగ అనేక గ్రామములను మేము ఆక్రమించుకొంటిమి.

ఇటలీ

ఇటలీ వారి విజయములు.

లండను, ఆగష్టు 20:—ఇటలీ వాయువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:—జ్యాలియను రంగమున యుద్ధము అవిఘ్నముగ జరుగుచునే యున్నది. దక్షిణ భాగమున మా సేనలు ముందు కేగుచునే యున్నవి. కాగోప్రూమి దగ్గర యుద్ధ ఫిరంగులతో పోరుచుంటిమి. సముద్రప్రదేశమున శత్రువుల పంక్తి అనేకవోట్ల పంపుచున్నది. కోవైట్లు, నేలో మధ్య నున్న రక్షకస్థానములను వశపరుచుకొంటిమి. మావిమానములు (261) రణరంగమున వెనుకకు బాంబులను దురిపించుచుండెను.

సోమవాయువారి గాత్రి 10108 వైరికులను 243 గ్గురు ఉద్యోగస్థులను బంపింకూడజేసితిమి. లా గానినా లోయలో ఒక శత్రుపటాలమును నాశమొర్చితిమి. మేము ప్రతియుద్ధ మొనర్చి శత్రువులను ఓటుమామోకు దక్షిణముగ పారదోలితిమి.

నాకా విమానము ఆంతర్గామిని ముందుట

గోము, ఆగష్టు 21:—ఎడియాటిక్కు నడి సముద్రమున ఇటలీ నాకా విమాన మొకటి ఆంతర్గామివై బాంబులను బరపి దానిని ముంచివైచెను.

భయంకరమగు శత్రువు జ్వాలలు.

యూక్రైనునుండి తంతివార్తలిట్లు తెలుపుచున్నవి:— ఐసాంజో-కాగోప్రూముఖమున 56 మైళ్లవరకు ఎడతెరిపి

లేకుండగ అగ్నివృక్షము కురియుచున్నట్లు. బ్రిటిషు ఖరంగులు కూడ సమాకాశముగ ప్రేమించుచున్నది. గత మేమాసముకంటె ఎక్కువగా 15 మైళ్ళవరకు ఈ యవస్థలందనము వ్యాపించుచున్నది.

మిత్రసంఘటికారి ఏక కాలపు యుద్ధములు ఇటలీవారి పురోగమము వలన మిత్రసంఘటికారివారికి గల ఏక కాలయందే పోరుచున్నారని తెలియచున్నది. యుద్ధమునకు ఎన్ని పక్షాలములు పోరుచున్నవో తెలియలేదు. కాని ఇటలీవారు 5 వేల కింగులను ప్రయోగించినట్లు జర్మనులంద నానేసిరి. ఇంగులలో బ్రిటిషువారి కింగుల లెక్క నేయడ లేదు. ఇటలీవారికిని బ్రిటిషువారికిని మోక్షాగ్రాహితే అడ్డుగ నున్నది.

గ్రీసు

మొన్నానెరును ముట్టడించుట పోరు లనేకముగ హతులగుట. సెర్బియను అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— బల్గేరియనులు మొన్నానెరును నియంత్రియగ ముట్టడించిరి నె క్కు భవనములు నాశన మొందినవి. అనేకముగ పోరులు కూడ వ్యవస్థలైరి. అనేక గండి స్త్రీలు పిల్లలు గృహవిహీను లగు చున్నారు.

సోవికా అగ్నిప్రమాదము.

ఎజ్మెన్, ఆగస్టు 21:— సోవికానుందలి అగ్ని ప్రమాదమువలన బాధ పొందుచున్నవారి సంక్షణ్ణము మంత్రిగారు తగిన ప్రయత్నముల నాలోచించుచున్నారు. వారిలకు చాలాధనము అప్పిచ్చుట కంగీకరింపబడును. దేశాంత రంగిక మంత్రి సహానికాదు బోయియున్నాడు. అనటికుండి సమముగ నుత్తర ప్రత్యుత్తముల నడపుటకు వీలులేదు. సగ రమునందలి మూడు వంతులలో రెండువంతుల భాగము ధ్వంస మయ్యెను. ఒకలక్షకుండి ప్రజలకు ఇండ్లలేకుండ తేలుబడిన.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

పట్టుకొనబడిన జర్మనుల సదేశములు. లండను, ఆగస్టు 21:— దక్షిణ యూనివర్సిటీ ప్రోఫో యుచున్నాడు జర్మనీలముల దానికొనబడును గూర్చి మైక్లెన్సాత్రిక కొక లేఖను వ్రాయుచు అందిటలు తెలుపు చున్నారు. “జర్మనీ మనకు వ్యతిరేకము లొకకాలము, కనుక మనకు మనమే వ్యతిరేకముల నిమ్మకొనలయును. దేశాంతము సంతోషముల పరిశ్రమలనను అభిమానము వలనను మనము జర్మనుల కలసడలేముల జయింపగలిగితిమి. మనము వారి నుంచికొనలయును. వలస దేశములకే గాని గవ్వంత యైన ఆంగ్లాండ్ను మండియున్నవారు కలసడలేముల నీయ నిరాకరింతురు. అందుకుట వారి నెవ్వరు బలవంత పెట్ట గలరకు జర్మను కాకాదగము లటుల తేయుటకు మన మంగీ కరింపజాలము.

జర్మనీ

రెయిజరుగారు; విల్సనుగారు. లండను, ఆగస్టు 21:— రెయిజరుగారు విల్సనుగారి కొక యుత్తరమును వ్రాసిరి. ఆ యుత్తరమును “రెయిలీ పె లిగ్రాఫు” పత్రిక ప్రచురించుచున్నది. జర్మనులు సంబంధము లేని యుద్ధముల జెప్పచున్నారని సంకతి యుద్ధచుని వా రంగు పూర్వక జెబుచున్నది.

ఆస్ట్రీయా

జర్మను మిత్రులకు ఆశీరము చాలకుండుట. బర్లీన్, ఆగస్టు 21:— ప్రెస్కోఫయోగము నిలవజేయు టకు వట్టి గడ్డిఫలము రెండింటిని జర్మను వారతనమువారు పెంచిరి. ఏంజేరీ జర్మనీలో పశువులు తిండిలేకుండగ చురింత హెచ్చుగ చనిపోవుటకు సందియములేదని స్పష్టమగుచున్నది. పీనివలన దుర్గమము కలుగగలదు. ఆస్ట్రీయాలో ధాన్యపు పంటలు పండించు వాస్తవికములు ఇతర ప్రదేశములకు ధాన్యము నెగురుతికేయుట మానివై యెను. లండను, ఆగస్టు 21:— అలబాండరు లెక్లింగారు హం గరి ప్రధాన మంత్రిగా నియమింపబడిరి.

ఫోర్టు సెంటుజార్ జెటెలు.

21-8-1917

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— బొంబాయి హ్యూస్టన్ టౌంటను చతుర్థిలు వి. ఏ. గారు 10-8-17 వ తేదీనుండి సభ్య తిరు రాజీనామా నిచ్చిరి.

విశాఖపట్టణము ప్రెయినింగు స్కూలు:— ఈ పాఠ శాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింపబడినది. కానున్న కాస్ట్రీగా రితరపనిలో నున్నందున వారిస్థానమును ప్రస్తుతము తొలుతు రేంజీ సబు అసిస్టెంటు ఇనస్పెక్టరుగా నున్న జి. వి. గారుమూర్తిగారు నియమింపబడిరి.

సబు అసిస్టెంటు ఇనస్పెక్టరు:— పల్లెకమిడి రేంజీసబు అసిస్టెంటు ఇనస్పెక్టరు వి. బుచ్చిగారుయ్యగా రితరపనిలోను న్నందున వారి స్థానమున బంపుం రేంజీసబు అసిస్టెంటు ఇనస్పెక్టరు ఎస్. గంటాయతుగారు నియమింపబడిరి.

వెంకటా ఆసిస్టెంటు:— విశాఖపట్టణము రేంజీలో ఆక్టింగు సబు అసిస్టెంటుగా నున్న ఎ. ఎల్. నారాయణ మూర్తిగారు పదవిస్మరణ ఇనస్పెక్టరుగారికి వెంకటా ఆసిస్టెంటుగా నియమింపబడిరి.

“నాథాఅఫ్ రెయిన్” అనుగ్రంథమున స్కూలు ఫైనలు మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు వెళ్ళగోరు విద్యార్థులు 1918-వ సంవత్సరమున నెట్టిప్రోత్తుకును ప్రత్యుత్తరము వ్రాయ నక్కరలేదు అని అధికారులు ప్రకటించిరి.

వి. ఏ. డిగ్రీ వ్రాతపరీక్ష:— 1918 లో రాజుకు పేం ద్రవరమున గూడ వ్రాతపరీక్షకు జరుపుటకు సిండికేటునా రంగీ కరించిరి.

డబ్ల్యూ. హెచ్. తేమ్మ. ఎమ్. ఎస్. సి. ఎం. ఐ. ఎం. ఇ. గారు మరల వీరినే సిండికేటు సభ్యులుగా నియమిం చడమైనది.

రిజిస్ట్రేషను:— ము. వల్లభ శ్యామల సరసింహారావు గారు విశాఖపట్టణము జిల్లా పాస్వర్తిపురమునకును ము. అయ రావతి పూనానందముగారు కృష్ణాజిల్లా అననినెడ్లకును రిజిస్ట్రేషనుగా నియమింపబడిరి.

సెలవు:— గంటాయజిల్లా హెతుకావ్యర్తర్న డివిజను అసిస్టెంటు కలెక్టరు డబ్ల్యూ. సి. న్యాయము వి. సి. ఎస్. గారికి 15-8-17 వ తేదీమొదలు ఒకసెల సెలవియ్యబడినది.

రేంజరులు:— గంటాయజిల్లా పల్నాడు రేంజీ రేంజరు కె. ఎం. గోపాలాచారిగారికి 27-5-17 వ తేదీమొదలుగొని యయ్యబడిన ప్రింటింగ్ సెలవు సిక్కులీవుగా మార్చబడి మరీ రెండు సెలవులకు పొడిగించబడినది. ఎస్. ఎస్. రజ్వీ గారు కడపజిల్లా కడపరేంజీ కి సి. ఎం. కు పూ న్నావిమాయుడుగారు నెల్లూరుజిల్లా కావలిరేంజీకి జి. వెంకట్రామయ్యగారు కడపరేంజీకి గజ్వీగారు ఒంటిమట్ట రేంజీకిని నియమింపబడిరి.

సెలవు:— కదిరీరేంజరు ఆర్. అలగిరిస్వామి నాయుడు గారికి 5-8-17 వ తేదీ మొదలు 2 సెలవు సెలవియ్యబడినది. వీరి స్థానమున వి. జగన్నాథంపిళ్లగారు రేంజరుగా నియమింప బడిరి. పి. వి. సుబ్రహ్మణ్యగారు కర్నూలుజిల్లా ఓరురేంజీకి నియమింపబడిరి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు గోదావరి చెన్నా రేంజీకి నియమింపబడిరి. డి. వి. కృష్ణగారు తమ వెను కటి పనిలోనికి వెళ్లెదరు.

మాంటాగుగారి ప్రకటనము

ఎందుకు చేయబడినది?

సిమ్లా, ఆగస్టు 21:— ఆగస్టు 21 వ తేదీనాటి “గజెట్టు ఎక్స్ప్రెస్ ఆర్డీనె”లో ప్రకటించబడిన హిందూదేశ మంత్రిగారి పరిపాలనా విధాన ప్రకటనము ప్రజల మందములలో కొక సభ్యుని ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగ జెప్పబడియెను రాజప్రతి నిధిగారికి తెలియవచ్చెను. ప్రకటనమునకు ఉపోద్ఘాతముగ నీ మాటలు తెలుపబడియెను:— “హిందూదేశ పరిపాలనా విధానమును గూర్చి యొక ప్రకటనమును త్వరలో జేయవలసిన దనిగత కొలదిదినములనుండియు హిందూదేశ దొరతనమువారు విశేషముగ వాంఛించుచున్నారు. వారి కోరికలు నెరవేరు నటుల గౌరవనీయులగు మా మిత్రు లడిగిన ప్రశ్న మాలమున నాకట్టి సమయము గలిగినందులకు నే నెంతయు సంతసించు చున్నాను.”

పయోనీరు పత్రికాభిప్రాయము మాంటాగుగారి ప్రకటనమును గూర్చి “పయోనీరు”పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. “స్పష్టమైన అభిప్రాయముల తెలిస

జేయుటకు మున్ను ఇచ్చటి యభిప్రాయమును వెలసికొన వలయునను తీర్మానమును మే మాదరించు చున్నాము. హిందూ దేశాభివృద్ధిని మనః పూర్వకముగ గోరువా రెల్ల యను ఆప్రకటనయందున్న పవిత్రమగు హెచ్చరిక నాదరింతు రని మేము నమ్ముచున్నాము. ఈ మహా యుద్ధసమయమున హిందుదేశమున మిక్కిలి గర్హ్యనీయమగు యుద్ధయము ప్రారంభమైనది. బ్రిటిషుసామ్రాజ్య సంధిగ్రహమున దొర తనమువారికి ప్రయోజనము గలిగింపవలయునని ఆ యుద్ధయము యొక్క ఆశయమైనట్లు తోచుచున్నది. అదృష్టవశమున నా యుద్ధయము ననేక ప్రదేశములనుండి దేశాభిమానులగు భార తీయులు గర్హింపసాగిరి. బ్రిటిషు దొరతనము వారికిని, ఈ దేశపు దొరతనము వారికిని మిక్కిలి యుత్సాహకరములుగ నుండు విశేషయగు అధికార ప్రకటనమిప్పుడు బయలువెడలెను. కష్టములను కలుగ జేయవలయునని ఉద్దేశించిన ఈ ప్రయత్నము లన్నియు నిక నంతరింపగలవు.

అబ్రాహామల సభ.

ఇండియను పేట్రెయిటు పత్రిక యుభవ్యాసమున 20 వ తేదీ నిట్లు ప్రకటించెను:—

స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము విరివిగ నొసగబడినచో అబ్రాహామలస్థితియడుగుంబునని కొందరు తలంచుచున్నారు. వీరలతో మే మేకభరింపజాలము. ప్రజాప్రభుత్వ మేర్పడిన మాత్రమున భూస్వాముల పలుకుబడి భంగపడనేరదని రామచంద్రులుగా నని యున్నారు. పౌరసత్వములనుండి జమీందార్లను కేటింప వీలులేదు. వీరల పలుకుబడి, సంపద జాత్యుద్ధయమునకు తోడ్పడగలవనను మినను గా కొక యుదాహరణము నిచ్చియున్నాడు. మలబా గు ప్రజయందు నూటికి 14 గు చొప్పున జనసంఖ్యగల జాతికి మినను గారు చెందియున్నారు. అయినను యీ స్వల్ప సంఖ్యా కులు, ఆంగ్లేయులకు పూర్వము మలబావతీరము నంతయు పాలించిరి. ఖడ్గయుద్ధవిడి కలయును చేబూనిన వెంకట గూడ, నీజాతీయులు వంశానుగతముగ తమమేధా సంపన్నతలచే, తమ యున్నత స్థానములను కాపాడుకొను చున్నారు. మలబా గులో జరిగినట్లు తె హిందూదేశపు టితరభాగములయందు గూడ జరుగుచుండెనని తమయభిప్రాయమని మిననుగాగనిరి. పౌరసత్వస్వాతంత్ర్య ములను వ్యాప్త మొందించినందు కలన నిమ్మజాతులు క్రమ క్రమముగ పురోవృద్ధిపొందునని మేమిదినలలో వాదించియుంటి మి. “మాసంఖ్యయధికముగాన మాహక్కులను భద్ర మొనరించు కొనటకు మాకు ప్రత్యేకముగ ప్రాతినిధ్యముల సొసగవలయు”నని అబ్రాహామల వాదించుట వైవాద్యము, మహమ్మదీయులనుండి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరినట్లుండును. మే మితరతెలలో సమానమగు పురోవృద్ధి నొందినగాని దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము నీయగూడద”ని యా యబ్రాహామలవక్త వాదించినచో, వైవాద్యమునకు ననం దగ్ధముగ నొందును. సంస్కరణము విషయమై యవలంబిం చిన మార్గములనుడ సంస్కృత్యై అబ్రాహామల తమ యసంతృప్తిని వెలువరింపవచ్చును. కాని దేశాభివృద్ధి కను గుణ్యమగు మూలసూత్రములకు వీరు కృతిరేకింప రాదు. జమీందార్లకు పూర్వపు పద్ధతుల యందు గౌరవ ముండుట సహజము. వీరి పూర్వవార పరాయణత్వము, గౌరవపాత్రమే. గాని యితర తరగతులవారు తమ స్థితిగతులను గ్రహింప కుండ విశ్వాస వ్రాన్యతను వెలువరించుట పరిగణింపదగినది కాదు. అర్హులగు అబ్రాహామల నియోజనములకు వారలలో నుండు పరస్పర విరోధములే యంతరాయము లయ్యెనుగాని అబ్రాహామల పలుకుబడి కాదు. నియోజన రంగమున అబ్రాహా మలు లేకపోయినచో నీస్పర్ధలు పొడనూప వనియు నియోజనమే లేకపోయినచో నీ, వైరములు బొత్తిక నడుగంటు ననియు వాదించవచ్చును. నియోజనవక్తమిప్పుడు స్వల్పసంఖ్య గలిగియుండుటచే మత వైషమ్యములు బయలుదేర నవకాశ మున్నది. కనుక నియోజనవక్తమును విరివియొనర్చినచో నీముప్పు తొలగగలదు.

సెయిను సితిగతులు

వైశ్యములను శీల్పివేయుట మ్యాడిడు, ఆగస్టు 21:— ఇటీవల అల్లరల సమయ మున పిలువనంపబడిన వైశ్యములను శీల్పివేయుటకు మంత్రి వక్తమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. వైశ్యమునకును విమానముల కును 770 లక్షల పిసిటానులను ఋణ మొసంగిరి.

వృత్తాంతములు

—:—

క్రొత్తవకీలు:— బొంబాయి మిరసాబాద్ నుండి వచ్చిన వారు మైసూరు ఫిరకీర్తి అవ్వకేటాగా నంకిరంపడిరి.

గాక్షసిబాద్ గనులలో పనివాండ్రు త్రాగకుండగ జేయుటకు కొన్ని ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

పురుచ్చేరి గవర్నరు గారు:— పురుచ్చేరి గవర్నరు గారు నిన్నటిదినమున ఉదక మండలము చేరిరి. 17 కిగంకులు ప్రేల్చు బడెను.

అనన్యముబంగాలొ యిరుపదావై లాల్మీ కూ కొమ్మి నుద్దయిరుపట్టాలను పెరికివై చినవారిని పట్టి అప్పగించినవో 500 రూప్యముల బహుకృతి నొసంగెదమని ప్రకటించిరి.

బిడ్డల కోషక సమాజము:— దివానాతీసిన మేనక గారి ఏనుగురి బిడ్డలను సమాజమువారి కోషణలో నుంచు కొనుటకు కలకత్తా మేజిస్ట్రేటుగారి యంత్రువును కార్యదర్శి పొందెను.

రైల్వే డీకొనుట:— ఎన్. వి. ఆర్. రైలుపై గలధను హక్కులైలు ప్రేక్షకులు నుండి వచ్చుచుండెన పేసింజరు రైలుబండి తిరువును వద్ద నెక సామాను బండితో డీకొని నది. ఒకడు హతయ్యెను. 7 గురికి గాయములు దగిలెను.

నూలున క్షకపరిశోధన నిమిత్తము, నేతరస్తువుల పరి శ్రమార్థమున అసంబంధముగు విద్యుతు శక్తినికొనుటకు కూ తాలుబ్రాడుచున్నట్లు లీసంఘమువారు 5 ఏండ్లవరకు 10 వేల పానుల విరాళ మొసంగిరి.

మహామారి వ్యాధి:— మాలన్ చన్ చెర్రి గ్రామములో మహామారి వ్యాధి ప్రబలియుండుటచే గ్రామము ముందటి భాగముననున్న బారీకొనులలోనికి గాని దానిఆవరణలోనికి గాని ఆగ్రామస్థులలో నెవ్వరును రాకూడదని ఆజ్ఞ చేయబడినదని వెల్లంగుట నుండి తొలినార్త వచ్చినది.

తిరువనంత పురములో ఉన్నత న్యాయస్థానమున న్యాయమూర్తిగ నున్న చాతకీర్తిగారు యుద్ధ కార్యమున నుండు టచే జిల్లా న్యాయాధికారి యగు ఎం. పీ. రామకృతంపి ఎం. ఎల్ గారు ఉన్నత న్యాయస్థానమున న్యాయమూర్తిగ నియమింపు బడిరి.

కృష్ణ జిల్లా దివితాలూకా భట్ల నెరుమట్టు గ్రామమున విజ్ఞానవర్ధనీ పుస్తకభాండాగారమున కీ. శే. దాదాభాయి నారోజీ మరణమునకు సంతాపమును వెలుపుటకు గోలవకపు హనుమయ్య చౌదరీగారి యధ్యక్షతక్రింద ఈ నెల 2 వ తే దిన సభ జరిగెను. గొట్టివాటి వెంకయ్యచౌదరీ చలసాని శేష య్య మున్నగునా స్థులవ్యసించిరి.

బంగనపల్లి తివాసులు:— బంగనపల్లిలో బీదలకు శ్రీ లునేయ తివాసులు చాల ప్రశస్త్యముగనున్నవి. నేను 10 తివాసులను కొంటినని గంబాము జిల్లాలోని ధారాకోట గా జాగాను వ్రాసినది ఈ నెల 18 వ తేదీన బంగనపల్లి పరిక్రా మిక కాఖా ముపర్వెంటు గారు ప్రకటించిరి.

నేటిదినమున (22 వ తేదీ) కలకత్తా నగరమునందలి అన్ని సంఘముల ప్రతినిధులు గలనీ సభజేసి నెయ్యిలో నేవేయియో వస్తువు కలిపిచేయు అంశమును గూర్చి చర్చించి గవర్నరుగారి వద్దకు, ఇతిర వస్తువుల కలిపివేయు నేయినిగాని విశేష కాలమునుండియు నిలువచేయబడిన నేయిని గాని అమ్మ టవలన కిక్కి విధింపబడునటు లొక పుత్రికువును చేయవలసిన దని చెప్పు నిమిత్తముక ప్రాతినిధ్యము సంప తీర్చుకొనిరి.

కాకాపూరు చేతపాలయందున్న లాల్మింగు అను ముద్దాయికి ఉరికిత్తు విధించబడినది. ఇతడు ప్రభుత్వమువారికి అపీలు చేసికొనగ రాజప్రతినిధిగారు కరుణించి ఉరికిత్తును కొట్టివేసి యావజ్జీవము ద్వీపాంతరవాసమున విధించిరి. పైకో ర్త్రవారు ఉరికిత్తును భూసుపరచిరి. సంయుక్త పరగణాల దొరతనమువారు అపీలును ప్రోసివేసిరి. రాజప్రతినిధిగారు మాత్రము కరుణించిరి.

అమృతబహుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— దొర తనమువారు నిరోధించిన సభ పురయందరమున 24-వ తేదీన జరుగును. వివరములు గల పెరిఫ్ గారి ప్రకటనము మున్ముందు వెలువడును. ఉపన్యాసకులు తప్పివరుగు భాష నుపయోగింప కూడదని దొరతనము వా రాత్రపనుచున్నాడు. ఏది పరుష మగు భాషయొ, ఏది సరళమగు భాషయొ నిర్వచించుచు దొరతనము వా లొక ప్రకటనము వెలువరించినచో చాల భాగుండును.

ఆజ్ఞ లేదని మోటారుబండిని నడుపుకొని పోవుట:— కలకత్తాలో ఎంతైన తియేటరు మేనజరు ల్యూమార్సు గారు తమ మోటారుబండిని నడుపువానికి వివాహము నిమిత్తము శలవునిచ్చి బండినినడుపువాడు కేవల యజమానిని అనుజ్ఞ లేనిదే ఆయన మోటారుబండిని నడుపుకొని బోయి నగరము నందంతటను తిరుగ నార్పించెను వానిపై ల్యూమార్సు గారు పోలీసుకోర్టులో కేసుచేసిరి. వానికి 30 రూ॥ లు జుల్తా నా విధింపబడెను. ఆరూపాయలలో 10 రూ॥లు ల్యూమార్సు గుగారి కిచ్చివేసిరి.

అగ్ని ప్రమాదములు:— చెన్నపురిలో నగ్నిప్రమాదము లంతగా లేవు. గతతర్జమున 39 సారులు యంత్రసహాయము కోరబడెను. ఈవల అంతకు వెనుకటితర్జమున 16 సారులె కోరబడెను. 39 సారులలోను 12 సారులుమాత్రమే యంత్ర ములు పనిచేసినవి. 5 లక్షలనుండి ప్రజలు నివసించుచున్న నగరమున నగ్నిప్రమాదము లింత స్వల్పముగనుండుట చాల గ్లా ఖునీయును. ఏసారియునుగూడ భూరి ప్రమాదము కలుగ లేదు. లిరికు నాటకశాల దగ్గరైనప్పటికంటెనుగూడ నిపుడు సాధనసంపత్తి హెచ్చుగా నున్నది. ఇప్పుడు పురుషేటలో యంత్రస్థానమందరము పూర్తియైనందున క్రొత్తమోటారు ఇంజను లచట నుంచబడినవని కార్పొరేషనువారు ప్రకటించిరి.

రైలుబండిలో దొంగతనము:— గతకు కవారము రాత్రి హళారా స్టేషనునుండి బయలుదేరిన రైలు ఇంటరుమీడియేటు తరగతిబండిలో నొక శ్రీయును ఆమెకుమారుడును హార్బోని యుండిరి. ఆమెభర్త ఆబండికివెనుక మరయొక ఇంటరుమీడి యేటు తరగతిబండియందుండెను. రైలుస్టేషను విడిచినుమారు 10 మైళ్లదూరము వెళ్లునప్పటి కిదివఱకుబండిలో స్నానము చేయుగదిలో దాగియున్న దొంగవాడు బైటకువచ్చి ఆశ్రీశరీ గమువైపున నగలను అపహరింపదలచెను గాని ఆమెకుమా రుడు అలారము సిగ్గులను లాగెను. తక్షణమే, రైలుబండి నిలుపబడెను. బండి ఆగునంతలో దొంగవాడు బండిదిగ్గజకు ఎవరునువచ్చి తన్నుపట్టుకోకుండ కత్తిసాయి చేయ ప్రారం భించినందున వానిని ఎవరును పట్టుకొన సాహసించలేరి. తిరిగి రైలునడపబడెను. దొంగవానిసంగతి ఏమైనదియు తెలియదు.

రెయిల్వే సమైక్యకట్టు పూర్తియగుట:— గ్రేటు ఇండి యా రెయిల్వే కంపెనీవారి పనివాండ్ర సమైక్యకట్టు నిన్నటి (21 వ తేదీ) లో నంతయయ్యెను. కట్టువారులు మొత్తము మీద 15,000 ల మంది యుండిరి. యథాప్రకారమున నే నేటి దినమున గూడ కట్టువారులు తమ స్థితిని తర్కించుటకు “కిం గున్న సర్కిలు” వద్ద సమావేశమైరి. కొంచెము వాద ప్రతివాద ములు జరిగిన పిమ్మట కట్టువారుల నాయకులు కొందఱు వా రికి కొన్ని యుపవాసముల నొసగిరి. అనంతరము చారంద అను మరల 1 గంటయండి పనిని ప్రారంభింప తీర్చుకొని తమ తమ నెలవులకు బోయిరి. సాయుకాలము సరికి పెరెలు మాటులగాలు రెండు కర్కాలములుండును బాగుగపని జరుగుచుండెను.

ఒకవింత చేప:— జూను నెల 8-వ తేదీన బాజిబారు లో నొకవింతగాప దొరకినది. దానిని బాగులో పట్టెవాడు 5 కా ను లకు విక్రయించెను. దానిని కొనిన యతడు బాగుగా పరిసీలింపగ దానితోకమీద నిరుప్రక్కలను “అతికురుజానుడగు భగవంతుడు తప్ప మరెవ్వరును లేవు” అని స్పష్టముగ వ్రాయబడియుండెను. ఆక్షరముల చక్కగా తోక కిరుప్రక్కలను చెక్కబడెను. అతిదాసంగతి తనమిత్రు లకు తెలుపగ వాచాచేపను సజీవముగ నుంచదలచిరి. దానిని దొరతనమువారి పరిశోధనాలయమునకు గొనిపోయిరి. అచట వారు పొర్రులిను చికిత్స చేసిరి. చునవా డేక పట్టణమున వ్యాపించగ నె పలువురు దానిని కొనవచ్చిరి. వారిలో నొకరు 8000 లు ఇచ్చెన మని. 24 గంటలలో ఆధక రు500 కు హెచ్చినది. ఇప్పుడు దానిని నిత్యమును పగలు బాగులలో

ప్రదర్శించు చున్నాడు. ఇంకేమియును అసత్యము లేదని నైగో తేనుండి పోయిచూచిన యొక పాశ్చాత్యుడు మాకు వ్రాసెను. ఆచేపకు ధారాపటములు తీయబడెను అని “ఈప్టు ఆఫ్ కా స్టాండర్డు” పత్రిక వ్రాసినది.

20 వ తేదీన బొంబాయిలో కిలొవార్సు రంగమున పో లకు గాగు బాతీయనిర్మాణము గూర్చియు, స్వగౌర్యముగూర్చి యు నుపన్యసించిరి. తత్సందర్భమున ద షీ ణ ఆ ఫ్రి కా వా రెల్లు స్వపరిపాలనమును పొందికో ఆనంగతుల తెలియ జేయుచు ఇండియా దేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చుటకు భిన్న బాతులును, సామాన్యభాష లేవండుటయు, నుత్యమునుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములుండుచేతను, వీలులేదని కొంతమంది వా దనసలుచున్నాడు. అయ్యది వార్తము ఇట్టి-గోపములు స్వ పరిపాలనముగల దేశములందుగూడ కలరని పోలకు గారు తెలి పిరి. ఇట్టి అన్యంతోములే వాంకిరి స్వపరిపాలన మొంగుటకు పూర్వము గలిగియుండెను. హిందూదేశమున జనసామాన్యము బీదస్థితియుండున్నాడు. శ్రీలు చాల అభివృద్ధిలేక వెనుకబడి యున్నాడు. అంతర్జాతులు విశేషముగనున్నవి. హిందూదేశపు జనసంఖ్యలు 5-వ వంతు తాకుటకు అర్హులు కానివారు కూడ కలరు. ఇవన్నియు హిందూదేశపు పునోద్ధృతికి భంగకరములు. కాని స్వపరిపాలనమును బడయుటకు ఈ దుస్థితి పోవునరకు నేచియుండు టవనములేను. స్వపరిపాలనమును ప్రజలకు ఇతరు లిచ్చునది కాదు. అయ్యది ప్రజలు తామె గ్రహించ వలెనని పోలకు గారు నుడిచిరి.

అనంతపురము జిల్లాకలక్టరుగారు గుత్తిగో నున్న స్థలకు గుత్తి తాలూకా గొండిపక్ల గ్రామపు గొల్లరయతులు దిగువనివ రించబడిన మహాజను కలక్టరువారికి దాఖలుచేసికొనిరి. కేసు విచారణచేయుటకు కలక్టరువారు వాదనముచేసియున్నాడు.

గొండిపల్లి గ్రామమునకు దక్షిణ దిశకు తప్ప కడదు 3 దిక్కులను దొరతనము వారి అడవులుగలవు. గ్రామమునకు ను అడవులకును సుమారు 100 గజముల దూరముకంటె నె క్కునదూరములేదు. మా గ్రామమునకు దక్షిణదిశయును గల బయళ్ళలో మెకకపంటలు పండించుకొని మాపశువులను అడవు లందు మేపుకొనుటకు అధికారులజ్ఞలనుబొంది వాటిని అడవు లందు మేపుకొనుచు మేము జీవించు చున్నారము. ఈవాడుక నుమారు 25 సువత్సరముల కంటె నెక్కువ కాలమునుండియు జరుగుచున్నది.

అట్టి అంశములో గడచిన వేసవి కాలములో ఒకనాటి దినము మిట్ట మధ్యాహ్నము ఎండ అతితీక్షణముగా నున్నపుడు యా యడవి యందుగల నామాం కొండయును కొండకు నిష్ప తగులుకొని కాలిపోవుచుండెను. గ్రామమును పురుషులెవరును లేరు. 9 గురు మాత్రముగలరు. మిగిలినవారు పొలములకు బోయిరి. ఫాగస్టుగార్డువచ్చి యా 9 గురిని మంటలను ఆర్పు టకు సహాయము నిమిత్తము వీనుకువెళ్లెను. వీరందరును కలసి మంటలుపూర్తిగ నా గ్గు లే క పో యి న ప్పు టి కి సమీపములో నున్న పోన కొండకు అగ్గి తగులు కో కుండ మాత్రము చేయగలిగిరి.

పిదప మరికొన్ని గోజులకు గ్రామస్థులందరును వచ్చి సహాయము చేయకపోవుటచే కొండ కాలిపోయినదని గార్డు రేంజరు గారితో రిపోర్టుచేసెను. ఆనాటినుండియు రేంజరు గారు మా పశువులను యీ అడవులందు మేపు కొనుట కాజ్ఞయియ్యక చున్నును మా పశువులను మిక్కిలి బాధపెట్టుచున్నాడు. వీనికి తాము తగిన శ్రద్ధ పు చ్చుకొని మా కష్టములను వీర్చిననేగాని మేమందఱమును ఒక్కసారిగ గ్రామమును విడచిపెట్టి వై గ్రామములకు బోయి మా పశువులను నిక్రియించి కూలినాలిచేసి జరింపనలసి యున్నది. మాకు వ్యవసాయమే వృత్తి. వ్యవసాయ మనకు, పశువులు ముఖ్యాధానములు. అటువంటి పశువులను అడవులందు మేపక మేమెచ్చటనుండి వానికి మేక తెచ్చి పెట్టగలము? అధికారులు ఏమిచెల్లించుచున్న, దానిని మేము చెల్లింప గంపిండ్లము. కనుక యాకష్టములను దొలగించి మాకు ఆధారములను కలిగించుటకు ప్రార్థించుచున్నామని వారు వ్రాసిరి.

గ్రంథస్వీకారము:— ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సంఘ మువారిచే ప్రకటికటింబడిన 19 వ ప్రకటనకు తియ్యరును నుంత్రి 20-వ ప్రకటనకు స్టేట్ గారి గాజనీతి శాస్త్రము నను గ్రంథముల నందుకొంటిమి. తియ్యరునుంత్రి ఆనుగ్రంథ మును చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారును గాజనీతిశాస్త్రమును మల్లాది వేంకటరత్నము చి. ఏ. ఎల్. టి. గారును వ్రాసిరి. ఈ గ్రంథములు వలయువారు కారదా పబ్లిషింగుకంపెనీ 185 హాంబురోడ్డు మదరాసు అని వ్రాయవలెను. వీనినిగూర్చి మా అభిప్రాయమును ముందు తెలిపెదము.

THE GREAT WAR

British Labour Favours Stockholm Conference

Mr. Barnes Opposes: Permanent Peace Endangered

THE GREAT UTILITY OF BRITISH TANKS IN WAR DESCRIBED

ENEMY ENGAGED ON AISNE, FLANDERS & VERDUN: TERRIFIC BOMBARDMENTS

FRENCH SUCCESSES: 4000 PRISONERS TAKEN

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Labour and Stockholm.

Miners' Reverse Decision.

LONDON, August 21. A private meeting of the British Miners' Federation has reversed the previous decision in favour of the Stockholm Conference by passing a resolution by 576 votes against 345 against sending delegates. This decision may affect the Labour Party's decision which the adjourned Conference will consider to-morrow.

Trade Unions Support Seamen.

Delegates from three hundred Trade Unions met to-day to support the decision of the Seamen's and Firemen's Union not to carry peace delegates to Stockholm. It was announced that a circular had been sent to all branches of Trade Unions in the country asking whether they supported the seamen's attitude. The replies received from 394 supported them, 321 were against, and 16 were neutral.

Effect of Miners' Vote.

The Miners' decision means the transfer of six hundred thousand votes from Mr. Henderson to the party opposing the Stockholm Conference. The transfer will not secure a majority against the Stockholm Conference on the basis of the voting of the 10th instant, but will reduce the majority secured then to a vanishing point, and there are indications that the Miners' vote will influence the votes of other Unions at to-day's Conference, thus overwhelming the supporters of the Stockholm Conference. The most notable feature of the transfer is the change among the Northumberland miners, who have hitherto always been pro-peace. Yesterday's meetings show a growing feeling in favour of a referendum on the ground that the decision of August 10th misrepresents Labour opinion. The Labour correspondent of the "Daily Telegraph" is informed that ninety per cent. of the cotton co-operatives would vote against the Stockholm Conference.

LONDON, August 21.

The adjourned conference of the Labour Party to-day re-affirmed its decision to send delegates to Stockholm by card vote. The figures being 1234000 for and 1231000 against.

Mr. Henderson in the course of a personal statement denied that he had intentionally withheld any material information at the previous conference. He declared that Mr. Kerensky to-day favoured British representation at Stockholm. Mr. Henderson urged them not to insist on the withdrawing of Labour Members from the Government because that would be subversive of the successful prosecution of war.

Mr. Hutchinson member of the Executive moved, that "this conference remains of opinion that it is desirable that British Labour be represented at Stockholm in order that its opinions may not be misunderstood nor misrepresented. The Conference regrets the Government's intention to refuse passports and requests that further representation be made on the subject."

Withdrawal of Labour From Government.

Mr. Fairchild, Socialist Party, moved in addition to the resolution that the policy of Labour being incompatible with the policy of Government the Conference decides to withdraw Labour Representatives from participation in the Government.

Mr. Thorne Opposes.

Mr. Thorne M.P. opposed the resolution. He said there was only one man in Germany who could make peace namely the Kaiser.

Mr. Fairchild Withdraws.

Mr. Smile, President of the miners Federation, appealed to Mr. Fairchild to withdraw his addition and Mr. Fairchild agreed.

An amendment that the question of Stockholm be submitted to a referendum of Trade Unions affiliated to the Labour Party was defeated by a card vote of a million and half to ninety seven thousand.

Mr. Barnes

Mr. Barnes said in joining the War Cabinet he was acting in accordance with the expressed views of Labour. He believed that it would be a bad thing for Labour to leave the Government. He intended to continue to support Government to establish the freedom of the world. (Cheers.) He opposed going to Stockholm because he would come of it Germany had all to gain and nothing to lose by such a conference. Before he accepted a seat in the War Cabinet he wrote to the Premier urging the retention of Mr. Henderson.

Mr. Barnes finally affirmed that sending of delegates to Stockholm would weaken the Government and a durable peace could not be secured by doing so. He did not object to consultation at the proper time and place but the present was not the time and Stockholm not the place.

The Eight-Hours' Day Demand. Government Attitude.

LONDON, August 21

In connection with the engine driver's demand the hope is everywhere expressed that the men, in spite of several admitted grievances, will not upset the country's transport for the assertion of the principle of an eight hours' day, for that is what the dispute amounts to. The men do not desire that the principle should operate in war time. The Government's position, however, is that it does not permanently control the railways, hence, it cannot make a promise which would have the effect of deteriorating the value of the shareholders' property without the consent of the shareholders.

Munitions Reorganisation. A Council Inaugurated.

LONDON, August 21.

A Munitions Council on the lines of the Admiralty and Army Council has been established to co-ordinate the work of fifty Munitions Departments, which are classified into ten groups, and each group will be represented on the Council. The Ministry now employs 2 million workers and the headquarters staff numbers 13,500. It is hoped that the Council will result in economy and a fuller utilisation of resources.

Germany's Captured Colonies. Their Restitution Unjustifiable.

LONDON, August 21.

Mr. Mahaffy, Provost of Dublin University, in a letter to the "Times" on the subject of Germany's restitution suggestions says:—As Germany cannot repay us our losses, we must repay ourselves. We have conquered German colonies owing to the zeal and activity of the Overseas Dominions and we must keep them. If the Dominions have one spark of the spirit of Englishmen, they will simply refuse to restore them. Besides, who will compel them? We are not going to permit the German fleet to do so.

Kaiser's Letter to President.

LONDON, August 21.

The "Daily Telegraph" publishes a facsimile of the now famous Kaiser's letter to President Wilson, thus finally disposing of the frantic and clumsy German denials of its validity.

Col. Repington's Suggestion. Commission for Nobility.

LONDON, August 21.

Colonel Repington, writing in the "Times," says that as a matter of policy and gratitude grants of the King's commissions to Indians must come. Col. Repington favours a careful system of nomination from members of the ruling families instead of examinations for cadetship, and suggests the establishment of an Indian Sandhurst for which the staffs of Quetta and Wellington could be utilised.

A Handsome Gift.

LONDON, August 21.

Messrs Tootal, Broadhurst, Lee, and Company have given a donation of ten thousand sterling yearly for five years towards textile research and education in the cotton trade. Institutes and laboratories will be established and a provisional committee is issuing a prospectus of the new aided organisation.

British Parliament Adjourned.

LONDON, August 21st.—Parliament has adjourned to October 16th.

Italy

The Pope's Note.

Allies to Confer Thereon.

LONDON, August 21.

In the House of Commons Lord Robert Cecil announced that the Allies would confer before replying to the Pope's note.

British Attitude Towards Note.

Reuter's Rome correspondent in a message dated August 20th, says that the British Minister has informed the Vatican that the British Government acknowledged the Pontifical Note, which it will examine in a benevolent and serious spirit.

TELEGRAMS.

Russia

Stringent Powers to Ministers.

LONDON, August 21.

PETROGRAD.—Government has given the Minister of War and Minister of the Interior dictatorial powers to arrest and deport anybody suspected of anti-revolutionary tendencies.

Germany

Central Empires' Food Shortage. German Government Action.

LONDON, August 21.

ZURICH.—The German Government has doubled the price of hay in order to reserve as much as possible for the army. This is expected to lead to the further slaughtering of cattle for want of fodder, thus causing a further shortage of milk. There are indications that the grain-producing provinces of Austria will decline to export crops to other parts.

Galicia Troops.

Arriving in Flanders.

LONDON, August 21.

AMSTERDAM.—News from the frontier states that numerous troops from Galicia are arriving in Flanders.

M. Alexander Wakerle has been appointed Premier of Hungary.

Holland

Why Bombs Were Thrown on Holland? An Explanation.

LONDON, August 21.

Reuter is authoritatively informed in connection with the mysterious visitation of German aeroplanes to Holland (see August 19th) that explanation is that they intended making raid on England but returned owing to bad weather and as a bombing machine cannot alight before disposing of its bombs raiders had to get rid of theirs. If they had done so over Belgium it might have resulted in killing German troops. Accordingly they waited until they were over Holland where they could kill only neutrals.

Spain

The Spanish Situation. Troops to be Disbanded.

LONDON, August 21.

MADRID.—The Cabinet has decided to disband the troops called up during the recent disturbances. It has also approved a credit of seventy-seven million pesetas for the reorganisation of the army and the provision of aeroplanes and anti-aircraft guns.

Greece

The Salonika Fire. Relief Measures Undertaken.

LONDON, August 21.

ATHENS.—The Cabinet has been discussing measures for relief of sufferers from the conflagration in Salonika for whom large credit will be voted. There has been no direct communication from Salonika whither the Minister of Interior has gone. It is stated that two-thirds of the town is destroyed and that one hundred thousand persons have been rendered homeless.

Aerial Warfare

Bombs Dropped.

LONDON, August 21.

The Admiralty says:—The Air Service at midnight on Sunday dropped many tons of bombs on Middlekerke dump, and Bruges works. All our machines returned safely.

British Front

Advance of the Tanks Described.

Proof of Their Great Effectiveness.

LONDON, August 21.

Reuter's correspondent at the British headquarters says:—The appearance of the tanks operating over ground which a few days ago was mainly under water is satisfactory testimony to the improvement in the fighting conditions in Flanders. German gunners were apparently completely surprised at the spectacle of the ungainly objects travelling over ground which might be supposed to engulf them. Yesterday's German communique was intended to convey that the tanks were a failure, whereas the truth is that yesterday's attacks proved the great value of the tanks against the present system of disconnected defences. That our casualties were so very small and the success so considerable in face of the concentrated machine-gun fire which was encountered is a conclusive tribute to the effectiveness of this weapon. The correspondent describes the latest feats of the Tanks in the British attack in the region of St. Julien yesterday. The uncouth monsters began to move in the darkness. The noise of guns drew their snorting as they took up their pre-arranged positions. The enemy probably calculated that the ground was in too bad a condition for them to assist in the attack. After a reciprocal violent bombardment of guns ceased the enemy doubtless anticipated an infantry advance and continued the bombardment. Then

TELEGRAMS.

finding nothing happening they stopped. Our guns, reopened at a longer range firing more deliberately. At dawn the tanks advanced, the infantry following. The concentrations spread out like a fan as they progressed, the object of the operation being to try and straighten out a hook in our line within which the Germans held several strong positions. When the enemy saw yellowish objects crawling rapidly over the broken ground they began to fire wildly from their places of concealment, but they generally fled before the tanks reached them. The infantry following the tanks successfully occupied a triangle containing Montdubou and Cocker of farms which had given a lot of trouble. The total depth of the advance planned was five hundred yards but the Germans far beyond bolted. The whole affair was a complete vindication of the utility of the Tanks in this species of warfare.

French Capture Twenty-Five Guns.

The French captures in guns now total twenty-five. Aerial activity between the battles was never greater.

British Progress at Lens.

Enemy Air-Craft's Futile Activity.

LONDON, August 21. A British communique says:—Our artillery dispersed the enemy massing for a counter-attack south-eastward of Epheby. Our patrols progressed in the north-western outskirts of Lens. Hostile raiders entered our lines eastward of Armentieres and two men are missing. Large formations of enemy aircraft well behind their lines unsuccessfully endeavour to hinder our bombing and photographic reconnaissance machines which wrecked trains and seriously damaged aerodromes, dumps, and stations, and effectively co-operated with the artillery. They secured many photographs. We brought down three enemy machines and drove down four; six of ours are missing.

Enemy Attack Repulsed.

LONDON, August 21. F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—The enemy made a third attempt supported by "flamewerfer" to regain the ground recently lost south-east of Epheby. The attack was completely repulsed, and we held all positions. We raided the enemy lines on a wide front on the St Quentin Canal and secured prisoners. We improved our positions on the Ypres-Meuin Road.

French Front

All Objectives Gained.

Terrific French Bombardment.

LONDON, August 21. Reuter's correspondent with the French headquarters, wiring yesterday evening, says:—At dawn to-day the French began another battle on the historic field of Verdun. For over a fortnight batteries on both sides of the Meuse had been hammering the German line on both sides of the river from Avocourt Wood on the left bank to Bezonvaux on the right, fully sixteen miles. This morning the infantry leapt from the trenches in a splendid rush which within forty minutes carried them to the limits of the first line objective. All objectives of the day were carried by seven o'clock and reports were coming in of a satisfactory number of prisoners taken by all the divisions engaged. There is every reason to hope that these splendid results were achieved with relatively small casualties. French artillery fire in the small hours of the morning, before the infantry left the trenches, reached and remained at a hurricane pitch. The night was dark and moonless, but the flashes of hundred of guns of all calibres shelling the German trenches lit up the road so that the outlines of things a dozen yards away could be plainly recognised. The flashes played like summer lighting all around the horizon. The roar of guns of various descriptions in every key at varying distances increased and, after the maximum of violence, it dropped a few minutes before the attack and then leapt out again in a tornado of strength for a barrage which preceded the infantry down the slopes fronting Pepper Hill and Louvemont.

The Attack.

Seven minutes later a shower of golden rockets over the Boche lines indicated that the German battalion commanders badly needed a barrage to check the French infantry. Apparently the signal came too late and the French assaulting force dashed from the departure trenches with such speed and precision that they reached the enemy's first line before his barrage opened.

A Terrible Task.

Telegraphing from Verdun in the afternoon prior to the capture of Dead Man, the correspondent shows what a terrible task was set the French infantry. He says "The northern half of Dead Man is strongly held by the enemy while we are established all the southern slopes of Cumieres Ridge, carrying the enemy's first line to the river on the right bank. Before us stretches a valley in which lies Fosses Wood and beyond that rises another long wheelback, the highest points of which run from a thousand to twelve hundred feet between the villages of Samogneux and Ornay. All this is ground which the Germans have been strengthening by every means during the last eighteen months. The enemy is known to have strongly reinforced the army in front of Verdun and it is certain that the Germans mean to make a hard fight."

Effect of the Attack.

The attack fulfils the highly useful purpose of forcing the enemy to withdraw troops and guns from the other points and to accept simultaneously three serious engagements, namely, in Flanders, on the Aisne, and at Verdun. The enemy is firing enormous numbers of asphyxiating shells filled with a new poison gas nicknamed "Mustard Gas" which attacks the lungs, eyes, and mucous membranes with deadly effect."

French Capture Many Positions. Over Four Thousand Prisoners Taken.

LONDON, August 21.

A French communique says: North of Verdun we carried enemy defences on both sides of the Meuse on a front of eighteen kilometres and to a depth at some points of over two. On the left bank we particularly hold Avocourt Wood, both summits of Morihomme, and Corbeaux and Cumieres Woods; on the right bank we have carried Tallon, Hill Champelubille Hill, 344 Moront Farm and Hill 240 to the north of Louvemont. On the right we considerably advanced in Bois des Fosses and Bois le Chaume. The total unwounded prisoners exceed four thousand.

The Germans violently counter-attacked Avocourt Wood, Morihomme, and Hill 344, but our fire everywhere nullified their effort and inflicted heavy losses.

Aviators Brilliant Works.

Aviators played a brilliant part, machine-gunning enemy gatherings from low altitudes, thus contributing to the repulse of the counter-attacks. Our pilots brought down eleven machines and special guns brought down two.

Germans Admit Loss.

A wireless German official communique says at the opening of the battle before Verdun the French occupied without fighting Tallon Ridge, eastward of the Meuse. Fighting is in full swing on a front of fourteen-and-a-half miles.

Germans Outwitted.

A French correspondent reveals the interesting fact that the Germans at Verdun were so surprised at the infantry assault that they only put down a barrage twelve minutes after the French went over, allowing the latter to pass the danger zone unscathed.

The Fighting at Verdun.

Enemy Driven Away with Losses.

LONDON, August 21.

The French communique says:—Germans attacked at three different points on Cerny plateau. Our fire twice broke up waves which finally turned back after severe losses. Enemy counter-attacks with extreme violence north of Verdun at night notably at Avocourt wood and north of Cumieres wood. Our fire broke up assaulting troops who sustained heavy losses without any result. We maintain all our gains which we are consolidating. We took five thousand prisoners including 116 officers yesterday. Enemy aircraft at night bombarded our rear particularly the prisoners collecting camp where a great number of prisoners were hit. Our aircraft bombed railway stations at Dun-Suri-Meuse, Brienne and Fleville and dump of Bantheville where a great fire broke out while in Belgium we bombarded railway stations at Thorout Roulers, Staden and Gits. Our pilots yesterday brought down twenty-one German machines mostly totally destroyed.

Serbian Front

Monastir Bombarded.

Numerous Civilian Victims

LONDON, August 21. A Serbian official communique says:—The Bulgarians violently bombarded Monastir. A great many buildings were destroyed and there were numerous civilian victims. Many women and children are homeless.

LONDON, August 21.

The communique from the French Eastern Army says:—There has been violent artillery duel in the Cerna bend and north of Monastir. Our destructive fire caused explosions in two enemy heavy batteries and ammunition dumps. Fifty allied aeroplanes dropped a ton and half of bombs in the neighbourhood of Prilep causing many fires. No French establishment was damaged by the big fire in the Bulgarian quarter of Salonika on the 18th instant.

Italian Front

Seaplane Sinks Submarine.

LONDON, August 21.

ROME—An Italian seaplane dropped bombs on board a submarine in the mid-Adriatic and sank her.

Terrible Gunfire.

A telegram from Udine says:—Terrible, uninterrupted drum-fire continues along the sixty-five miles of the Isonzo and Carso fronts, to which British batteries are valiantly contributing. The present offensive is developing on a front fifteen miles longer than in last May.

Synchronisation of Allies' Operations.

The Italian advance demonstrates the perfect synchronisation of the Allies' operations, which is the nearest approach yet attained to an all-round offensive. There is no indication of the strength of the forces engaged, but the Germans estimate the Italians' guns at five thousand not including the British heavy guns. The Italians have now only one obstacle between them and Trieste, namely, the formidable Hermada Heights.

Italian Successes.

LONDON, August 21.

The Italian wireless communique says: The battle on Julian Front continues uninterrupted. Our troops on extreme right in spite of undiminished resistance are advancing successfully supported by floating and fixed batteries and monitors. Struggle continues on Carso Plateau. In the coastal zone enemy's line is beginning to bend and give way at various points. We carried defences between Corite and Selo. 261 of our aeroplanes flying over battlefield bombed moving troops.

We captured up to Monday night 10,103 men and 243 officers. We destroyed a storming party in Lagarina Valley and our counter-attack drove back enemy south-eastward of Otmaio.

Rumanian Front

Rumanians Forced Back

German Offensive Renewed.

LONDON, August 21.

A Russian wireless communique says:—The enemy persistently attacked in the direction of Oena and Onestchi and pressed back the Rumanians to the south western outskirts of Oena. The enemy's attacks in the region of N. Rozestchi resulted in the capture of Staklers Factory. The engagement is proceeding. The enemy took the offensive westward of the Focsani-Ajua railway and compelled the Rumanians to retire eastward of the railway. We occupied several villages in the southward of Salmberbelemar in the Caucasus.

America

Price of Silver Still Rising.

LONDON, August 21.

NEW YORK. Silver has reached the record price of eighty-seven and three-quarters cents, and it is predicted that will yet reach the dollar as the floating supply is limited and the world's demand exceeds production.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Calcutta

Train Wreckers in Assam.

CALCUTTA, August 21.

A reward of Rs. 500 has been offered to any person giving information as to the complicity of the persons in the derailment of 7 up mixed train on the 3rd instant between Lalmia and Commella on the Assam-Bengal Railway. The derailment was due to the removal of fish plates.

Drunkenness on Coalfields.

Prohibition Suggested.

CALCUTTA, August 21.

At the last meeting of the Jharia Mines Board of Health the report of the Chief Sanitary Officer on the liquor trade in the coalfields was considered. It was the opinion of the Chief Sanitary Officer that 'drunkenness' is largely on the increase in the coal area and he enlarged on the deleterious effect of drunkenness on the public health. As a remedy he suggested either total prohibition or complete control of the liquor trade by the Board. The report was submitted to the Deputy Commissioner of Maubham recommending constitution of an excise advisory committee for the coal fields.

GHEE ADULTERATION.

Indian Public Bodies' Meeting.

Deputation to the Governor.

CALCUTTA, August 22.

A representative meeting of all Indian public bodies of Calcutta was held this evening for the purpose of dealing with the question of ghee adulteration. It was decided that a deputation should wait on the Governor to request His Excellency to issue an ordinance granting legislation declaring it to be penal to adulterate ghee or to sell for stock adulterated ghee.

Bombay

Mr. Polak on Nation Building.

The Difficulties in India.

People Must Make Self-Government.

BOMBAY, August 21.

Mr. Polak addressed last night in the Kirloskar Theatre an audience of the Poona citizens organised by the Deccan Sabha on the subject of "Nation building". The Hon'ble Mr. Paranjyee presided. Most of Mr. Polak's lecture was devoted to showing by historical reference how South Africa grew until at last the Government of Sir Henry Campbell-Bannerman thought it wise to grant Self-Government to her. Turning to India he conclusively proved that all the difficulties now thrown in her face in connection with her demand for Self-Government such as diversity of race, absence of a common language, religious differences and the like, did as a matter of fact exist in the now self-governing countries of the world at the time they acquired the rights of self-government. He then mentioned (1) the impoverished condition of the masses, (2) the backward condition of Indian womanhood, (3) wonderful subdivision of society and (4) the untouchableness of one-fifth of the Indian population, as the real obstacles to Indian progress. But he made it clear that India need not wait for self government till all these were removed. The lecturer in conclusion said: "I don't believe that self government is ever granted to a people, but the people have to make it."

The G. I. P. Railway Strike Ends.

BOMBAY, August 21.

The strike of over 15,000 employees of the G. I. P. railway workshops had ended to-day. This morning the strikers met as usual at King's Circle to discuss the situation. After brief discussion and address by some of the strikers, leaders they ultimately decided to resume work at 1 O'clock this afternoon and dispersed. Late in the afternoon both the Parel and Matunga workshops were working in full swing.

TELEGRAMS.

Bombay University Convocation Vice Chancellors' Speech.

BOMBAY, August 21.

The annual convocation of the Bombay University for conferring degrees was held this evening. Lord Willingdon as Chancellor presiding. After the usual ceremony was over Mr. C. H. Setalvad new Vice-Chancellor delivered the Convocation address. At the outset he paid an eloquent tribute to the memory of the late Dr. Wordsworth and Dr. Dadabhai Naoroji and then passed on to war and the formation of the University Company. He was glad 350 students had applied for enrolment in the company, but confessed that he shared the Chancellor's feeling of disappointment expressed the other day that a much larger number had not offered. He was sure the Chancellor would be ready and willing to exact his good office in removing any difficulties that may be standing in the way at present. Mr. Setalvad next referred to the success of the work of the University. "It was fully sixty years ago that the Bombay University was established as the outcome of the famous educational despatch of 1834 which laid down a comprehensive scheme for national education. They had been repeatedly told by some candid friends that the work of the University had been dismal failure, that their system of University education and examination was a delusion and a snare, that their colleges were nothing more than factories for cramming. He would ask these pessimists to look at the products of the University who in all grades of public work were serving the State with conspicuous ability and integrity to look at the medical graduates who were giving medical relief and help to their fellow countrymen in the towns and villages of the presidency and graduates in law who were following the exciting profession of law maintaining the high honour and tradition of their class and architect and engineers that were ministering to the proper and sanitary housing of the population of large cities and above all he would ask them to look at the love of education, spirit of self-sacrifice, sense of duty to educate their fellow beings that had been stimulated and have found active manifestation in the great work that was being done by the Deccan Education Society in maintaining the Ferguson College and the new English School, Poona.

He asked them to contrast this with the results of German education. The scientifically organized and highly perfect and efficient system of national education in Germany had produced the ideal of German omnipotence and Germany waged this war in order she might be able to impress her will on the world and that all other nations might live and progress according to the German dictation. She had cast to the winds all accepted and sacred notions of honour, of chivalry and fairness.

Mr. Setalvad told them that with the advent of important administrative reforms that were sure to follow on the readjustment of the Empire after the war they would have to bear greater responsibilities than former generations and they must rise equal to those responsibilities.

The Bombay Provisional Congress Committee.

And Passive Resistance.

BOMBAY, August 21.

The adjourned meeting of the Bombay Provincial Congress Committee which was fixed to take place on Sunday next to give further consideration to the question of passive resistance has been postponed to the 2nd September. The postponement is due to the subcommittee not having been able to finish its deliberations owing to the absence of two of the members in Simla. The subcommittee meets next Sunday and after the report submitted by them is circulated the Provincial Committee will meet. Mr. N. M. Samarth mover of the original proposition which was against passive resistance explains that passive resistance necessarily involved disobedience of law and therefore the moment an organised body like the Indian National Congress or any component part of the Congress organisation adopted the policy of passive resistance it became an unlawful body.

The "C. & M. Gazette".

LAHORE, August 22.

Referring to the Secretary of State's announcement the "Civil & Military Gazette" writes:—Much will depend upon the way the Secretary of State will conduct the enquiry in this country and it would be a greater mistake if the Viceroy and the Government of India should take up a secondary position in the course of formulating a scheme of political reconstruction.

The "Punjabee".

The "Punjabee" congratulates His Majesty's Government on the authoritative announcement but expresses disappointment at the particular method desired for the purpose of conducting the enquiry. Better would it have been says the paper, to have conducted the enquiry in England through a Parliamentary Committee under the Chairmanship of Mr. Montagu. The paper adds:—The first thing which the Government of India should do is to restore the status quo by reversing the repressive policy and releasing the interned persons.

The "Tribune".

The "Tribune" writes:—We heartily welcome the visit of Mr. Montagu to this country and this time with a mission. It is a anomalous that the Government of India itself did not hold any consultation with the people before it made its own proposals on the subject but has now invited, a superior authority to do so. This at once exposes the sort of relationship that subsists between the Government and the people and Mr. Montague himself must regret it. The people of India have already submitted their scheme of minimum reforms and the Government of India also is reported to have made its recommendations. As the facts that are before the Home Government ought to be sufficient to formulate their own proposals it is not clear what is the object of the Government of India in inviting Mr. Montagu to make a personal visit to India. In this connection the paper urges that Mrs. Besant and other trusted leaders should be released in time and invited to prepare themselves to meet Mr. Montagu in the mission he has undertaken.

All the three papers welcome the announcement regarding the grant of commission to nine Indian Officers

The "Rangoon Gazette".

RANGOON, August 22.

The "Rangoon Gazette" commenting on the Secretary of State's announcement says:—It should be welcomed from all sides as on the one hand indicating the close attention which His Majesty's Government pay to the phases of Indian sentiment and their wish to aid Indian aspirations towards self development and on the other hand offering a strong check to foolish and mischievous agitation in India and at Home.

The "Rangoon Times".

The "Rangoon Times" says:—Mr. Montagu's decision to come to India and see for himself is certainly a wise move although unprecedented.

The "Advocate of India".

It is wise a step and we have little doubt it will be generally welcomed in this country. Our sincere hope is that the Secretary of State may meet every shade of Indian opinion so as to get his ideas on questions into true perspective and be enabled to realize that silent opinion counts for much in this country and that the violent clamour and the strong and widespread body of public feeling are not always the same thing.

The "Sanj Vartaman".

The "Sanj Vartaman" says:—The step would give great satisfaction in India and Indians would not miss the occasion to welcome cordially a statesman who at last is trying to accede to the wishes of the Congress and the Moslem League.

The "Hindustan".

The "Hindustan" says:—All hearts are filled with joy and hope at the announcement. The paper suggests Mr. Montagu should be invited to attend the Congress sessions in December.

After the ceremony of conferring degree His Excellency the Chancellor addressed the new Graduates. He said it was not to be understood by the new graduates that they had reached a concluding stage of their career. They should pause and assess their achievements not as conclusive and settled but only a preparation for serious duties of life. They were not to consider their stage of discipline over. The subsequent stage of discipline of liberty differed from the stage of discipline of tutelage only in the restraint being exerted by themselves. Such restraint and discipline was a condition of the right conduct in their future life as citizens. He appreciated the enthusiasm of youth and their passionate desire for service in that wider field, but ambition and enthusiasm were to be tempered by soberness and resolutions to overcome difficulties and to enable them to do that was the fundamental aim of all education. If they pondered on those words they would successfully control all difficulties of their future life. His Excellency finally welcomed all new graduates who obtained degree to-day.

Simla

The Secondary Education Conference.

SIMLA, August 21.

The conference of officials and non-officials summoned by the Government of India to consider the question of teaching English Secondary schools was opened this morning (Monday) here by His Excellency the Viceroy. The members present included Sir Sankaran Nair Messrs H. Sharp, G. Anderson, J. H. Stone, T. V. Sivakumara Sastri, Reverend W. Meaton, Rao Bahadur K. Ayyar, Mr. J. C. Conventon, Messrs. Naik, G. K. Devdhar, K. Natarajan, the Hon'ble Mr. W. Hornell, Dr. Chatterji, K. B. Maulvi Ashanullah, the Hon'ble Mr. C. De La Fosse, the Hon'ble Dr. Sir Sundera Lal, Rai Bahadur G. M. Chakravarti, Saiyud Muhammed-Abdur Raof, Khan Bahadur, Barrister-at-law the Hon'ble Mr. J. A. Richey, the Hon'ble K. B. M. Fazli Hussain, Bakshi Ram Ratan, the Hon'ble Rai Bahadur Dwaraka Nath, Pandit Kanhai Lal, Guru Sitacharan Dube. His Excellency the Viceroy opened the conference.

After this Viceroy withdrew from the conference which proceeded to consider specific questions addressed to it under the presidency of the Hon'ble Sir Sankaran Nair. Sir Sankaran Nair invited the Directors of Public Instruction and such others as were actively engaged in the administration and work of teaching to explain the systems in vogue in different provinces. Mr. De La Fosse said that English was taught as a foreign language up to the class eighth and added that even in higher class free use was made of vernacular in explaining things. In the Punjab according to Mr. Richey the study of English was commenced in fourth primary class and continued to be taught as foreign language till eight. In explaining the conditions in Bengal Mr. Hornell pointed out that different methods were adopted in Eastern and Western Bengal, but generally speaking English was utilized as the medium of instruction in higher stage of secondary education. He also pointed out that even in University examinations in certain subjects at any rate the candidate had the option of answering in vernaculars. Dr. Chatterjee was of opinion that even in the top classes English was very little used. In fact the system did not enable the pupils to sympathise largely with English literature and afforded but little insight into English thoughts and ideals. He remarked that if English was to be effective boys should be taught to sympathise with English literature.

Speaking of the Madras system Mr. Stone said that English was taught as second language from class three up to form three after which it became the medium of instruction, but there was a rule under which school authorities might use English as medium of instruction even in the first three forms with special permission of the Inspector.

Mr. Conventon said that in Bombay as the result of changes instituted by the late Mr. Sharp scope was given for more extended use of vernacular as medium of instruction. In fact students answering certain papers for school final were at liberty to answer in vernacular if they choose but this option did not appear to have been availed of very much. He could not say whether answers given in vernaculars showed any superiority to the use given in English. Mr. Naik was of opinion that so long as examinations were conducted in English things could not be otherwise. Mr. Devdhar said that

his experience limited as it was, shows that answer in Vernaculars revealed a better understanding of the subject than did the answer in English.

Mr. B. Dwaraka Nath said in Bihar and Orissa English was used as a medium of instruction in top 4 classes. In the Central Province, according to Pandit Guru English was a medium in top three classes.

A Group of Questions.

The next group of questions submitted to the conference for opinion reads as follows:—

(a) At what period in a pupils career should English be taught as a language? Is it better for him from the point of view of his ultimate mastery over the language to start its study at an early age or only to receive such instruction after he has been well grounded in a vernacular? (b) Do the younger pupils gain a satisfactory knowledge of English by their instruction through the medium of that language or do they merely gain a smattering of incorrect and unidiomatic English? (c) What is the general experience of those boys who have passed through to vernacular middle course and then studied English at a High School? How have such boys distinguished themselves in the matter of English in composition with those who have studied from an earlier through the medium of English? (d) By what methods should the teaching of English be conducted? Does the present system attach not much importance to a knowledge of English literature as against the necessity of learning to speak and write the English language correctly? Should the teaching in the early stages be entirely oral or not?

Mr. De La Fosse who started the discussion observed that the conference in discussing the question should bear in mind that English was the medium of instruction in universities and that it must continue to do so hence. Before entering the portals of University the student should be able to express in English his thoughts. Indeed it was essential that he should know English as well as his own mother tongue. To secure that amount of proficiency it was necessary that the boy should begin his study of English, even young and class three was about the time when a start might be made as by then he would be able to read and write his own mother tongue. Continuing he said that the language should be taught by direct method only if there were at hand properly trained teachers as else more harm than good would be the result. Till the pupil reached class six English should be taught as a foreign language. After that efforts should be made to encourage boys to use English in studying other subjects. That would mean that by that time the boy reached the top two classes he would be well equipped in English and could use it as well as his own mother tongue. Answering (b) he said it was true that students gained only a smattering of incorrect and unidiomatic English. To check that authorities should persevere with the training of teachers. Turning to (c) there were institutions where vernacular alone was used as the medium of education and boys from them when they joined an English school were attached to special classes where English was taught in general. They proved to be quite good so far as non-language subjects such as mathematics were concerned, but it was found in English study they proved less malleable than those that had begun their study of English earlier. Comparing the two steps Mr. De La Fosse said that the former though they might be quite as well as the latter so far as written examination was concerned did not compare favourably in oral examinations. Passing on to (d) he said that matriculation being purely literary test led to a lot of cramming, but in S. I. C. scheme they were trying to impart what might be called practical education. There were no text books and boys were taught from anything that came in handy. In reply to a question Mr. De La Fosse said it was the graduates they were training to teach by direct methods and these would get something between 80 and 100 rupees per month.

Mr. Sivakumara Sastri said as it was necessary that boys should have as good a command of English as of their own mother tongue it was necessary that a commencement should be made as early as possible. Direct method had been employed in Madras and he thought it was a success. Referring to the latter part of (b) he said boys in Madras were able to talk very freely and their English was by no means unidiomatic. (c) It was his experience that students educated in vernacular schools while good at non language subjects were at a disadvantage when English had to be studied. (d) He would employ direct method.

Mr. Richey said that if they commenced teaching English quite early in school career of boys it was apt to overshadow vernaculars and thus tend to make education imparted rather one-sided. Further it would be costlier to poor parents. He thought the better the teachers the shorter would be the period required for him to train up boys. Mr. Richey would not insist on having only graduates trained in direct method of teaching.

Continued on Page No 13

BRIEF TELEGRAMS.

It is stated that the termination of G. I. P. Railway strike was due to the intervention of H. E. Lord Willingdon.

The competitive examination for selection of probationers for three vacancies in the General list of Indian Finance Department will be held at Calcutta during the second half of December 1917.

Mr. Hornell said that while there was no question of yet further postponing than at present the commencement of English the argument for beginning it earlier had not been established. Fazli Hussain submitted that in discussion of the present question the conference should bear in mind certain considerations. First the conference was considering not an ideal but a practical question and therefore they should not devote their attention to the realization of ideals. Secondly it was improper to make any suggestion that would affect adversely the interests of primary education. Thirdly secondary education should not be treated simply as a subsidiary part of the University education but must be considered as an entity in itself. Fourthly was it necessary to supply a boy with more than one vehicle of thought when the boy did not possess anything to think of and would not the doing so merely stunt the mental growth of the boy concerned? Bearing all these in view he would suggest that a five years course of vernacular education should precede any instruction in English. There was no use he submitted of learning English as a language. The products of the present system were not distinguished by any marked grasp of either vehicle of thought and some held that an unnatural system had deprived the boys of even one single vehicle of thought. Mr. Hussain remarked that the desire to extend the vernacular course to five years was personal but in deference to public opinion he would limit it to four years (b) Dealing with the direct method of teaching English he said its efficacy depended upon men, whose charge it was entrusted and the direct method of all things required a better type of teacher and that meant money. Now, were private institutions able to bear the increased outlay? He emphasized that what they wanted was a good command of English enabling them to take in all that was good in western thought. No higher standard of excellence need be aimed at. For that one trained graduate would be sufficient for each school. Vernacular schools did remarkably well at all subjects except English and their mental equipment was far superior to English educated boys.

Mr. S. C. Dube speaking of General Provinces said that in view of a multiplicity of vernaculars it would not be possible to begin English earlier than at the fourth year. There should be good grounding in vernacular. The most natural vehicle of teaching by direct method was fairly successful in C. P. model training school, but the scope was quite limited. Teachers in general should be quite well equipped. Continuing he said that too much stress should not be laid on English literature. After pundit Kanhayalal Guru, Rai Bahadur Chakravarti speaking on the question (a) said that collective experience of mankind showed that language could be learnt more easily in early ages than afterwards. Therefore he would suggest that English should be commenced after a 3 years vernacular course, (b) Direct method should not be given up wholly. What was wanted was a teaching of high level of efficiency. The advisability of having trained graduates had been questioned but he instanced cases which showed the need for having as many graduates as possible. (c) In United Provinces there were students who were trained to middle schools wholly in vernaculars and these never recovered from their deficiency in English. In answering he said it was necessary to carry on side by side text books study and supplementary reading. After three months oral training books should be used.

Bukhari Ram Ratan said that as some grounding in vernacular was necessary before taking up English fourth primary school would be just the class when it would be profitable to begin English. Mr. Hussain had said that after 5 years vernacular course only should English be begun but seeing that at the end of that period one out of 5 students left the school and seeing that English picked up in the last 2 years was not absolutely worthless he would like English to be begun in fourth primary. (b) Direct method was better than translation method as it enabled boys to speak better and take more interest in their studies generally. (c) Vernacular scholars were good in all except English. (d) Oral teaching was good but the pleasure of boys in possession of books should not be ignored.

Some cases of plague are reported to have been discovered at Kirkee (Poona) during the last few days.

His Excellency the Governor of Pondicherry arrived at Ooty this afternoon under a salute of 7 guns.

Mr. M. P. Raman Tampi, M. L. District Judge, Trivandrum has been appointed Judge of the High Court vice Mr. Chatfield on war duty.

United Provinces

Death Sentence Commuted, Viceroy's Clemency.

ALLAHABAD, August 21. His Excellency the Governor-General in Council has been pleased to commute the sentence of death to one of transportation for life passed on a condemned prisoner in Cawpore Jail named Lallu Singh. The prisoner was sentenced to death for murder of one Alamuddin, the alleged motive being jealousy on account of a woman. The High Court confirmed the sentence and the U. P. Government declined to interfere but his memorial to the Viceroy was successful.

South India

Fatal Accident on S. I. R. One Killed, Seven Injured

MADRAS, August 21. The District Traffic Supt., S. I. Ry., Egmore, informs us that at about 3 P. M. yesterday a special train conveying a naval party from Dhaneskor to Madras collided with the 735 Up Goods at Tirupavanam Station. One naval man was killed and 3 injured. The driver of the naval special and three of Messrs Spencers' employees were also injured. Fuller particulars follow.

హిందూ స్త్రీలు.

భారతదేశము అతి విశాలమైనది. అతిపెద్ద ప్రాంతము దేశ భక్తులకు కర్మక్షేత్రము. విశాలమైనది. పశ్చిమ యంత్రమై యున్నది. హిందువులముక్క పరిశ్రమములే దేశము నుత్పత్తిచేయుచున్నది. పశ్చిమ భాషావైభవము వారి బుద్ధిబలము వారి స్వామిభక్తి వారి పరిపాలనావిధానము వారి కార్యచతురత వారి యుధాభిరుచి వారి చరిత్రకలత వారి స్వాభిమానము వారి యాత్మగౌరవము ఇప్పుటి సమయము విస్మయించి దెచ్చుచున్నది. నేటి కిదియన్నియు స్వప్నప్రాసములైనవి. నీటి కాడము మనుజులైన పాశ్చాత్యవిజ్ఞానముగాని నేరుగాను. హిందూ మత మతి పురాతనమైనది. నేడుములు పురాణములు ఇతిహాసములు ఇవి హిందువుల భాషావైభవమునకు కారణములు. హిందువులు మతమునందు జాతు త్యాగము నిరుపమము. హిందువులకు మతమునకుమించినది లేదు. మతమునకై ప్రాణమునైనను సమర్పించును. హిందువుల మతస్థములు క్రైస్తవులముందెగాక ఆచారములందును శిక్షాపులందును కట్టు బాటు జుట్టు మొదలగు ప్రతిగానియందును హిందూధర్మము వెల్లివిరియుచుండును. జాతీయ పర్యవేక్షణయందు హిందువులస్వామములు జాతీయభావభూమిపై వినిపించుచును. హిందువుల పరిశ్రమవిజ్ఞానవిజ్ఞానకలతలకు గుంటియు స్త్రీల యరచేతయందే యున్నది. గృహపరివరణాదికములయందల బాగ్రత గలిగి మెలగుట స్త్రీలయందే యున్నది. నగనాగనకు లకు బాలనను ఆస్యనేమ భాషాసంప్రదమునందే మరలించుట యందును స్త్రీలే బాధ్యులు. ఆది యిదియనీల సంఘమునకు కావలసిన సంస్కరణము లన్నియు స్త్రీలవల్లనే జరుగవలసి యున్నవి. గాజీయీసంస్కరణలకు సయితము సలహాలిచ్చు వారుస్త్రీలుగనే యున్నారు. ఇహపరసాధనము లగు కీర్తి ప్రతిష్ఠలు స్త్రీల ధర్మబుద్ధియందే యున్నవి. కావున స్త్రీలకు విద్య ముఖ్యముగా కావలసియున్నది. ఆ విద్యయే స్త్రీలను శిలవతులుగా మార్చును. ప్రస్తుత మున్నతపాఠశాలయందు గణపబడు విద్య జాతీయవిద్య కాదు. కావుననే పాశ్చాత్య నాగరికతా సంప్రదములను జాతీయతకు భంగము గలుగుచున్నది. మనము ఏ విద్య నేర్చినను ఏయే దేశములు సంచరించినను, మన జాతీయతకు భంగము లేక యుండవలెను. జాతీయతయే సంఘమునకు జీవము జాతీయత నశించిన సంఘము జీవము లేనిదగును. సంఘము నకు జాతీయతకు ఆన్వేషణమైతి గలదు. ఇది రెండును స్త్రీలవలననే యాధారపడియున్నవి. కావున స్త్రీలు హిందూమత ధర్మానుష్ఠానములుగా నున్నంతవరకే హిందూ సంఘము జీవ వంతమై యుండును. ఎప్పుడు హిందూమత ధర్మములకు వ్యతిరేకము జరుగునో ఆనాడే సంఘము చెడును. తక్షణమే పూర్వ లార్జించిన స్థిరగౌరవము నశించును. కావున స్త్రీలెప్పుడును హిందూధర్మముల ననుష్ఠించు శిలవతులుగనే ఉండవలెను. కీర్తిప్రతిష్ఠ లార్జించుటకు చాలకాలము పట్టును గాని నశించేదేముట తక్షణము మనము క్రొత్తగా గౌరవమును సంపాదించుచున్న మానెగాని పూర్వము సంపాదించిన గౌరవము నయినను నిలవజేయుటలసిన విధి మనవై నున్నది. పూర్వపు పౌరాణిక స్త్రీత్వము లగు, నీతి, దయయంతి, సావిత్రి, యరంధరి, మొదలగు సాధ్వీయతల్లుల జాతీయ సత్వ ధర్మశీలము నేటికిని మనల విస్మృతి పాలుకేయుచున్నవి. గదా, అహల్యాబాయి, రాణిదేవి, వీరుతి, రాణిలక్ష్మీ బాయి, మొదలగు వీరమాలిదరిత విసుక్కుటములు నేడు తెలచిన కోమములు గనున్నందుచున్నవి. పూర్వపు స్త్రీలు మానవసముదాయములో యెక్కువయిరిగాని ప్రాణమునకయి అభిమానమును గోల్పోవడ సహించరు. తిరుమలకు భక్తులను పుత్రులను సహితము ప్రోత్సహించి నిరణిమిని జోహారుగా రించుచుండినకాల మది. ఇప్పటికిని సోమేశ్వరయ్యధర్మము విగతమైనంతనే తల్లియూ, భార్యయూ, నిరసనాశ్రయముల చే శౌర్యాన్ని ప్రజ్వలించుకొని తిరుగ నిరణిది ప్రాగించి భోజనమును సయితము భుజించినయ్యక తక్షణమే యుద్ధము నకు పురికొల్పి పంపి శాశ్వతకీర్తిని గడించెది. ప్రస్తుతకాలము న అట్టి అవకాశము లే లేవు గదా. ప్రస్తుతమున్న ఆ యుధకావనమే శౌర్యవీరులగు హిందువులకు శత్రుసన్యాస మిప్పించినది. అట్టి శత్రుసన్యాసమే లేకుండిన ఈపాటికి శార్మిష్ఠ్యంబు నించి మొదటి సుప్రభుత్వమునారికి శరణ్యులు గాజీని యుండుగదా. పూర్వపు స్త్రీలనరెత్తిమలన స్మృతి పదమునకు దెచ్చుకొని సత్కార్యములకు నుపయోగములకు

ప్రోద్బుధులను. వారికట్టికార్యములకు ప్రోత్సహించి చేయుచి అంగులనెడి నామమును స్థాపించవలయును. రాజ్యతంత్రములందు సహా పూర్వము స్త్రీలేమలు శిష్యులున్నారు. ప్రస్తుతమున గూడ జేయుచున్నాం. మనజ్యోతిష వర్ణి మాకులకు సంపాదించుట మందు సయితము మనపురుషులకు తోడునీడలయి యుండవలెను. ప్రస్తుతము మనసంఘము నావ రించియుండు పాశ్చాత్యనాగరికతా మేధుములు జాతీయ యుద్ధామానుషమున నెగగొట్టవలెను. హిందూ వీరమాతల పవిత్రతరుధియు రక్తనాళములయందు ప్రవహించుచుండు ప్రతి హిందూస్త్రీయూ, దేశభక్తిని మణవక, హిందువుల స్వాధీనత్య గమును మణవక, హిందువుల పరోపకార నిక్షేప మణవక, జేదములను, పురాణములను, ఇతిహాసములను, ఋషులను, మహాసంతులను, పుణ్యవనంబుల, చరిత్రప్రసిద్ధములైన పట్టణములను, జాతీయంగాములుగా భావించి మెల్ల వెంకమాంబాది కవయిత్రుల జహాన్ని మహారాణి మొదలగు వీరమాతల సీత, దమయంతి, సావిత్రి, యరంధరి, మొదలగు సాధ్వీయ తల్లుల విసుక్కుటముల పూర్వయులయందు చిత్రించి ఆ పావననామాక్షరముల నిరంతరము జపించుచు గృహములయందు నననాగరికతవలన అలవడిన అన్యభాసాసాంకర్యమును పోగొడి జాతీయభావము వాడుచు "జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వగౌరవీ గరియసి" యనునాశ్రియ క్రిందిమణవక మనజన్మభూమి ను హిందూదేశమునెడలను మనమాత్మభావ మెడలను మిక్కిలి గాఢప్రేమించి జేదయుగమును పునఃప్రదర్శింపవలెను. అదియే మనయంత్యస్త్రీ జాతీయ పర్యవేక్షణము. ఆనాడే నవశక్తు లన్నియు ప్రజ్వలించును. ఆదియును సమకూర్చుటకే ఆంధ్ర మహిళాసభకూటంబు, అట్టి పుణ్యదినమును సంపాదించుటకే జాతీయసభ కూడుట, అట్టి దినము సంప్రసాదించ గలదు. ఆనాడు పూర్వపద్ధతియను మున్నకున తట్టును. అట్టి మహా దినమే గోల్పోయిన హక్కును సంపాదించ గలదు. అట్టి పుణ్యదినము రావలయుననియే మనము కోరవలెను. అట్టిమహా త్యక్తి దినమునొకే భూము జపించవలెను.

అది ఎప్పుడు సమయాదును. మన పురుషుల మనము యుద్ధమునకు పురికొల్పి మన ప్రభుత్వమువారిపక్షమున పోయి జర్మను రాక్షసులను దునుమాడి మనకార్యవిత్తును మనప్రభుత్వ మువారికి జూపి వారి మనస్సును గరగించి బ్రిటీషు పతాకము క్రింద స్వరాజ్యమును సంపాదించునాడే ఈ దినము సంప్రసాదించ గలదు. ఆ దినమును సమకూర్చుటకే మహాప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. వారు చేయలేని పనినికూడ మనము చేయగలమని ఘంటాపథముగ నొక్కి చెప్పగలము. స్త్రీల ప్రోత్సాహముండిన పురుషులంత కార్యమయినను చేయగలరు. ప్రస్తుతము విచ్చిక్తనైర్యయందు మనము ప్రోత్సహించి చేర్చిం చవలెను. మన ప్రభువులకు యుద్ధమున జయము గలుగునట్లు చేయవలెను. ఆనాడే యిది కున్నియు నిర్దిష్టగలవు.

హిందూకా తనక గుర్తి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్య.

వైకృత క్రింద ఈ నెల 1-న తేదీ శుభ పుత్రికయందు ఆర్.వి. సుబ్బారెడ్డిగారు లిఖించినలేఖను చూచినాం. ప్రత్యేక "ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము"నలన పన్నులు ఎక్కువపడవని గత ఆంధ్రసమాజ సభాసభ్యులమున మా రాజకారము బయ్య న్నసింహేశ్వరశర్మగారు సంక్షిప్తమయియున్నారు. పిచ్చుట నదరు విషయమును శ్రీయంతి దేవులపల్లి స్వామికా స్తుతిగారు పుత్రికలములమున నిరూపించియున్నారు. అర్థతరలరెడ్డిగారికి నదరువిషయములో ఆసూయ తోచుటచిత్తము. రాష్ట్రవాదులయొక్క వాదనకు శిష్టుల పడవని రాష్ట్రవాదులు చెప్పి ముగించుచున్నారని రెడ్డిగారు వ్రాసి వారు. శిష్టులు జాన్తిపడకుండయుండుటకు గలకారణము, ఆవలకు, ఆంధ్రులకు వికమత్యము చెడకుండయుండుటకు గల కారణములు రాష్ట్రవాదులు ఇదివరలోనే తెలిపియున్నారు. రాష్ట్రప్రతికూలులకు ఇంక యేమైవినయములు కావలసి యుండిన అనుకూలురు తెలుపుటకు సిద్ధముగనే యున్నాను. రాష్ట్రవాదులకు రాష్ట్ర ప్రతికూలవాదులకు రాష్ట్రమును గురించి ఎక్కువ సందేహము లుండినపుడు ఆంధ్రరాష్ట్రప్రశం సయే వదలుకొనుట సమంజస మని రెడ్డిగారు హితోపదేశము చేయుచున్నారు. నెల్లూరురెడ్డియొక్క అభిప్రాయము ప్రకారము ఆంధ్రరాష్ట్ర మొదల నెల్లూరుమండలమందుగల రాష్ట్రప్రతికూలసంఖ్య తగ్గిన రెడ్డిగారి హితోపదేశమును నెల్లూరుమండలమందు గల రాష్ట్రప్రతికూలురెడ్డిరు ఆసరిం పవచ్చును. ఈరాష్ట్రసమస్య పదుమొండు మండలములకు వర్తింపవలయు నెల్లూరుమండలపు రెడ్డు రాష్ట్రవిముఖులైన మామ్రాసు పాలకులు ప్రత్యేకరాష్ట్రము సంపాదించకపోవినయై రెడ్డిగారికి విన్ననియకొనుచున్నాడను. ఆర్.వాసిరి. "నెల్లూరు జిల్లాగారి రెడ్డిమహానలులో 100 కి మునుగు 80 వంతున రాష్ట్రప్రతికూలముగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది." అని వ్రాసివారు. తాదేదారులను, గుడ్డలుగుట్టు దొడ్డివారిలను, నిండ్లతోలువారిలను, మున్నగు నేమి తెలియని అమానుషుల చేత చేతులను వైకి ఎత్తించిన మాటికి—99 కి మందికూడా ప్రతికూలురు కాగలరు. ఫూలి సుబ్బారామయ్య

చెన్నపురి రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సమావేశము.

ప్రత్యేకసభ

చిత్తు తీర్మానములు.

1. భారతీయ పరిపాలనమునకు సామ్రాజ్యాధిపత్య పరిపాలనను లక్ష్యముగ నుండవలెనని స్పష్టపరచిన వారలలో గ్రంథములకు డాక్టరు నాదాభాయి నాగోజిగారి మరణమున కీసభవారు సంతాపమును వెల్లడించుచున్నారు.
2. కాంగ్రెసునందత్యధిక వీక్షతోపనిచేసినవారును హిందూమతమునకు సమ్మేళనమునకు చాలకృషిసల్పినవారునగు మా॥ పి. రమణులు ఎం. పి. బి. సి. ఇ. బొంబాయిగారి మరణమున కీసభవారు చాల చింతించుచున్నారు.
3. రైటుహోదావిలు ఇ.ఎస్. మాంటేగుగారు ఇండియానుండిగాని నియమించబడినందుల కీ సభవారు తమ సంతాపమును వెల్లడించుచు మాంటేగుగారు వెలిబుచ్చిన సానుభూతిని వారికి గల పరిచయమును బట్టి వారి దేశమున ప్రజాసకలముగు ప్రభుత్వము నేర్పరచగలరను యాశను వీరు నెరవేర్చుచు గాక యాని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.
4. ప్రత్యేకము యుద్ధమునకు గాను ఏర్పరుపబడిన దేశమునకు కాసనమును న్యాయశాసన కృతీకముగాని విధమున రాజకీయాలలోన మొదలించుచున్న వారి పట్ల నాపయోగించుట ఆన్యాయము. మరియు అట్టి నేరములకు విచారణ చేయుటకు ప్రత్యేక కాసనములందగా నీ కాసనము నుపయోగించి వారుచేసిన నేర మేమో తెలుపక వారు చెప్పవలసిన సమాచారమును విచారకుల నుండి సంతాపకరము. కాననిట్టి కఠినరవాధివిధానమును ఇండియా దొరతనమువారు సంతృప్తిముగ రద్దు పరచవలెను. అందులకు తొలుదొలుత అనిబివేటనకై, అంగణేలు, వాడియా, మహమ్మదాలీ నాకతాలిగార్లను రాజకీయ నేరములకు నిర్బంధితులగు నీతరులను వదలవలెను. కరండికారుగారి చెన్నపురి రాజధానిలో నుండగూడదను ముత్తరువును రద్దుపరచవలెను. అని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.
5. ఇండియాదేశమునకు అధినేతములతో సమానముగ గౌరవప్రసాన మొసంగి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందు దానిని స్వపరిపాలనము గల దేశములలో నొకటిగా చేయుటయే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నిష్పత్తిప్రాాయమని ఖండితముగ ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటింపవలెను. అట్టి ఫలిత మచివలెకాలము ననే కలుగునట్లు ఈ దేశమునందలి ప్రభుత్వోద్యోగులు సదుద్దేశముతోడను పట్టుదలతోడను పనిచేయవలెనని ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటింపవలెను. 1916 వ సంవత్సరమున డిశంబరు నెలలో కాంగ్రెసు మొదలై లోగు మహాసభలవారు చేసిన తీర్మానములయందలి సంస్కరణముల వైన కనీసము తక్షణమే మొదలగునవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.
6. ఇండియా ఇంగ్లాండు దేశములందలి దొరతనముల వారాలించించుచున్నాని తెలుపబడుచున్న సంస్కరణములను వెంటనే ప్రకటింపవలెనని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.
7. లక్నోనగరమున కాంగ్రెసులోని మహాసభలవారు చేసినట్టియు అంతకుమున్ను 19 గురు ఇండియా కాసనభ్యులు ప్రకటించినట్టియు సంస్కరణములకు స్థానికప్రభుత్వముల అధ్యక్షులు పలువురు కృతీరేతులుగా నున్నట్లు చెట్లండుప్రభువు గారును ఇతరులును ఇటీవల నుడివిన వాక్యములను బట్టియు పిమ్మట ప్రారంభింపబడిన కఠినవిధానమును బట్టియు స్పష్టమగుటచే నీ సభవారు చాల సంతృప్తిని పొందుచున్నారు. ఆ విధానమును వారింకను సాగింతునని సామ్రాజ్యభద్రమునకు చాల హాని కలుగుననియును నాను మానసివో ఉపద్రవము కలుగుననియును ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
8. మహాయుద్ధ సమయమున భారతీయ సేనను రణరంగమునకు పంపి సామ్రాజ్య లాభమును కాపాడ గలుగునంతటి సంపూర్ణవిశ్వాసమునకు హక్కింజీప్రభువుగారు వారి సానుభూతి క్షేమంజీ ప్రభువు పట్ల భారతీయులకు గల ప్రేమ ఇనుమంత రీతియును కొంత పడలేదు. ఆప్రభువువై మెసపాటేమియా యుద్ధ సంబంధముగు నిష్కారణ నేరములను మోపజూచుట భారతీయులకు ప్రబలమగు నాగ్రహ కారణమని ఈ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు. మెసపాటేమియా యుద్ధమున నష్టము గలుగుటనిరంకురాధికార పరిపాలనావిధానమును భారతీయులకు బాధ్యతలేకుండుటయునే కారణము అని ఈ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

ఉపాధ్యాయులకు ఫిషరుగారినలహా.

ప్రొఫెసర్లలోనూ కళాశాలవద్ద బ్రిటిషువిదేశ పాఠశాలా సంఘమువారి సాంవత్సరికోత్సరసందర్భమున ఫిషరుగారికి యుపన్యాసమిచ్చిరి. ఆయుపన్యాస సంగ్రహ మిక్రింద బొందుపరుపబడినది.

శ్రీ వి ద్య.

ఈకళాశాల స్థాపితమైన నాటనుండియు, మనదేశమున ననేకమార్పులు కలిగినవి. అందు శ్రీవిద్యా విధానములలోని మార్పులుభ్యు, కొంచెము సంగీతజ్ఞానమును, కొంచెము చిత్రకళా నైపుణ్యమును అలవడఁ జేసికొనినయెడల, నామె సంపూర్ణ పాండితీగరు గాంచిన లలామ యని యెల్లరచే గీర్తింపబడు కాలము దాటిపోయినది. ఆధునిక శాస్త్రజ్ఞాన మావంతయు నామెకు తెలియదు. ప్రకృతిశాస్త్ర ముమె యభ్యసించరాదని తలంపబడుచుండెడిది. ఈ అభిప్రాయము లన్నియు నిప్పుకు మార్పు జెందినవి. ఉపాధ్యాయులు గాఁబోవు యువకులతో ముచ్చటించి వారికి కొన్ని సలహాల నొసంగుటకు నాకు సంతోషముగ నున్నది. బోధనము మిగుల కష్టతమమగు పని. అందు వ్యక్తియొక్క కీలసంపన్నతయు, ధీశక్తియు నున్నట్ల మగుచుండును. ఉపాధ్యాయులు తెల్లరును డాంబికములేక యుండవలయును. బాలురీ దుర్గుణమును నులభముగ గనిపెట్టుదురు. అందుచే తెల్లరును నున్నభావులై డాంబికశూన్యలై యుండవలయును. మరియు, ఉపాధ్యాయవర్గములోనివా రెల్లరును సంతోష సుస్థిత మానకులై పిల్లలకుగూడ తమ ఆనందమును ప్రసరింపజేయవలయును.

ఉపాధ్యాయుల కరీరాలోగ్యము.

ఉపాధ్యాయులును, ఉపాధ్యాయులును సంపూర్ణారోగ్యమును గలిగియుండవలయును. మనదేశమున నున్నతెవిద్య వ్యాపింతులొందియు కరీరాలోగ్య మభివృద్ధిగాంచుట మనము చూచుచున్నారము. బాలురెల్లరు కుతూహలముతో పనిచేయునట్లు ఉపాధ్యాయులు వారిని ప్రోత్సహింపవలెను. ఈ గుణమును పెంపొందించుటవలన దీవనమున సౌఖ్యము చేకూరుగలదు. ఏప్రాత్రమునైనను చదువుప్రారంభించునపుడు, మిగుల నాతురతతోడను, కుతూహలముతోడను దానిని చదువ మొదలిడవలయును. పరీక్షార్థము వల్లనేయుటకు చదువు పుస్తకముల వలన నావంతయు లాభములేదు. సంతోషార్థము గ్రంథపఠనము చేయుట అత్యవసరము.

ఉపాధ్యాయులు తమకీష్యుల ధీశక్తిని, భావనాసామర్థ్యమును సంపూర్ణముగ గ్రహింపలేకున్నారు. ప్రతి ఉపాధ్యాయుడును వీరిని లిలకించి, వీరిని పెంపొందింప యత్నింపవలయును. 10, 14 సంవత్సరముల లోపు వయసుగలపిల్లలచే వ్రాచబడిన కొన్ని చిత్రపటములను నేను చూచితిని. అవి యంతయు రమ్యముగనున్నవి. ఈబాలుర భావనాశక్తిని యొక పనితానుజే పెంపొందించుటచే వారిట్టి చిత్ర శీఖనమును చేయుగలిగిరి. నేనిక నొక సలహా నీయదలచుకొంటిని. విద్యార్థులు తమకంటె ఎక్కుడు ధీసంపన్నులనియు, తమ కున్నంతజ్ఞానము మాత్రము వారికి లేకపోవచ్చుననియు నుపాధ్యాయులు తలంచుట మంచిది. ఉపాధ్యాయునకు చరిత్రలలోని అంతములు వచ్చియుండవచ్చును. కాని, ఆతనికి బాలరకున్న భావనాశక్తి యుండదు.

ఈ సలహాల ననుసరించి వర్తించిన లాభకరమని నా అభిప్రాయము.

నెలటలు ఇండియను రిలీఫుఫండునకు జూలై 31-వ తేదికివచ్చిన విరాళముల మొత్తము రూ 1,28,19,1000. అందు విడుదలవచ్చిన వడ్డీ రూ 6,83,000. అంతా మొత్తము రూ 1,34,152,000. ఇప్పటికయిన వ్యయము రూ 71,22,070

9 విద్యార్థులు రాజకీయసభలకు పోరాదనియును దేశీయుల పట్ల జాతి రాజకీయ విషయములకు లగు ప్రతి కూలాభిప్రాయములు గలవా రేకళాశాలాధికారులలో నధికముగ నుండగ ఉపన్యాసపటయోగ్యతా యోగ్యతలను నిర్ధారణచేయు నిధికారము నట్టివారికి యొసంగుటకును ఇటీవల చేయబడిన 559-1917 క్షేవోమ ఈ సభవారు కఠినముగ చురల నాడేమింపుచున్నారు ఈ ఉత్తరులకు అయలు బిరిఫివో ప్రావేశగుల ఉపాధ్యాయుల విద్యార్థుల నైతికశక్తి క్షీణింపగలదు దేశమున విద్యార్థుల లాభములకు భంగకరమగు గూఢచర్యావిధాన మేర్పడునని ఈ సభవారు రభిప్రాయ పడుచున్నారు.

విజయనగర వార్తలు

విజయనగరము నుండి 10 వ తేదీని ఒకనిలేఖః యిట్లు వ్రాసెను:— ఈపురమున కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు వారి హిందూనాటక సమాజముతో నాంద్రనాటకములను బ్రదర్శించు చున్నారు. ఇటీవల సాంచాలీ పరిణామమును “కనకతార” యను నూత్న నాటకమును బ్రదర్శించిరి. ఈ రెండునాటకములు నేను సాంతముగా నవలూకించితిని గావున కొన్ని యభిప్రాయముల నిందు వ్రాయబూనితిని.

వీరి సీనులును, దుస్తులును, రంగస్థల సృజుటనా నిరూపణలులును నాంద్రనాటకములయందు కేవల మపూర్వ మని నిశ్చయంగా వ్రాయవచ్చును. హరితయు విద్యుద్దీపసంఘాత ప్రవ్యోతితమై యుండెను. తక్కుంగల వివిధోప కరణములు యథోచితముగా సంగ్రహింపబడియుండెను.

కమలాభాయియు గనక సేనుడును తమపాత్రలను నభినందనప్రాతముగాఁ బ్రదర్శించిరి. దారయు ఖేలనంబున నేర్పుమెయి వర్తింపచేసిన సంజేమాము లేరు. కాని కవికారుల కారణంబున నాపాత్ర ప్రదర్శన మచ్చటచ్చట రసాభాససంజనక మయ్యెను. దురంత మనోన్యాయమోహ సంపదీకుండగు క్రూర సేనుని యుద్వృత్తి చాలియుండలేదు. మరియు నాపాత్రము నందు కమలను పరిహసించు వైఖరి దోచెనే కాని క్రూరుడై బలాత్కరించు నపుడు రభసోద్వృత్తియు భీషదంతై ఘనీభూతంబైన చిత్రము నందు నిష్కంపముతో దేశమును బ్రదర్శింప వుండెను. ఎల్లభంగుల కమలాభాయియు కనక సేనుడును చాలవరకు తారయు నాటకము జనుప్రదముగా బ్రదర్శించి పౌరుల యుల్లాసాభినందనములఁ బలుమరు నందికొని వారల కాహ్లాదము నాపాదించిరి. ఇంక నాటక కల్పనముం గూర్చి యిండుచక్రవర్తులను లెను. ఇందలిప్రాత్రముల కథాతరంగిణి యందు బుద్బుత ప్రాయముగా బుట్టి వెను వెంటనే అవ్యక్తములగు చుండెను. కాని యితరేతరసంబంధము కలిగి తగు కాలము పోషింపబడినవి కాకుండుట వలన కథ మిక్కిలి రక్తి కట్టి నది చెప్పటకు మీలులేదు.

రెండవరంగమున నరహంతకులును తరువాత. బాలరులును రాలజెట్టియు విజయ సేనుడును నీచపాత్రలును త్పడిక ప్రయోజనములై నీరసమునే గూర్చిరి. కావ్యరచన మిక్కిలి యభినందనప్రాత్రముగా లేదు. పదములు తొలుపుపడ నాల్గయిండి తడబడ నన్ని హితముగా న్నకన్య యున్నతార యు వైశ్వానరంబున రాగమాలాపించి పద్యంబును గానమునీయఁ జొచ్చెను. త్పత్తియబాలునకు చిన్నతనంబునను పౌరుషవాక్యంబు లుచితంబులగుగాక యద్వైత సిద్ధాంతములును నేదాంతోపన్యాసములు సంజనములుగా నుండవుకా? తన్ను వైకొనకున్న తనయుని తనయును జంపుచునని క్రూరసేనుడని యుభిషించునపుడును నిట్లే యవసరములగు వెక్కుతావులను కవి పాత్రల నొక గట్టిగా బిగించును. ప్రదర్శకులు యథోచిత ఖేలనమున రసయుంజడనీక పోషించిరి.

గతమాసము 21 వ తేదీని నైజాంయిలూకా యాగు ద్రంకోట యను గ్రామము మొదలగు గొమ్మరూడె మను గ్రామమున ఒకచిరుతపులి ప్రవేశించి ఒకదేద దూడను భక్షించి, ఉదయమున గోదావరికి పోవుచుండిన ఒకనిని గాయపఱచి, ఒకయింటిలో ప్రవేశించి ఆడమనిషిచేతులు నమలుచుండగా, ఆమెమూడు వచ్చి ఒక గొడ్డలితోదానిని గొట్టెను. దానితోనది ఇంటిలో మెకపోట పడియుండి భయంకరముగానావంజొచ్చెను. అగ్రహారీకులగు యాముబాలు బ్రహ్మానందముగారును మణికోండలును సాయములై వెళ్లి దానిని కుప్పాకులతో చంపిరి. ఆడమనిషి కీమము సంతయాస్పదమై యున్నది చిరుతపులి 6½ అడుగుల పొడుగును 2½ అడుగుల ఎత్తునుండెను. నైజాము సంస్థానమునందు ఆ యుగస్వాతంత్ర్య మీయ బడియుండుటచేతనే ఈప్రయాగము తప్పింపబడినది. ఈస్వాతంత్ర్య మంతట నుండుట శ్రేయస్కరమని ఆ గ్రహారీకులు వ్రాయుచున్నారు.

దాదాభాయి నాగోజిగారి మరణమునకు విచారించుచు జొరబొందు నారీనులు లోక సభ గాంచిరి. విల్లింగ్డనుసతి గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. విచారితీర్మానము మహాతాసలిగా రుపపాదించిరి. హిటగుగారచే నను వదింపబడి దెల్వడిగీగము సాహిబ్, గజ్జారునలిగారల చే నది బలపరుపబడి యెను. తీర్మానలిఖితపత్రము నొకదాని నాగోజిగారి కుటుంబమున కంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

స్వదేశోద్యమము

[ప్రొ. సరసింహము గారు బి. యే.]

స్వయంసహాయమే సాహాయ్యములలోనికెల్ల మిగుల నుత్కృష్టమైనది. స్వయంసహాయము గలవారికి దైవసహాయము కూడ తోడ్పడుచుండునని పెద్దలు చెప్పుచుండును. తక్షణ బాతులకు వలెనే హైందవజాతికి కూడ ముక్తి లభించుటకై స్వయంసహాయ మాత్రమే మార్గము. ఈ స్వయంసహాయమే రాజకీయ వ్యవహారములందు స్వరాజ్యాంగోళనముగను, ఆర్థిక లేక పారిశ్రామిక కార్యవహారములందు స్వదేశోద్యమముగను పరిణమించుచుండును. ఈ యుద్యమములే జాతీయ పునరుద్ధరణ కార్యపుష్పములు. వీనిని బహుప్రదముగ కొనసాగించ గలిగిననే హైందవజాతికి నిజముగ స్వాతంత్ర్యము చేపూర గలదు. నిబంధనానుకూల రాజకీయాంగోళనపు మహిమను మనము బాగుగ నేటికైనను గుర్తించ గల్గితిమి గాని స్వదేశోద్యమపు ప్రభావమును మన మింకను బాగుగ గ్రహించ లేదుయే చెప్పవలసి దన్నది. కాన నట్టి యుద్యమము యొక్క ప్రాయుభ్యమున, దానిని బహుప్రదముగ నెరవేర్చుటకు గల నిబంధనలను, దానికిని స్వరాజ్యోద్యమమునకును గల బాంధవ్యమును బాగుగ పరిశీలించవలసియున్నది.

స్వదేశోద్యమము ఆర్థికోద్యమము మాత్రమే గాక ఒక విధముగ జాతీయోద్యమమని కూడ చెప్పవలసియున్నది. దానిని బాగుగ పరిశీలించితమే ఆది గాఢమైన యొక విధమగు జాత్యభిమానమును, మాతృభూమిపై గల యత్నంతాను గాగమునని తేటపడకమానదు. ఈ అభిమానము మానవుని హృదయమందు కాఘోషభావముగ నల్లుకొని వానిని గడు నున్నత స్థానమునకు దెచ్చును. ఆ కారణముననే నేనుండి రేపు నశించు తదితరోద్యమములకంటెగాక ఈ యుద్యమము హైందవుల మనంబుల నాకర్షించి కొలదిగ గాని నిష్ఠుగ గాని విశ్రంభించుచున్నది. ఇది యెన్నటికిని నశింపకుండుటయే గాక హైందవ ముక్తి కార్యధర్మాతి మగుననుట కూడ నిశ్చయము.

ఏ జాతీయోద్యమము రాజకీయ వ్యవహారముల యందు గలంత ఆసక్తిపై ఆర్థిక వ్యవహారములందు దంతగా ప్రవృత్తమవున గానింపదు. ప్రజలు ప్రాణరక్షణమునకు మానరక్షణమునే హెచ్చుగా పరిగణించుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము. వాక్స్వాతంత్ర్యముగాని, లేఖనా స్వాతంత్ర్యముగాని, తత్తుల్యముగ నమూల్యముగ మానవహక్కులను నేనిని గోల్పోయినను ప్రజలు వానిని నిలవజేయుకొన యత్నింతురు. కావున రాజకీయ కార్యవహారములందు గల భాగములు బహుకాలము దాగియుండువలెవు. కాని ఆర్థిక వ్యవహారముల యందు చేపూరు కింకలు చాల కాలమునకు గ్రాహ్యములు కా నేరవు సరేకదా. మీదుమిక్కిలి మేల్కనలేనే కానించుచుండును. వైసంగతుల నుదాహరించుటకు హిందూదేశచారిత్రమే తార్కాణము. పురాతన కాలమును మిగుల ధనవంతమై తనబిడ్డలకు పెద్ద తినుటకు తీడియును, ధరించుటకు వస్త్రములను నహమియు నిచ్చుట గర్వవదా వారి నెంతేనియు పొఖ్యవంతులుగ ను సంతృప్తులుగ ను జేసిన మనదేశమాత నేను నాటిలో ననేకులకు తన తిండియు, నిలవ నీడయు లేకుండవచ్చి యూరకుండవలసి వచ్చెననుటయే నునయరథ చెప్పకయే చెప్పదున్నది. దుర్భిక్షమగు మన ప్రస్తుతావస్థకు కారణ మెద్దియోయని యొకించుక విచారించినచో ఆర్థికవ్యవహారములందు మనకుగలపరిస్థితిలే యని తేటపడకమానదు. తూర్పుహైందవ ప్రక సంఘమువారు హిందూదేశమున నడుగిడిన నాటసుండియు లేకున ప్రకమునెట్లు లేనియు నభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకై ప్రయత్నము లొనర్చిరి. రానురాను అండ్లయులు స్వేచ్ఛా వర్తకమును నాథికవిధానము నొకదాని నేర్పొచ్చి దానిని హిందూదేశముపై ప్రయోగించిరి. స్వేచ్ఛలేక స్వాతంత్ర్యపు వర్తక మనగా విదేశమును వర్తక మొనరించుటకుగల స్వాతంత్ర్యమే. ఈపద్ధతి నవలంబించిన దేశముల దొరతనమువారు ఏన్న లేమయు నిధింపకుండనే పరదేశప్రజల వర్తకము చేసికొన నిత్తురు; అంతియే కాక తాము కూడ పన్ను లేమియు చెల్లించ నవసరములేకుండ పరదేశమును వర్తక మొనరింపవచ్చు గల్గియుండును. ఈనవీనపద్ధతిని హైందవపారిశ్రామికములపై ప్రయోగించుటచే నవి ప్రశస్తమయ్యై యంత్రసంబంధముగ వాక్యాత్మిక పారిశ్రామికములతో పోటీకి నిలువజాలక, వివాదకరమయ్యెను. ఏదేశమునందైన పరిశ్రమములు హిందవదేశముననున్నవగుగాని, యంత్రముల నుపయోగించుటకు వీలులేని యనధ్యాయులనున్నవగు గాని స్వాతంత్ర్యపు వర్తకము

సహకారి కాబాలదు సరియేదా. ప్రజల శత్రువుగానియే చెప్పవలసియున్నది. ఏదేశపు ఆర్థిక నాతిశ్రయమును పరిశీలించినను ఇది విదేశము కాకమానదు. అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములు, జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా హంగరీయున్నగు ఆధునిక సామాజ్యములు కూడ స్వాతంత్ర్యపు వర్తకమున కియ్యకొనక ఆర్థికసంరక్షణ (Protection) మునే యవలంబించుచున్నవి. ఇంతయే! ఇంగ్లాండు దేశముకూడ రమారమి అరువదిబిల్లియన్ల యేండ్లక్రిందనున్న ఆర్థిక సంరక్షణమును బొంది తనపరిశ్రమము బాగుగ నభివృద్ధి పొందిన తరువాత స్వలాభ వర్తకముచే నీన వీని సద్గతి నవలంబించెను. ఏదేశమునందుగాని పారిశ్రామికములు తీవ్రపరిణామమునకును బాగుగ నభివృద్ధిపొందువరకు ను పరదేశపు సానుగ్రహిణి పన్నులు విధించి స్వదేశ పరిశ్రమల నభివృద్ధి మొదించుటయే ఆర్థిక సంరక్షణ మనిపించుకొనెను. ఇట్టి ఆర్థిక సంరక్షణమును నేతాభ్యుదయమున కత్యంతావశ్యకమని హైందవ రాజకీయ శాస్త్రజ్ఞులును అంగ్లేయు ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞులును కూడ మొనవెట్టినను తగిన సదుపాయములను చేయుటకుటచే మనదేశగుంతయు దారిద్ర్యమునకు పాత్రుగాలై పరదేశములతో పోటీకి నిలువజాలకున్నది.

నేను దాహరించిన కారణములచేతను వివిధములగు లేని తర కారణములచేతను మన పరిశ్రమలు వివాదమైనవనకును మన జాతికిని అత్యంత అగౌరవమును చేకూర్చుచున్నవి.

స్వదేశోద్యమమును జయప్రదముగ సాగించుటకై ముఖ్యముగ నాల్గుమాధ్యమములు కానించును. పరదేశస్థుల ఆర్థిక శాస్త్రముల బాగుగ పఠించి హిందూదేశమున కనుకూలముగ నున్నాక హైందవార్థిక శాస్త్రమును తయారుచేయుటయు హైందవ పరిశ్రమ లభివృద్ధి మొదలుటకు నూతనమాధ్యమముల విశదీకరించుటయు ప్రథమమాధ్యమమని చెప్పవచ్చును. దేశమునందెల్లెడల చూతన పరిశ్రమల స్థాపించి వానిని కొనసాగించుటకై ధనికులందరు మూలధనము నొసంగుటయే ద్వితీయమాధ్యమము. పరదేశములలో పారిశ్రామికము లెట్లు నడుపుచున్నవో తెలిసికొనుటకును, పరదేశస్థుల పద్ధతుల నవలంబించుటకు హిందూదేశమునండి విద్యార్థులను పరదేశములకు పంపుటకై విధి యొకదాని నేర్పరచుటయే తృతీయమాధ్యమము. కాని మైమాడింట్రికంటె నమూల్య మైనదియను, ధనికులను చేదలును నొక తెరంగున నవలంబించుటకు నవకాళమున్నదియు నగు స్వదేశ ప్రతిము నాల్గవరాజమాన్య మని చెప్పవలసియున్నది. హిందూదేశ మందలిప్రతి హైందవబాబుడును బాలికయు, గృహస్థుడును వాని కుటుంబీకులును స్వదేశపు వస్తువులనుతప్ప మరెవ్వియు కూడ కీలగునంతకరకుపయోగింపమని దీక్ష వహించినచో గల్లులాభ మింతింత యని చెప్ప వలసిగాదు. దీనివలన స్వదేశపరిశ్రమము లభివృద్ధిమొదలుటయే గాక మన ధనమంతయు చాలవశమన దేశములోనే క్యయవహరింపబడును. మన ఆర్థికావస్థను బాగుపరచుకొనుటకై మనదేశమున్న ఆయుధములలో ఇదియే బలవంతమైనది. ప్రవృత్తమవున నిట్టి దీక్షను వహించియుండటం కష్టమైనను, దేశాభ్యుదయమునకై మనము కొన్నాళ్లు సహించి యుంకొంటేమేని మన పరిశ్రమ లభివృద్ధినిండి స్వదేశపు వస్తువులు చాలవరకు చతుక ధ్వలకే కొనుటకు వీలుండును.

స్వదేశోద్యమము హైందవుల మనంబుల చాలకాలము నుండి ఆకహించి యున్నను ఇదివరకు మాత్ర మధికముగా విజయము గాంచలేదనుట నిశ్చయము గాని చరిత్రను పరిశీలించినచో నేయాద్యమము కూడ ప్రథమముననే విజయము పొందినట్లు గానింపదు. వెళ్ళు లభయములు పొందిన పిమ్మటనేగాని యే యుద్యమము కూడ యాధ్యాత్మికమగు జయమును గాని శీరత్వముగాని బడయజాలదు. బంగళా విభజన పిమ్మట కూడ నిట్టి యుద్యమ ముద్భవించియు చాల కాలము సజీవమై యుండినదెనుగ వాయని మనమెంతమాత్రమును భీతిల నననములేదు. నాటికిని నేటికిని రాజకీయ వాతావరణముందు గల్గిన మార్పులు ప్రజల హృదయముల నాకహించిన నూతన శక్తులును నీ యుద్యమమునకు ప్రస్తుత కాలముందు తప్పక విజయము చేకూర్చగలవని నమ్ముట కనకాళమున్నది. ఇంతియే కాక పూర్వముకంటె స్వదేశపు వస్తువులనేకములు నేను తయారు చేయుబడుచున్నవి. వానిలో కొన్ని తమతోడి విదేశీయ వస్తువులకంటె చతుకగ నుండి ప్రఖ్యాతి గాంచుచున్నవి. ఇంతియను విరోధా మహాసంగ్రామము తలస్థించుటచే పరదేశముల పోటీ చాలవరకు తగ్గియున్నది. ఏవిధమున పరికించినను స్వదేశోద్యమ మత్యంతావశ్యకమే గాక జాతీయవిముక్తి కెంతేని మహాపరాకం బొనర్చగలదని నమ్ముటకు వీలున్నది. ఇంతియేగాక స్వదేశోద్యమము స్వరాజ్యోద్యమమున కనుబంధమై యున్నది. హైందవులకు గల రాజకీయ సౌఖ్యప్రదములలో ముఖ్యమైనవి వారి ఆర్థికావస్థల ననే చేకూరు చున్నవి గాన, స్వదేశోద్యమము స్వరాజ్యోద్యమమున కెంతేనియు సహకారిగానంపదు. హైందవు లిప్పుడైనను తమ కన్నులతెరచి స్వదేశ శపథమును బూని తమ జాతీయాభ్యుదయమునకు సహకారమై తమ జన్మముల పాపము జేసికొందురు గాక!

అద్భుతనిహారిణి.

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలక్ట్రో టానిక్ నెరల్సు

ఇది బలహీనులకును, నీరసములకును, అలసత్వమునకును, నిద్ర లేకుండుటకు, జ్వరము, తలనొప్పి, మొదలగు వానికి ప్రశస్తమై యుండు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందులకు బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మార్లల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

నవీనము! పరిచయ శ్రద్ధ వ్యముల రాజు నవీనము!!

అల్లో దిల్ బహార్

హిందూద్యమముగాను కలకాలమునుండి అపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బాత్రికా లేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయల వైదగాని 2-కి చొక్కాయల విడిచినంతటి ఒక నందన కనము మధ్యభాగమునకు యంత నుభయమున వాసనను అనుభవించ వచ్చినచో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే వేనియుండినా యీ ఆటోమిక్ బహర్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. దీనినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

కెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0   వి.పి. చార్జీ
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0   రూ. 0-4-0
,, 1/2 ఆవునబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0   ప్రత్యేకము

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ లుడు కెమికల్ కంపెనీ.

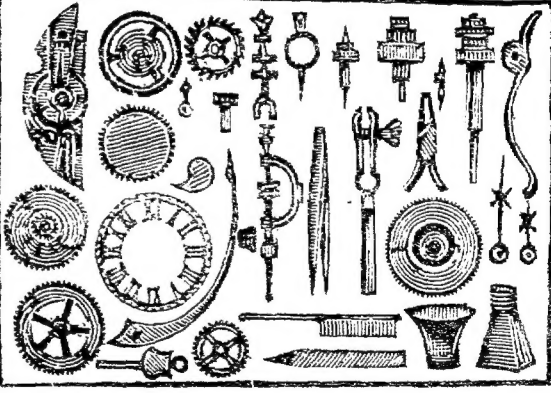
నెం 155, జమ్నాచునీడు వీధి, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజంటు:- వెహతా పురుషోత్తం మూర్తి
వైవానూరు రోడ్, మద్రాసు.

క్యాటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS & TOOLS

అద్దములు	కు అ.వై	గోను 1-కి
రైల్వే	8-0-0	"
ఇతర	2-0-0	"
వాల్చింగు	2-8-0	"
రాస్కోపు	5-0-0	"
జేడి	3-4-0	"
రిమ్ము	3-8-0	"
రాస్కోపు చిన్నది	5-8-0	"

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.
(851) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

శాకభక్షణము

విరతిభండవాసుల మును మున్యాములుల సంజ్ఞలు: "అహింసా సామోధర్మ" అను నీతి నేటికినాము గావున మేము ఈ పుస్తకము యానాముగా పోషణార్థము మేమెధరించి పంపుచున్నాము. మెట్ల నేత్రాయుడు.

216 వైద్యశాస్త్ర మనోశాస్త్ర గోవిందజీ, ఆరంభినిగ్రా డౌవధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

మీ కవసరమయినచో

యిత్రవేదమునందున్న గ్రంథములను పరిశీలించి వాటిని కవసరములను గురించియు, ఇతరులను పోషించుటకును, పంపులు పంపులగా పంపబడిన లేకులు కొనుగోలులుగా పంపిణీ చేయుచున్నట్లు ఇంకను వివిధరీతులను పాటించుటను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంబంధములను నెలనెలా నాలోచించుచునుండి, మీ సహాయమును మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతలే కాదు కళాశాలలో నిరర్థక చదువులోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

ఫోర్ ఇండియా ఇండిస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, లెంబుచెట్టి వారి గోడౌన్.

389

మదరాసు

(వై కామ్యూజికల్ గోడౌన్లను ఈ పత్రిక పేరు కూడ నడపారంప గోరుచున్నాము.)

క్రిశ్చియన్ గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-4 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. అర్జును ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్ట్ బాక్సు 212, మదరాసు.

శారదాంబ
ఇది శ్రీ భక్తబోధిని యను నాటకము.
సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందుబాపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, లెంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

వాఢాపిడికులకు పరము: ఐవోడ్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని పనొషధిసారసవరిల్లా

అపరీక్షిత రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు శరీరమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను
పండ్లను, ప్రాచీనోష్ణలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఈ షధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
దాగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును కారైసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 షెస్సుల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రొత్రిటము:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY

ఏకభాషాపట ప్రశంస

ఇది శిష్యులకంటే అచ్చురాయ నిరచితము
ప్రతి 1-4 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర నర్వకశాళాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టించు గామలింగారట్టి గాన
ప్రతి 1-4 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 లెంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అమృత నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని దబ్బితో సహా సీసా 1-4 వెల 0-2-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పొన్నపు నొప్పుల తార
దోలును. వాడుక
బొట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.

గనమూలికలచే పిండూ దేశమునకు
తయారుచేయబడు నుంచును.
పీచిని విడతములలో కూడ వాడుచున్నాడు.
అమృతాంజనము, డిబ్బా, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

నిర్మలమైన

మలబారు సారాయి

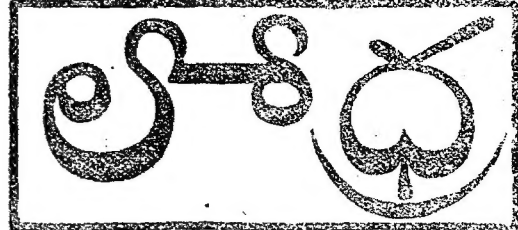
(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిదీసబడినది)

కొలంబో అరకవలెనె, ఇది మలబారులో
సిద్ధము చేయబడినది.

బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది.
దజను కాలుగాలను బుట్లగల పెట్టెలుగ
అమ్ముబడును.

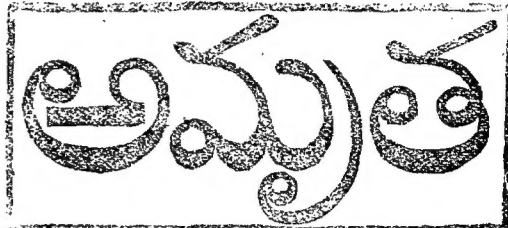
విడి సీసాలు అమ్ముబడవు.

యస్. పి. సారథి, అండు కో,
(826) మదరాసు.

గర్భాశయ రోగమువారికి:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు
ముతునూల బహిష్టి కాకుండుట. ఆకాలబహిష్టి, మెలబా
గాను, తక్కువగాను పోవుట. కుసుమ రోగము, సంభావనానక,
రక్తహీనత, మలబద్ధకము, శూలికావాతము, క్షిణ్ణోష్ణము,
ఆరికాళ్లు, ఆరచేతులు నుంట్ల మెలవలకు శ్రీ మర్మ వ్యాధు
లను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ
కము, ఆజీర్ణము, క్షిణ్ణోష్ణము, సోమరితనము, మేవా
గ్రణములు, నుఖశంకుటములు, నిస్సక్తుత, కడుపులో మంట
చుండలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని
నుఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

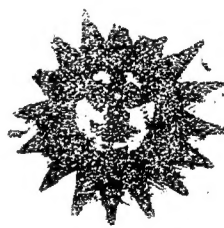
జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-4 రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బందరువీధి, మదరాసు

ప్రాచీన:— సికింద్రాబాదు అండ్ వెల్లూరు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

వ్యర్థమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
నూనెదొరకును. కొనువారు సూర్యమారుకు
గమనింపుడు. కరస్పా ఔషధు వినుడలగువారి

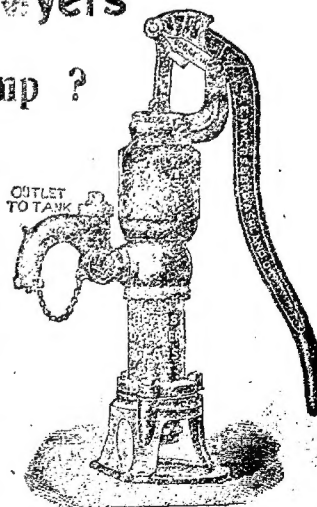
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(82) 21, హమ్మరీవీధి, బొంబాయి.

What is a Myers

Hand Pump ?

A new practicable,
reliable and easy
working appliance
for drawing water
from any depth up
to 150 feet. Also
for farm and Stock
use and small irri-
gation purposes. A
large assortment of
various designs always carried in stock.
Write for full particulars and prices.

537 K. B. Joshi & Co.,
321, Hornby Road Fort Bombay.